

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctiss. Primae Partis Opera Historica,
Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

III. De Origine gentis Francorum compendium, ex Hunibaldo decerptum: in
quo etiam Præsulum Wirtzpurgensium enumeratio.

urn:nbn:de:0128-1-17297

ET hoc quidem tantum ex luculentissimis & elaboratissimis illis Germanicarum rerum annalibus Trithemianis nobis reliquum est, conseruatum opera Christiani Wecheli optime de literis meriti Typographi, cuius typis ante sexaginta annos prodijt Lutetiae Parisiorum. Quia tamen speramus (optamus certe) opera illa integra, aut eorum saltem bonam partem, alicubi extare & latere: possessores aut custodes illorum enixe rogamus, & publico nomine obtestamur, vt Reipublicae & posteritati eadem benignitate, qua nos facere vident, ea communicare velint: nostram interea operam ad emendate & eleganter edendum (quantum in nobis erit) prolixè offerentes.

10
DE ORIGINE GENTIS FRAN-
CORVM COMPENDIUM IOANNIS
TRITHEMII ABBATIS, EX DVODECIM VLTIMIS HVN-
BALDI LIBRIS, QVORVM SEX PRIMOS WASTHALDVS CONSCRIPSIT,
ab introitu Sicambrorum, ad partes Rheni in Germaniam. In quo et-
iam Praesulum Wircepurgensium
enumeratio.

30
ANNO ante natiuitatem Domini, cccc xxxix. temporibus Cyi Persarum regis, Esdrae quoque, & Nehemiae principum Hebraeorum, post excidium Troianorum anno dcccl. Egressa gens Gothorum de insula Scandiae, quae nunc dicitur Gothia septentrionalis, Sicambros qui ex Troianis reliquie, iuxta Danubij ostia sedebant, adorsu bello regem eorum Anthenorem, cum multis Sicambris occiderunt, & spolijs captis recesserunt. Reliquit duos filios Anthenor, Marcomirum & Suimonem. Erat autem consuetudo Sicambris, vt ex omnibus filijs regis pro tempore, si plures haberet, vnum dumtaxat eligerent, quem regno crederent vtiliore profuturum. Quod si nullum habuisset, filium de propinquis eius idoneum magis eligebant.

Marcomirus igitur Anthenoris filius maior natu, patri successit anno ante Domini natiuitatem cccc xl. & regnavit super Sicambros annis xxviii.

Anno regni sui, lxxxiii. cum Gothorum, & aliarum gentium vicinarum incursione nimium vexarentur Sicambri, sedes mutare statuerunt. Igitur missa legatione, ad Saxones in Germaniam, qui & ipsi ex Troianis aduenerunt, eos, vt fratres orabant, quatenus se in aliquo terra suae angulo permitterent habitare, sine detrimento gentis suae. Conenserunt Saxones promittentes se eis optimas sedes daturus, sicut & fecerunt. Anno autem Marcomiri regis septimo Sicambri venerunt in Germaniam, in mense Aprili, viri ad bella promptissimi 40 cl. xxv. millia, dclviii. Adducentes secum uxores, liberos, & quicquid substantiae habebant.

Anno ante Christi natiuitatem cccc xxxiii. Marcomirus rex, & Suimo frater eius, dux cum Sicambris, in Germaniam a Saxonibus, vt fratres amice suscepti sunt, & sedes optatas, inter Rhenum, & Saxoniam fertiles acceperunt. Ab oriente habentes, Vefarum fluum, & Saxones. A meridie Moguntiam & Rhenum, Ab occidente Rhenum similiter recuruarum, & Galliae extrenitatem. Ab Aquilone vero mare Germanicum, & Scotiam cum Orchadarum insulis.

Anno regni sui xx. Marcomirus Rhenum transgressus, cum Gallis Cisrhenanis bellum habuit, plures occidit, terram occupauit, quam fratri tuendam, vt duci, vel sub Regulo comendauit. Ab illo tempore, per annos dccccc xxx, Sicambri qui postea Franci sunt dicti, ab infestatione Galliae nunquam cessauerunt, quousque eam postremo totam multo suorum sanguine obtinuerunt. Nec solam Galliam tandem, sed & Alemaniā, Sueuiam, Bauariam, Alafaciam, Heluenos, Thuringiam, Saxoniam, Burgundiam, eamque terram, quae inter Thuringos, & Sueuos sita, hodie antiqua Francia siue orientalis dicitur, & vetustum nomen Francorum sola retinet. A ultra, Rhenum totum, ab ortu usque in mare, Menappos, Batauos, & Mosellanos, Treuiros, Metim, imo totam Germaniam cum vniuersa triplici Gallia, & Hispania suo dominio subiugarunt.

Cerrum est quod primas Sicambri receperunt sedes, vbi nunc sunt Geldrenses, Westphali, Monasterienses, Cliuentes. Deinde Rheni transmissi subiugarunt sibi terram Tungrorum, Leodiū, Traiectum, Hollandiam, & reliquas. Multo tempore Sicambri illis nomine permansit,

*Gothi regē
Sicambria
Anthenorē
in bello peri-
munt, iuxta
Danubij o-
stia.*

*Marcomi-
rus fit rex
Sicambro-
rum annis
plene 28.*

*Sicambri
venerunt
ad Rheni
fluenta.*

*Marcomi-
rus rex tras-
situs Rheno
partes Gal-
liae occupat.*

*Hi homines
primo Sici-
bri postea
dicti sunt
Franci.*

Trithemij

Opera
Historica

donec tandē sub rege Franco, quē hostes appellauere ferocem, nomē paulatim cœpit mutari. Marcomirus autem rex, post multa fortiter gesta moritur anno ante natiuitatem ccccx. Tres filios reliquit, Antenorem, Priamum & Nicanorem.

*Chronicon
Wasthaldi
hic termi-
natur.*

Ad hunc annum Wasthaldus duodecim libros suos, de origine Sicambrorum, ab excidio Troiano perduxit, atque compleuit per annos continuando, dclxxviii. Ab hinc Hunibald, in sex libris historiam, de regibus & gestis Sicambrorum continuat per annos, dcccxxx. vsque ad obitum Clodouici regis magni.

*Anthenor
regnat Si-
cambris an-
nis triginta.*

Anthenor, in regno patri succedens, regnauit annis triginta. Hic magno in honore fuit apud Sicambros suos, & Saxonum amicitia obtinuit fortissimam, quorum auxiliaria ope, multa contra Gallos, & Romanos bella constituit. A diuabant enim fratres eius Priamus, & Nicanor fideliter, & plures incurfiones fortiter peregerunt, in Gallos Rheno transmissos, Sed & Suimo patruus eius, in parte eius semper auxiliator ei fidelissimus fuit.

*Sicambri
Erisiam sibi
subugarunt.*

Anno regni sui viii. conquerulantibus Sicambri, de angustia sedium, & maxime quod pecoribus deficerent pascula, iussit eos paululum expectare donec tempus esset rei conueniens. Instante hęceme frigidissima, cum omnia flumina essent congelata, cōtractis Sicambri armatis octoginta millibus vicinam gentē, quæ fuit inter mare septentrionale, & terrā eorum inuasit, & masculis omnibus trucidatis, etiam infantibus mulieribus tantum pepercit. Regionem suis distribuit, quæ optimis pasculis abundauit. Hęc terra postea dicta est Phrisia à quodam principe Sicambro qui Phriso dicebatur.

*Suimo dux
frater Mar-
comiri.*

Anno Anthenoris xii. Suimo patruus eius obiit, qui reliquit duos filios Marcomirum, & Hectorē, quorum primus in Rheno perijt, secundus loco patris sub rege Anthenore comitatum administrauit trans flumen Rheni. Priamus à fratre Anthenore rege constitutus est princeps terræ Septentrionalis, quam nouiter acquisierat, id est, circa mare Germanicum. Ex his multi principes sunt nati, per successum temporis, quorum Hunibald plures commemorat, alij duces, alij comites, sed omnes sub nuru permancebant vnus regis. Anthenor autem rex obiit anno regni sui xxviii. completo, qui fuit ante Domini natiuitatem cccclxxx. vnicum relinquens filium nomine Priamum.

*Priamus re-
gnauit super
Sicambros
annis 24.*

Priamus Anthenoris filius patri in regno succedens, regnauit annis xxiiii. cuius tempore Sicambri, iam cōsuetudinem habentes, cum Saxonibus magnā linguam suā vetustam, patriamque cœperunt obliuisci, paulatim & Germanicam vltare, quousque tandem omnes aliam nō nouerunt linguam, nisi solam Theutonicā. Remanserunt plura apud eos vocabula, quæ magis Græcam originem videntur habere, quam Germanicam sicut bene nouit, qui Græce intelligit simul, & Theutonice ita manet, & nunc.

*Theocalus
Sicambrorū
Pontifex,
& sacerdos
louii.*

Anno Priami vi. moritur Marcomir⁹ dux Priami regis, ex Suimone consanguineus, qui reliquit filium nomine Theocalū quem Sicambri summum sacerdotem louis constituerunt, & erat eis antistes, vates, & parens regum. vsque ad illud tempus Sicambri non habuerunt templa Deorum, sed sub quercubus litabant, & consultabant.

*Neopagi cō-
struēto.*

Anno Priami viii. Sicambri inter multas ædificationes cōstruxerunt vnā ciuitatē fortissimam, quā Neopagum nuncupauerūt, prope Rhenum, vbi reges multo tempore confederunt. Fecerunt & templum loui, quem præ cæteris coluerunt. Huius fani antistes Theocalus fuit.

*Helenus re-
gnauit an-
nis 19.*

Priamus post inuasionem contra vltra Rhenanos, & Gallos optime factas moritur, anno regni sui xxiiii. Ante natiuitatem Christi cccclvi.

Helenus filius Priami patri succedens, regauit annis xix. Hic Palladem venerabatur, cui & sacrarium constituit, pueros captiuorum immolauit. Cruentum in regione Tungrorum bellum, cum Gallis habuit, in quo plusquam xvi. millia eorum occidit, reliquos in fugā conuertit. Occupata regione Sicambros, qui colerēt eam posuit, & principes cum multis pugnantibus per gyrum, vt populum defenderent ordinauit, Helenus rex moritur, anno regni sui xix. ante natiuitatem Domini cccxxxvii.

*Diocles rex
annis regna-
uit 39.*

Diocles Heleni regis primogenitus patri succedens regnauit annis xxxix. homo statura procerus, seuerus, & bellicosissimus, qui multa prælia fortiter gessit, nō solum cum vicinis Gallis, sed etiam cum alijs gentibus longe constitutis.

*Sicambri,
Saxones, &
Thuringi
contra in-
curfiones
Gothorum.*

Anno regni sui decimo egressa est multitudo gentiū, de insulis Scādianis, quæ nūc Gothiæ nuncupatur, & finibus Saxonie in fusa omnia diripuit, gladio, & ferro deuastās regionē. Cōtra hęc gētem processerūt, ad bellū, rex Saxonū, rex Thuringiæ, & Diocles ipse rex Sicamber, habētes in exercitu cclx. millia virorū fortium. Bellū atrox cōmittitur, in quo ceciderūt ex parte Gothorū, plus quā centū millia pugnantorū. Ex parte Saxonum, in primis cecidit Heriman rex Thuringiæ cum viginti millibus, atque sexcentis, Saxones omnem prædam

prædam recuperantes suis
ferunt inter auxilios am
Interea cum audissent G
Morini, Ambiani, Tungr
regno exisset, cum magno f
qui erant ab illa parte inter
exploratores didicissent d
dinantes, in singulas acies,
quantes Galli, cum vna tan
10 sint, sed tempus non erat a
sua aduerso direxerunt in C
eorū confregit. Cumque ac
currunt eis de insidijs Sican
de lxxxviii. millib⁹ vix x
20 Hac Sicambri victoria c
im Gallorum hostium qu
Veneri semellas offerentes
illis rebus iunctis gentibus, p
sui bellum habuit cum Gal
30 suum moueret exercitum.
Moritur anno regni sui
tator filios, quorum ista fu
pli multos filios post se reli
Helenus filius Diocles na
iners, cuius tempore Galli sa
tra quos fratres eius, cum pri
te pugnarunt, interdum vic
oculos, libidini vacans.
Anno eius in regno x r
30 inertem, & inutilem comm
redire vitam compulerunt.
in cuius locum elegerunt fr
Balanus iunior Diocles q
rum voluntate simul & elec
sua generatione sapiens, ma
cambri, & regem, & sacrorū
sice gesta magnum Balan, v
habuerunt reuerentia, & ho
impetio nemini contradice
40 seu funē vbi cunq; pergebat
seruabat, vt nec filio nec frat
dici cōtra legē commississet
sue contrumeliam inter Sic
tum in his contra legales sa
Filium habuit iuuenē no
uoris cuiusdā viri humilis co
culatus à marito sceminæ tu
spondit. Nolite eiri contra iust
sua mouit, à lege quā tulit reuo
50 Rex ad filium inquit. Non ego
siliū propria manu truncavi
contra regē intemperantia n
luis sub Regi titulo exeres, quō
populo dixit. Multer tuū est ob
hic pariam nisi esset ira cōm
Prohibes octo Rex iudicio pr
bi tam cæteras singulariter
Ezilo tempore Sicambri

praedam recuperantes suis spoliatis redierunt. Spolia vero hostium, quae multa erant diuiserunt inter auxilios amicos.

Interea cum audissent Galli qui morabantur vltra Rhenū vsque ad mare Britannicū. Morini, Ambiani, Tungri, & qui erant in illis regionibus eorum amici, quod Diocles de regno exisset, cum magno suorum exercitu, congregati in multitudine magna Sicambros, qui erant ab illa parte inter Mosam, & Rhenum omnino delere statuerunt. Quod vbi per exploratores didicissent duces Sicambrorum, exercitum in tres partes diuiserunt, duas ordinantes, in singulas acies, contra hostes, tertiam vero in insidijs locauerunt. Appropinquantes Galli, cum vna tantum acie, vbi duas acies habere Sicambros vidissent, turbati sunt, sed tempus non erat acies ordinandi aliter, quoniam Sicambri mox primam aciem suā aduerso direxerunt in Gallos. Secunda vero acies à latere irrumpens, in Gallos ordinē eorū confregit. Cumq; acriter pugnaretur, & virtus Gallorū, ad fugam retrocederet, occurrunt eis de insidijs Sicambri. Conclusi à Sicambris Galli trucidarūt, vt pecora, sic quod de LXXXVIII. millib⁹ vix x. remanserūt. Plures enim in flumē dum fugerēt submersi sunt.

Hac Sicambri victoria elati, Dijs suis Ioui & Veneri non solum pecora, sed infantes etiam Gallorum hostium quotquot abduxerant captiuos mactauerunt, Ioui masculos, & Veneri femellas offerentes. Ex eotempore Sicambri, & spolijs inimicorum diuites, & gestis rebus iunctis gentibus, per circuitum metuendi facti sunt. Diocles cunctis diebus regni sui bellum habuit cum Gallis, & vix fuit annus in quo non semel ad minus, contra eos suum moueret exercitum.

Mortuus anno regni sui xxxix. ante Christi natiuitatem cccviii. Reliquit autem quatuor filios, quorum ista fuerunt nomina: Helenus, Priamus, Nicanor, & Basanus, qui & ipsi multos filios post se reliquerunt.

Helenus filius Dioclis nati maior post patrem regnauit annis xiiii. homo lasciuus, & iners, cuius tempore Galli saepius excursionē facta Sicambris plura intulerunt damna. Contra quos fratres eius, cum principibus regni frequenter duxerant exercitum, & vario Marte pugnarunt, interdum victi, nonnunquam etiam victores. Rex autem domi residebat ociosus, libidini vacans.

Anno eius in regno xiiii. congregati apud Neopagum Sicambri Helenum regem inertem, & inutilem communi omnium sententia deposuerunt à regno & ad priuatam redire vitam compulerunt. Anno ante Christi saluatoris nostri natiuitatem cclxxxiii. in cuius locum elegerunt fratrem eius minorem.

Basanus iunior Dioclis quondam filius Heleno fratre abrogato, communi Sicambrorum voluntate simul & electione rex constitutus, regnauit annis, non minus xxxvi. vir in sua generatione sapiens, magni animus bellicosus, & fortuna patri non inferior. Hunc Sicambri, & regem, & sacrorum Pontificem statuerunt, quem propter sapientiā eius, & mirifice gesta magnum Basan, vulgariter, *die groten Basan*, nuncuparūt. In tanta enim Sicambri habuerunt reuerentia, & honore, vt eum non secus venerarentur, quam Deum verū. Eius imperio nemini contradicere etiā in minimo licebat sub poena mortis indubitata. Restē seu sanē vbiq; pergebat sibi ante ferri iussit, & gladiū in signū iustitiae, q̄ a deo tenaciter seruabat, vt nec filio nec fratri, nec principib⁹, nec ducibus, imo nulli parceret, qui vel modicū cōtra legē commisisset. Rapinam, furtū, adulterium, dolū, fraudem, & omnē iniuriā, siue contumeliam inter Sicambros fieri sub poena mortis lege notauit, omnesq; vel parum in his contra legales sanctiones peccantes, sine aliqua misericordia puniuit.

Filium habuit iuuenē nomine Sedanū. Hic iuuenili concupiscentia abstractus, cum uxoris cuiusdā viri humilis conditionis perpetrasset, quod lege patris nouit prohibitum, accusatus à marito feminā iudicatur ad mortē. Et cum proceres rogarēt, pro filio, pater respondit: *Neglige viri contra iustitiam militare, facilius est v̄etum retinere in aere flantem, quam Basani mentē, à lege quā tulit reuocare, siue desistere.* Haec audientes Sicambri principes tacuerūt.

Rex ad filium inquit: *Non ego te fili occido, sed lex quam sciens praeuaricatus es, apprehensumque filiū propria manu truncauit.* Accurrens mater truncati adolescentis lachrymans, & furēs contra regē intemperantia muliebri exagitata clamauit: *O crudelis tyranne non rex, qui crudelitati sub Regis titulo exeres, quomodo parces alijs, qui propriū filium interemisti.* Cui rex corā omni populo dixit: *Mulier tuū est obedire marito, regi non exprobrare. Iuro tibi per Deū meum Saturniū Iouē, quoniam nisi essem ira cōmotus, & te hac ipsa interficerē hora quae mihi semper fuisti charissima.* Post dies octo Rex iudicio principū, & procerum regni mulierē quāuis pulcherrimā & sibi supra ceteras singulariter dilectam repudiavit, & ad patrē regem Orchadarum remisit. Ex illo tempore Sicambri Basanū regem suū, in tantum timere cōeperūt, vt nemo inter

Tithemij

Opera
Historica

Galli Sicambros reges eorum abscisse sciant.

Sicambri Ioui & Veneri sacrificabant.

Helenus regnauit post patrem annis 14.

Helenus rex depositus.

Basanus rex magnus, & Pontifex, regnavit annis 36.

Rex legis amore filium proprium adulterium capite truncauit.

Rex Basan uxore irascentem ebriam filium suum repudiavit.

cos magni, aut parui quicquam mali dicere, aut facere praesumeret. Unde sacerdotes qui nobilium filios erudiebant, in templis regem dicebant, in est iustum Basan, in nominauerunt. Hinc proverbium est ortum inter Sicambros, quotiens alter vidit, vel audiuit, alterum malefacientem, aut dicentem, *Kennent gy die groten Basannitt*. Hoc est: *Non nouistis vos magnum Basanum*. Quasi diceret, non nouisti, quam sit iustus Basanus Rex, qui si te ista facientem seu dicentem perceperit, sine dubio te capite truncabit.

Rex Basanus reges Orchadarum & Britannia fugauit.

Anno regni sui quinto rex Orchadarum habens adiutorem regem Britannorum, cum multis nauibus, & armatis venit contra Sicambros, & indixit eis bellum. Rex vero Basanus occurrit eis, circa littus maris, circa in insula, ubi ciuitas post fuit constructa, per Francos, cui nomen est Mesoburgus. Sed viso ex nauibus tanto Sicambrorum exercitu Orchades, & Britannia de nauibus egredi non audebant, sed retro sine effectu abierunt. Causa fuit repudiatio uxoris Basani quam patri Orchadarum regi (vt dixi) remiserat.

Urbs Basanum constructa ab eo.

Irrumpentibus denuo Gallis versus Rhenum, ubi Sicambrorum erat colonia, Basanus venit contra eos in virtute suorum magna, ubi iterum fusi sunt Galli & ultra Mosam fluium eliminati. Victoriā consecutus rex memoratus Basan, plura castella & munitiones fortissimas ab illa parte fluminis Mosae construxit, versus Rhenum quae vergit ad Orientem, in quibus praesidia militaria posuit, fortissima contra incursiones Gallorum. In superiori regione inter Agrippinam & Mosam castellum nominis sui construxit munitum, quod Basan nuncupauit, in quo multi reges, Sicambrorum & Francorum per annos plures postea regni palatium, & sedem tenuerunt.

Basani regis in Deo uos religio.

Anno regni sui xxvi. Basanus post multa bella & fortissima praelia quae gessit cum diuersis gentibus, & nationibus, sacra renouauit, sacerdotes in templo Iouis constituit, viros Graece & Germanice doctissimos, in vaticinio, in somnijs, in iudicio stellarum, in ethicis, in physicis, & in metaphysicis, qui consilium sanum & rectum dijs inferentibus, dare possent cunctis interrogantibus eos in quacumque necessitate. Rege, qui summus erat Pontifex absente, penes sacerdotes summa decretorum erat potestas, persona regis excepta in quam non iudicabant.

Veneris sacerdotis.

Ad templum autem Palladis, Venerisque Tritoniae deae solas virgines constituit sacerdotes, ad quas certis temporibus ingredi uiris passim cunctis licebat, uxoribus non copulatis, & agere in templo Veneris, quod ipsum nomen eius sonat. Quaecumque sacerdos tali concubitu coepisset, foetum Palladi offerebat non occidendum, sed perpetuo ad seruendum. Qui ex his talibus Tritonicae sacerdotibus consecutus fuisset uxorem, post puerperium sanctus & dijs proximus laudabatur. Post primum partum uinaeque templum deserere cogebatur, quia iam Veneri suam pudicitiam sacerdos mater obtulit, & cui uoluisset nubere potuit. De his plura dicit Hunibaldus, quae non minus pudoris quam breuitatis causa praetero.

Sicambri obtinent, Waderanum, & omnia inter Saxones.

Rex Basanus postremo duxit exercitum versus supra de aquilone ad meridiem, in gentem quae uocatur Tegarana, & est inter Moguntiacum & Saxoniam usque, ad flumen Moenum. Omnem hanc terram mari septentrionali usque, Moenum inter Saxones & Rhenum, hoc est, ab ostijs Rheni usque, ad Moguntiam rex Basan obtinuit, & constructis urbibus fortissimis multisque praesidio muniuit non de facili superanda. Congaudebant Saxones & Thoringi Romanorum hostes, quod iam Sicambros ab Occidenti simul & meridie haberent, quasi pro muro contra Romanos & Gallos ferocissimos, imo potentissimos defensores.

Basanus rex sacris de natali celebratis nuptiis quom com paruit.

Post hanc uictoria Basanus rex magnus ad diem natalem suam apud Neopagum inter paludes Rheni & maris, fratres suos & filios cum proceribus regni multis uocauit ad solennitatem, per septem dies dijs gentilitijs sacra peregit, Iouem cunctis uisibilem supra templum nubilatum ostendit. Octauo die filium suum primogenitum Clodomirum Sicambris de consensu omnium procerum, regem designauit. Postea miranda genti carmine patri futura praedixit, filios commendauit, iustitiam praecipit, & subito nusquam comparauit. Nescio quid infera Diuinitatis, ut Amerodacus dicit, appetentissimus fuit, iustitiam coluit, subditos dilexit, pietissimus bonis, crudelissimus fuit iniquis. Usque in hunc diem nescitur quo pervenerit. Sed Sicambri Francis inter

Sicambri cum Deo uenerunt.

Deos eum relatum pluribus annis carminibus celebrauerunt sacris. Euanuit in consilio publico, 50 auctor Amerodatus est, anno regni sui xxxvi. Anno ante Christi natiuitatem cccxl. quem sui Basangot nominauerunt. Clodomer filius Basangot regis Magni primogenitus, sicut pater de consensu principum ordinauerat, succedens in regno, annis xviii. regnauit. Cuius anno primo Galli mox ut Basanum audierunt euanuisse, mortuum non dubitabant, & ergo missis ad Clodomerum filium eius nuntijs repetierunt ab eo terram omnem inter Mosam & Rhenum quae eorum progenitores contra iustitiam uolente Sicambris fecerunt subiectam. Quod si facere contemneret, se omnia gladio recuperaturos comminati sunt. Rex autem Clodomer nuncios Gallorum, quasi consilium habitaturus cum proceribus suis, super instanti nego-

Clodomerus regnum annis.

ti negotio, bonis uerbis pro-

ti negotio, bonis uerbis pro-

Tenor literarum haec

Dissimulauit haec omni-

Reliqua fortiter a Clo-

Nicanor primogenitu-

Marcomer filius Nica-

Clodius primogenitus

Antenor filius Clodij

Antenor filius Clodij

ti negotio, bonis verbis protractos apud se diutius retinuit, & prudenter cauens ne ru-
more eorum quæ ipse mente conceperat, in illorum noticiam deueniret, iussit suis vt eos
in omnibus copiose prouiderent, & latos cum illis peragerent dies. Interim Clodomer
missis occulte ad reges Thoringiæ, & Saxoniarum nuntiis, eos vocauit in auxilium, & cum
suis ad unato magno pugnatorum exercitu bellum in Gallos mente concepit. Or-
dinatis rebus nuntios honorifice dimisit, & ne in via quicquam de præmissis exerciti-
bus ad noticiam eorum venire posset de suis, comites illis quasi pro conductu tuti itineris
vsque in Galliam cum literis adiunxit.

*Galli Mo-
napiam re-
petunt à
Sicambri.*

Tenor literarum hæc continebat: *Clodomer Rex Magnus. Miramur de vobis Galli,*
10 *quod terram à nobis quaritis recipere, quam progenitores nostri olim à vestris iure belli, sicut ab inimi-*
cus suis, à quibus multas acceperant iniurias, iusta vicissitudine obtinuerunt. Cogitate vires vestras
nostros impares, & cessate ab hac temeritate vestra. Quod si contra vos venire vultis, statuumus vobis nō
fracti animis occurrere, & defendere gladio, quod gladio maiores nostri acquisierunt. His Galli re-
cognitis magnum contraxerunt exercitum, vt ponte super Mosæ flumen fabricato exer-
citurum contra Sicambros traduxerunt, custodiam relinquentes circa pontem ne ab ad-
uersarijs occuparetur.

*Clodomer
Gallie in
hunc mo-
dum ad po-
stulata re-
scripsit.*

Disimulauit hæc omnia rex Clodomerus quasi nesciret, ordinatisque militibus,
exercitum in quatuor partes diuisit, habens in vna qualibet plusquam triginta sex millia
pugnatorum. Duas partes in totidem acies ordinauit. Tertiam locauit in insidijs. Quar-
tam dimisit à latere per gyrum vt pontem occisis custodibus præoccuparent. Venientes
20 igitur Galli habentes & ipsi acies duas, cum Sicambri habuere congressum, non longe à
Mosæ flumine prope castellum Delon. At vero Sicambri fugientibus similes paulatim
retro cesserunt, donec Gallos longius à flumine protraxerunt vsque ad locum insidiarum,
ibi sane bellum atrocem missum est. Stererunt enim fortiter Sicambri cum Gallis dimi-
cantes. Interim quartus Clodomeri exercitus circumgyrando pontem occupauit, cuius
rei accepto signo, hi qui latebant de insidijs prorumpunt, Gallos inuadunt atrociter cō-
pugnantes. Postremo Galli fugam ineuntes cum pontem nescirent præoccupatum à Si-
cambri retro cedere festinarunt. Cū ecce subito se vident in medio hostiū esse conclusos,
cæsi sunt pene omnes & miserabiliter trucidati paucis equorū velocitate ad nemora lapsis.

*Sicambri
Gallos sup-
erant, vin-
cunt, occi-
dunt, & fu-
gant.*

30 Reliqua fortiter à Clodomiro rege facta Hunibald satis diffusè conscripsit. Moritur
autem Rex Clodomer anno regni sui xviii. Ante Christi natiuitatem anno cccxxii, fi-
lios relinquens tres, Nicanorem, Helianum & Helenum.

Nicanor primogenitus regis Clodomiri succedens patri, regnauit annis xxvi. Eius
tēpore iterum Gothi & Sclaui fines Saxonū inuaserunt, cōtra quos rogatus à rege Saxonie
processit ad bellū, & rediit victor multis ditatus spolijs. Cū rege Archadum præliū gessit in
fauorē regis Britannie focerit sui, cuius filiā habuit vxorē nomine Constantiā, de qua susce-
pit quinque filios, Marcomerū, Anthenorē, Priamū, Helenū & Clodiū. Primogenitus patri
succedit in regno, Secundus maritima rex, Tertius obiit in Anglia, Quartus ducatus gessit in
40 Germania Cisthenana, inter Saxoniam, Rhenū & Moguntiacū. Quintus dux fuit inter Mosā
& Rhenū fluuios. Nicanor Rex obiit anno regni sui xxvi. Ante Christi natiuitatē cxcvi.

*Nicanor fi-
rex & re-
gnat annis
26.*

Marcomer filius Nicanoris maior natu patri succedens regnauit annis xxviii. prin-
ceps singularis prudentiæ ac modestiæ, in subditos pius & in hostes seuerus. Hic enim
à sacerdotibus sacrorum Iouis in omni sapientia veterum excellenter edoctus in vaticinijs,
& prædictionibus, in somnijs, & augurijs, similem apud Germanos non habuit. Ma-
iorum suorum fortia gesta corā se in templo & in palatio frequenter fecit recitari, & in car-
minibus patriis decantari. Multa prælia gessit, victor cum Romanis, Gallis, Gotthis, & di-
uersis gentibus, quorum seriem Hunibald historiographus Francorum diligenter con-
scripsit. Moritur anno regni sui xxviii. ante Christi natiuitatē clviii.

*Marcomer
regnauit
post patrem
annis 28.*

Clodius primogenitus regis Marcomeri filius patri succedens regnauit annis xi.
50 Huius tempore Galli cum auxilio Romanorum excursus facientes vltra Mosam Sicam-
bros valde contriuerunt. Anno regni sui vltimo contracto tam suorum quam Saxonum
exercitu maximo iterum pugnavit cū Gallis, à quibus non satis caute se habens in agmine
fuit occisus. Sicambri autem non obstante Regis morte bellum proseguuntur & Gallos vi-
cerunt. Occisus fuit Clodius rex anno ante Christi natiuitatē clvii. regni vero sui xi.

*Clodius Si-
camber re-
gnauit an-
nis 11.*

Anthenor filius Clodij maior natu post patrem regnauit annis xv. Hic inducias fecit
cū Gallis ad decem annos & placuit Romanis. Erat autem Anthenor rex plus amator pacis
q̄ belli. Patris necē libenter vindicasset, sed illo tēpore non potuit. Iste rex prohibuit filios ho-
stium dijs immolari, Moritur anno ante Christi natiuitatē cxli. Regni vero sui anno xvi.

*Anthenor
Sicamber
regnauit
annis 16.*

Tithemij

Opera
Historica

Clodomirus rex regnavit annis 20.

Clodomer filius Anthenoris post patrem regnavit annis xx. Anno eius primo Romani Numantinos per Scipionem subuerterunt, & in suam potestatem compulerunt, Anno eius sexto Galli finitibus inducijs quas cum patre eius rege Anthenore fecerunt ante decem annos, exercitu magno collecto Mosam transeunt, quibus Clodomero occurrente, bellum grauisimum commissum est, & multi ab vtraque parte ceciderunt, Galli autem qui remanserant retrocesserunt, & quam diu rex Clodomer vixit, amplius Mosam non transierunt. Moritur autem rex Clodomerus anno ante natiuitatem Domini cxxi. Regni autem accepti Sicambrorum anno xx.

Merodachus rex regnavit annis 29. Rex Merodach copiosus duce in Italia, Romani in bello superant Sicambros.

Merodach primogenitus filius Clodomeri post patrem regnavit annis xxviii. princeps strenuus, audacissimus, & nimium bellicosus, qui multa bella contra Romanos, Gallos, Moguntinos, Treuirenses, & Colonienfes gessit. Nam auxiliarijs Saxonibus atque Germanis exercitum cccxx. milliū pugnatorū cōtra Romanos produxit in Italiā, & deuastrans regionem, cum copijs ad Rauennam vsque peruenit, ditatusque spolijs multis, victor ad propria remeavit. Multas tamen in reditu Romanorum Colonias grauitate afflixit, & magna eis damna intulit. Vnde post multas tam victorias quam praelia, Romani tandem coniunctis sibi Gallis contra eum processerunt ad bellum in finibus Sicambrorum, inter Mosam & Rhenum. Et ne Saxones more suo Sicambribus fierent auxilio, Romani prius subdixerunt Sclauos & Gothos, qui fines Saxoniarum orientalis incurfarent. Rex ergo Merodachus Cimbrorum regem aquilonarem cum centum millibus pugnatorum & ex insularis habuit adiutorem. De suis vero ducenta habuit millia.

Anno itaque regni sui xxii. Marius Romanorum princeps, legiones Romanas cum Gallis duce Theodomeno vltra Mosam destinavit contra Sicambros, & simul acriter pugnauerunt, & multa millia ex vtraque parte ceciderunt mortui & fugerunt Sicambri. Nā ex eorum parte occisi sunt xx. millia & plures capti.

Post hac Merodachus in laurato exercitu Gallos iterum & inuasit & superauit. Moritur ante Christi natiuitatem anno xciii. Regni sui anno xxviii.

Cassander regnavit post patrem super Sicambros annis 21.

Cassander patri succedens in regno annis cxxi. regnavit, cuius tempore Galli auxiliarij Romanorum milite fines Sicambrorum Mosano flumine traiecto saepius infestauerunt, quibus fortiter contra pugnavit Borbista Gothorum rex cum maxima pugnatorū exercitū Saxonum fines ingressus, praedas & incendia fecit. Contra quem rex Cassander cum rege Saxonum venit, bellum atrox committitur. Borbista rex Gothorum fugit multis suorum amissis. Iterum postea Borbista reuersus regionem deuastravit, spoliavit Saxones vsque ad Vistulam fluiuium, & retrofugit. Contra Gallos saepe pugnavit, saepe victor, nec minus aliquando spretus fortuna. Moritur anno ante natiuitatem Christi lxxii. Regni sui anno xxi.

Antharius regnavit annis 31.

Antharius filius Cassandri regis primogenitus regnavit annis cxxv. De quo scribit Hunibaldus quod Moguntinos Romanorum colonos miserabili clade attriuit. Cum innumerabili exercitu Galliam intravit, vicus incendit, praedam & spolia infinita reportauit. Verum cum tenuisset anno regni sui vltimo, irrupentibus iterum in Batauiam Gallis cum exercitu, occurrit & cum viginti millibus suorum occiditur. Galli magnam contra Sicambros stragem fecerunt. Occisus est anno ante Christi natiuitatem cxxviii. Anno regnantis cxxv.

Francus regnavit annis 28. à quo Sicambri dicitur Franci.

Francus Antharij regis maior natu filius patri succedens regnavit cxxviii. annis, à quo Sicambri deinceps nomen Francorum assecuti vsque in praesentem retinent diem. Fuit enim homo ferax, bellicosus, & gentis suae defensor acerrimus: multa gessit cum exteris nationibus bella, semper victor, & gloriosus triumphator. Cuius anno tertio iterum Gothi cum Scandiānis populis Saxoniarum fines depopulati sunt, & per decem annos ibidem confederunt. Sed cum successiue semper plus & magis irrupentibus iterum in Saxoniam, compulsi metu eorum Saxones Francum regem Sicambrorum cum Thoringis in auxilium vocauerunt, & in multitudine cccxx. milliū pugnatorū contra Gothos processerunt in bellum, Sicambri autem ceteris audacius, dimicantes & quasi numen quoddam interpellantes frequenter regis sui inter pugnandum nomen inelamabant vociferantes: *Hic Francus hic Francus*. Ab eo tempore gens illa nomen mutauit, & paulatim non solum apud se, sed etiam ab alijs nationibus crebrius Franci sunt dicti quam Sicambri, quoniam tandem in toto nomen illud obtinuit, Franci dicerentur & non amplius vel raro Sicambri, vt Salagastald testatur. Nam & gens ipsa nominis nonitate vsque adeo delectabatur, vt regem postularent, & principes quatenus perpetuo sancirent edicto, se non amplius Sicambros vocari, sed Francos. Placuit hac postulatio Regi, vt pote qui nominis sui cuperet immortalitatem.

Sicambri a more sui regis Francos se vocari statuerunt.

thortallrem conlequi, & suo Sicambros vocari debere, sed Francionibus merendos. Nec tam eam rem in obliuionem deducunt, quod aliquando Sicambri

Remigius etiam Episcopus primus eius regibus Francis Christi debuit coram multitudine pro laudari dicit omnibus nobis au

10 *der adora quod incendisti: incendes quod doli paganus, incende idola quod* Rex iste Francus fugatis à habuit nunciū qd Galli Mosam de retrocessissent. Confessum rebus adiuuauit cum suis exercitibus vsque ad Mosam. Videns autem animo iurauit dicens. Videte caput patris mei Antharij quod dicitur. Et laudauerunt omnes

20 Mosam itaq; transmissa quod exercitu processit in Galliam, & iterum aut potuit aut cogitauerunt Tarabanos, Tongros, Leges crudeliter consumpsit, vt nec Gallos tanta ferocitate fudit, vt territ nationes in circuitu on

exregadio Francorum plus quam ris, instantibusq;. Hinc moti Senatus Populi duce Marco Lolio, non enim r

30 rasset. Vicerunt primo Romanis rex Francus stragem quam cum magno pugnatorum exercitū fugere compulerunt, anno Francus rex Francorum

Ante natiuitatem vero Christi Pontifex summus carmine, & Clogio Franci regis maior

40 summa sacerdos templi Palladis Francus dementiauit. Scribit de baldo quae opinionem excedu Anno regni sui x. Clogio

stantiam matris & principum dicta est Phisica vsque in praesens. Post annos x. permittent in regem fuit sublimatus, ea talibus boves cclx. butyri puri tale

gnum factum est potentissimum Anno Clogionis Franci filius Christi Dei filius in Be

10 uencia. Ante hac anno Clogionis nonnunquam etiam uentis, & inducijs cum Romani autem sui cxxx. multis Herimerus secundo gen

uolentissimus & nimium audaciam in opinata cuncta que

mortalitatem consequi, & suo gentem vocabulo insigniri. Statuit eos iam deinceps non Sicambros vocari debere, sed Francos, id est, nobiles, liberos, vel bellicosos, & ceteris nationibus metuendos. Nec tamen subito sed cum tempore multo & successiue nomen Sicambri in obliuionem deductum est, sicut apud scriptores inuenitur illorum temporum, quod aliquando Sicambros nominarunt eos, aliquando Francos.

Remigius etiam Episcopus Remorum, quando Clodoucum regem Fræcorum, qui primus ex regibus Francis Christianus est factus, post superatos Alemannos baptizare iam debuit coram multitudine procerum, deponenti ornamenta regalia & humilianti se ad lauerũ dixit omnibus nobis audientibus, alta & intelligibili voce: *Mitis depone colla Sicamber, adora quod incendisti: incende quod adorasti*, hoc est, Christum adora, cuius Ecclesias incendisti paganus, incende idola quæ tunc adorasti.

Rex iste Francus fugatis à finibus Saxonum Gothis, in reditu suo cū exercitu obuiũ habuit nuncium q̄ Galli Mosam transissent, & vastata regione cum magna spoliõrũ præda retrocessissent. Confestim rex Francus accepit in auxilium octoginta Saxonum millibus, adunauit cum suis exercitum ccc. millium pugnatorum & Rheno transmissõ venit vsque ad Mosam. Videns autem desolationem regionis quam fecerant Galli, commotus animo iurauit dicens. Videte com milites mei quid fecerunt fœdifragi Galli isti. Iuro per caput patris mei Antharij quod non dabo requiem capiti meo donec me vindicauero de illis. Et laudauerunt omnes propositum eius.

Mosã itaq; transmissã quadraginta millia posuit ad custodiam pontis, cum reliquo exercitu processit in Galliam, & tantam stragem fecit quantam nullus ante eum Sicambrorum aut potuit aut cogitauit. Nam vsq; ad flumen Tabul procedens & mare, ab aquilone Tarubanos, Tongros, Legios & quicquid his interiacet vel adiacet igne & ferro tam crudeliter consumpsit, vt nec infantibus nec mulieribus parceret. Congredientes sibi Gallos tanta ferocitate fudit, vt numen aliquod esse videretur non homo. Vnde nimium territa nationes in circuitu omnes Francos, id est, feroces eos nominarunt. Ceciderunt ex gadio Francorum plus quam ducenta millia Gallorum cum viris, mulieribus & pueris, infantibusq;.

Hinc moti Senatus Populusq; Romanus legiones miserunt militum in Germanos duce Marco Lolio, non enim tuto poterant inuadere Francos, nisi Saxones primo superassent. Vicerunt primo Romani, & Germanorum xviii. millia peremerunt. Audiens autem rex Francus stragem quam fecerunt Romani, misit Chlogionem filium suum ducẽ cum magno pugnatorum exercitu contra Romanos & multis eorum peremptis reliquos fugere compulerunt, anno Franci regis xxiv.

Francus rex Francorum post multa fortiter gesta, moritur anno regni sui xxviii. Ante natiuitatem vero Christi anno lx. cuius bella, mores, instituta & leges Clodomer Pontifex sum mus carmine, & Hunibaldus prosa scripserunt.

Clogio Franci regis maior natu filius patri successit & annis xxx. regnauit, vir altissimus, augur, vates, & magus admirabilis, cuius mater Lothildis filia regis Thoringiorũ summa sacerdos templi Palladis extitit, & suis artibus omnes quos voluit inimicos filio & Francis dementauit. Scribit de his Clodomer Francorum consiliarius grandia in Hunibaldo quæ opinionem excedunt.

Anno regni sui x. Clogio rex filium suum secundo genitum, nomine Phrisum ad instantiam matris & principum, ducem constituit illius regionis, quæ postea ex nomine eius dicta est Phrisia vtque in præsentem diem contra Cimbrorum & Orchardum incurfiones. Post annos x. permittente Clogione rege cunctisque Francorum proceribus, Phrisus in regem fuit sublimatus, ea tamen conditione vt tributum Francis penderet annis singulis boues cclx. butyri puri talenta xx. & caseorum regalium tria millia. Et sic Phrisia regnum factum est potentissimum.

Anno Clogionis Francorum regis prædicti x. natus est Dominus Saluator noster Iesus Christus Dei filius in Bethleem tribus iudæ ciuitate apud Iudæos in Palestina prouincia. Ante hac anno Clogij quarto Romani hostiliter vastarunt Germaniam, aliquando victi nonnunquam etiam victores. De ceteris Clogionis rebus gestis, bellis, vaticinijs, oraculis, & inducijs cum Romanis factis vide Hunibaldum. Moritur anno Domini xx. regni autem sui xxx. multis magnifice gestis.

Herimerus secundo genitus filius Clogionis regis post patrem regnauit annis xii. vir bellicosus & nimium audax. Anno regni sui tertio Galli vsque ad Mosam ducentes exercitum inopinata cuncta quæ Francorũ esse videbatur, vel eis cõsentire hostili excursionẽ

Galli Mosã transiũt deuasiant Franciam.

Francus vidẽ Mosã transmissã, plũt quã ducenta millia Gallorum occidit.

Romani exercitum miserunt in Germaniam.

Clogio regnauit annis xxx.

Regnũ Phrisiæ sit Franciã tributarium.

Iesus Christus nascitur.

Herimerus regnauit super Francos annis xii.

Trithemij

Opera
Historica

Francorum
lex.

vastarunt, & collectis spolijs retrocesserunt. Quod vbi Herimero innotuisset, vocatos ad se duces vltra Mosanos, deposuit & multatos iuxta reges Francorum suppellectili, ad vitam priuatam redegit. Hac enim praeceperat: *In potestate constitutus sub rege Francorum princeps, cuius negligentia hostes terram nostram gentis inuasit & laeserint, marsupio regis communi dimidium pendat bonorum suorum, & amplius ne sit princeps. Si volens hoc permisit, capite pleclatur, & uxores cum liberis & bonis sint regis.*

Post hac Mosam & ipse transgressus multa cum Gallis bella commisit, & aliquando victor, aliquando etiam victus retrocessit & fugit. Postremo tamen Romanis auxilia Gallis ferentibus in bello fuit occisus anno regni sui xii. Dominica autem natiuitatis xxxii. Christo ipso in Iudaea praedicante salutem generi humano.

Marcomer-
us regnavit
annis 18.

Marcomerus frater Herimeri succedens in regno Francorum regnavit annis xviii. cuius anno secundo Iesus Christus Dei filius in Iudaea secundum carnem passus & mortuus, tertiaque die resurgens a morte viuit in aeternum. Anno eius xiiii. Claudius Romanorum Caesar Britanniam Orcadasque insulas Romanis fecit tributarias. Francos inter Mosam & Rhenum transiundo grauer afflixit & Gallorum auxilio vsque ad Rheni insulas eos retrocedere compulit. Moritur autem rex Marcomerus, Anno Domini l. regni vero sui xviii.

Clodomerus
regnavit
12.

Clodomerus Marcomeri filius in regno patri succedens regnavit annis xii. Hic Rheno transiit cum exercitu suorum & Saxonum Gallos vltra Mosam retrocedere compulit, & amissa omnia recuperavit. Bellum gessit Germanorum auxilio cum Romanis non longe a Moguntia & agros Treuironum vastavit. Moritur anno regni sui xii. Anno autem Christi lxxii.

Anthenor
regnavit
annis 6.
Franci ma-
lo suo diua-
bant Gal-
liam.

Anthenor filius Clodomeri patri succedens regnavit annis vi. qui cum Gallis omni tempore quo regnavit bellum gessit, cuius & causa miserabiliter interijt. Nam anno regni sui vltimo exercitum duxit ponte fabricato vltra Mosam fluuium, & praeda multa onustus redijt Gallis non expectatis. Cumque pars exercitus Francorum flumen transisset ac rex eum alijs in litore vltimus resederet, subito pons equitum multitudine oneratus cecidit contractus & multi fuerunt extincti. At onitus rex & animo consternatus dum consilium tractat cum his qui secum remanserant de ponte recuperando, nunciatur ei adesse Gallos cum exercitu magno & paratos ad pugnandum. Sed cum pauci essent non videbatur ei securam Gallorum expectare praesentiam, & tamen aliter fugere non potuit nisi per flumen. Abiectis igitur armis & quicquid grauari potuit retento baltheo super tunica & gladio equum ascendit & fluuium transire tentavit. Similiter fecerunt & alij pedites non habentes quo fugerent, aquis se commiserunt. Ex his aliqui natando peruenierunt ad litus, ceteri autem fluctuum impetu fuerunt, inter quos & rex Anthenor, submersi. Cum quo interierunt nouem Francorum nobilissimi duces, omnes de regia stirpe procreati, videlicet: Dux Priamus, Dux Clodius, Dux Richimer, Dux Anthenor, Dux Marcomer, Dux Walther, Dux Clogio, Dux Herimer, & Dux Luthvici, cum lxiii. alijs nobilibus. Anthenor itaque periit anno regni sui vi. Dominicae natiuitatis sexagesimo octauo anno.

Ratharius
regnavit
annis 21.

Ratharius post interitum patris regnavit annis xxi. cuius anno secundo Nero Caesar Romanorum primam persecutionem mouit in Christianos anno imperij sui xiiii. & alia commisit horrenda scelera. Rex autem Ratharius cunctis regni sui diebus cum Gallis & Romanis in contentione fuit & plura cum eis praelia gessit. Moritur anno regni sui xxi. Dominicae natiuitatis anno lxxxix.

Richimerus
rex regna-
uit an. 24.

Richimer patri succedens regnavit annis xxiiii. qui cum Gothis bellum gessit & victor euasit. Nam anno regni sui xii. Gothi fines Saxonum & Germanorum hostili denovo incursione vastabant. Rex itaque Saxonum Windekind, Rex Francorum Richimerus, & Rex Thoringorum Hermenfrid cum maximo suorum exercitu Gothis congressi xx. millia eorum occiderunt & reliquos conuerterunt in fugam. Est oppidum iuxta flumen Oderam nomine Franckenfurt, quod eo tempore Franci habita de Gothis victoria confestim memoratur, vbi Richimerus rex filium suum secundo genitum ducem constituit, & magnam exercitus cum eo partem dimisit. Vxores, liberos & cunctam eorum suppellectilem reuersus in Franciam Cithrenanam rex ad eos destinat.

Suimo dux
in Marchia
primus filius
Ri. h. m. ri
regis.

Erat nomen duci regis filio Suimo, cui successit in ducatu filius eius Clodomer, & illius successor fuit ac filius Suimo secundus, qui anno Domini cxlvi. ciuitatem ad Spreui fluminis exitum non longe a mari Germanico fundauit, quam ex suo nomine Suimonia vocauit. Manserunt in terra illa multo tempore Francu nomen retinentes, donec postremo Marcomeri dicti sunt, a duce quodam Marcomero, cuius filius Brand ciuitate Brandenburg construxit.

Anno

Anno Richimeri regis
post Neomem secundam pe-
Castarum, anno suo sexto, D.

Rex autem Richimer
longe a ciuitate Basana, quae
tum legiones Romanorum
suis facilliter commissum,
Traianum Crinitum nati-
nem mouit in Christianos. I-
to sic ingrederes tantum deb-
secutionem suscitauit. Richi-
meri sui xxxiii.

Odeмарus Richimer
annis xlii. princeps populo
in potuit. Inducias, id est, tre-
tam virtusque exhibuit am-
bentibus cum omnibus, toru-
mando leges, & constituendo
res vnam suo nomine funda-
nes & Francos, contermina-
Quoniam seipm / anno regni
modico. Moritur autem
cxxxvii.

Marcomer Filius Ode-
regis Britanniae nomine Ar-
na. Clodomer qui patri succe-
didit urbem sui nominis Ma-
fuit dux apud Hogios populo
guntiacos & Saxones, qui v-
frantiensium nominari praec-
qui dux fuit insularum Holla-
ficem. Eo tempore claruit De-
omnibus mundi scientis em-
habuerunt Franci cunctis die-
tis & potentia creuerunt, a-
fert Hunibald, quod Romani
futuros imperij eorum destru-
magna ex parte contigit sub E-
rus, anno regni sui xxxi. Don-

Clodomerus primoge-
xvii. qui fuit homo prudens
tum nomine Hasildam, de quo
maior patris successit. Secun-
a quo nomen fluminis mansit
Cithrenanum & ciuitatem N-
Domini vero clix.

Farabertus filius Clodo-
no septimo praesidium atrox C-
cladem non modicum suscep-
que a Romanis acceperant, f-
tant, & omnia praeda, igne & f-
sui xx. Domini vero anno c-

Suimo Faraberti regis f-
suum Gallis que Romani
tum, quae nunc Anglia est, de-
pibus non placuit. Vnde
regis filii penultimo & victor
ce autem natiuitatis cxxxvii

Anno Richimeri regis quinto Domicianus Cæsar Romanorum Titi frater iunior post Nerone[m] secundam persecutionem mouit, in Christianos, se quoque; primus omnium Cæsarum, anno suo sexto, Dominum & Deum appellari præcepit.

Domicianus Imperator.

Rex autem Richimer anno regni sui xi. bellum habuit cum Romanis & Gallis, non longe à ciuitate Basana, quæ nunc ad Thermas Grani nuncupatur. Eodem tempore militum legiones Romanorum apud Agrippinam Coloniam post bellum cum Francis non satis feliciter commissum, accepto nuncio de morte Cæsar[is] Coccei Neruæ, Vlpium Traianum Crinitum natione Hispanum Imperatorem fecerunt, qui tertiam persecutionem mouit in Christianos. Postea informatus præcepit Christianos non inquiri, sed sponte se ingerentes tantum debere occidi. Postremo tamen iterum mutatus, quartam eis persecutionem suscitauit. Richimerus autem rex Francorum obiit, Anno Domini cxxiii. Regni sui xxiiii.

Traianus apud Coloniã suus Imperator.

Odemarus Richimeri regis Francorum primogenitus filius post patrem regnauit annis xiiii. princeps populo Francorum valde amabilis, qui temperauit à bellis quo ad fieri potuit. Inducias, id est, treugas siue confidentias fecit cum Gallis atque Romanis, & se tam vtriusque exhibuit amicum, vt omnes mortem eius deplorarent. Vnde pacem habentis cum omnibus, totum suum studium impendit pro decore & ornatu gentis, renouando leges, & constituendo nouas ciuitates & munitiones. Inter multas autem ciuitates vnam suo nomine fundauit, in terra quæ Tuendia nominabatur, quæ est inter Saxones & Francos, conterminans iuxta aluicolum Vechtanum, quam nominari præcepit Odemarus hinc / anno regni sui quarto, Dominicæ autem natiuitatis centesimo septimo decimo. Moritur autem rex Odemar anno regni sui x i i i i. Domini autem cxxvii.

Odemar Francorum rex annis 14. pacificè regnauit.

Oppidum Odemarsburgum.

Marcomer filius Odemari post patrem regnauit annis xxi. qui uxorem habuit filiã regis Britannia[n]e nomine Athildem, de qua genuit septem filios, quorum ista sunt nomina: Clodomer qui patri successit in regno, Marcomer qui fuit dux apud Nitrones, & cõdidit urbem sui nominis Marcoburgum appellatã. Clogio qui perijt in Britaniã. Franc qui fuit dux apud Hogios populos à Confluente vsq; ad Moenum, versus Orientem inter Moguntiacos & Saxones, qui veterem urbem Helenopolim iuxta Moeni littus instaurans, fructus sui nominari præcepit. Merodac in venatione a pro percussus interijt. Nicanor qui dux fuit Insulanus Hollandia. Et Odemarus quem pater sacrorum constituit pontificem. Eo tempore claruit Doracus Francorum consiliarius atque Philosophus, homo in omnibus mundi scientijs eminenter doctus, qui carminibus & annalibus præfuit. Pacem habuerunt Franci cunctis diebus quibus Marcomer regnauit, & multum sub eo diuitijs & potentia creuerunt, aucti numero & dignitate. Doracus in annalibus scribit, vt refert Hunibald, quod Romani Francos & bello & pace semper habuerunt suspectos, quasi futuros imperij eorum destructores, quod metuebant ex oraculo Phedri, sicut & postea magna ex parte contigit sub Faramundo, & eius sequacibus. Obijt autem rex Marcomer, anno regni sui xxi. Domini cxlviij.

Marcomerue Francorum regnauit annis 21.

Frankensurt iuxta Mogoniam.

Francorum potentia Romanis semper suspecta.

Clodomerus primogenitus Marcomeri regis filius regnauit post patrem annis xvii. qui fuit homo prudens, modestus, & agilis, uxorem habuit filiam ducis Rugiorum nomine Hafildam, de qua genuit tres filios, Farabertum, Nicanorem. Quorum natu maior patri successit. Secundus fuit rex Phrisia, Tertius Rorich in flumine submersus est, à quo nomen flumini mansit Rora vsque in præsentem diem inter Neocum castellum Cisthenanum & ciuitatem Morandum. Clodomer autem obiit anno regni sui xviij. Domini vero clxxv.

Clodomerus regnauit annis 17.

Farabertus filius Clodomeri natu maior post patrem annis xx. regnauit. Cuius anno septimo prælium atrox Germanorum cum Romanis factum est, in quo Germani cladem non modicam susceperunt. Anno eius decimo Germani memores iniuriarum quas à Romanis acceperant, fortissimum conuocantes exercitum, fines eorum intrauerunt, & omnia præda, igne & ferro vastarunt. Moritur autem Farabertus rex anno regni sui xx. Domini vero anno clxxxv.

Farabertus regnauit annis 20.

Suimo Faraberti regis filius post patrem regnauit annis xxviii. & multa prælia gessit cum Gallis atque Romanis. Nam eius tempore Seuerus Cæsar Romanorum Britanniam, quæ nunc Anglia est, denuo Romanis reddidit subiectam, quod Suimoni & principibus suis non placuit. Vnde mortuo in Britannia Seuero, Suimo Galliam vastauit, anno regni sui penultimo & victor remeauit. Moritur autem anno regni sui xxviii. Domini cæ autem natiuitatis ccxxiii. anno.

Suimo regnauit annis 28.

Trithemij

Opera
Historica

Hildericus
regnavit
annis 40.

Hildericus Suimonis maior natu filius patri succedens regnavit annis XL. vir potens in armis, & prudentia magna. Hic in Insula Rheni fortissimum condidit castellum, non longe à Neoco quod nomine suo Hildeburgum nuncupavit. Claruit eius tempore Hildegast Francorum sapientissimus Philosophus, consiliarius & vates, siue Propheta, de semine regio natus, qui Odemaro in summo pontificatu successit. Hic tantæ apud Francos opinionis & reputationis fuit per XLVI. annos, ut ab omnibus tamquam numen aliquod diuinum audiretur, imperaretque & regibus ducibusque & vniuerso populo Francorum sicut Deus & Dominus.

Vaticinium
Hildegasti
de armis
Francorum,
id est, leone
& serpente.

Hic die natalis Hilderici regis stans in templo Iouis apud Neopagum, ante ipsius Dei simulachrum, post preces pro vaticinio fusas, furere cœpit, ut moris est prophetantibus, agitatoque capite, ac manibus recuruatis, ita vaticinabatur: *Veni ab occiduo Francis victoria Deo, Davdani veteres quem coluere patres. Quicquid habet Gallus, quicquid Germania tota, tui cedit omne tuo bellicose Sicamber. Hunc tibi cum dederit primum de nomine regem. Quem statuent principes & sine rege duces, illo iam regnante Francus sine fine regnabit.* De Romanis quoque hæc intulit: *Magnus ecce Deus dabit Franco lupanaria castra, Et franget aquilam leo serpente collisam.*

Multa prædixit, & alia Francis futura, quæ nescio si quis intelligere possit, antequam fiant. Scripta sunt autem per eum, partim Germanica lingua, partim vero Græca, & Romana, non obseruata lege metri, sed prout spiritus in eo furens verba expumavit. Vnde & ego ut sensum non confunderem verba eius eodem ordine numero latina feci, non mensura carminis, sed tantum imitatione dictionis. dem etiam Hildegast Francos nobiles, & filios eorum docuit gesta maiorum carminibus lingua decantare materna, id est, Germanica, in cytharis & alijs instrumentis multis, ut canerent docuit.

Francorum
simplicitas
prisca.

Erant Franci eo tempore adhuc moribus rudes & feri, nec habitu culti, nec mansionibus curiosi, aut ciuiles, utpote qui habitare in campis magis fuerunt assueti, quam in vr-bibus, aut habitaculis pulchris, vel curiosis. Sæpe namque regum suorum imperio sedes, & domicilia mutare coacti fuerunt, & ideo pulchra ædificia non curabant. Sed Hildegast eos, & mores docuit cultiores, & domos ædificare diuersis receptaculis distinctas. Quicquid enim prius construxerant nimia simplicitate fuit contempibile. Vnde Germani sumentes proverbium cum viderint quippiam antiqua simplicitate fabricatum, vel depictum, vsq; in hunc diem dicere solent: Hoc opus Francorum antiquum. *Das ist ein alt Fränckisch Werck.* Reliqua Hilderici apud Hunibaldum sunt. Moritur anno regni sui XL. Dominicæ vero natiuitatis CCLIII.

Bertherus
regnavit
annis 18.

Bertherus filius Hilderici regis post patrem regnavit annis XVIII. cuius tempore Romani, qui morabantur per legiones in Gallia Cisthenana bellum gesserunt, cum Alemānis Sueui, ducentes exercitum suum ad Augustam ciuitatem Rethorum, quæ nunc in Suetia est, anno Bertheri regis Francorum septimo, vbi Valerianus à militibus, in exercitu Augustus creatus fuit, & Gallienus Romæ à Senatu Cæsar appellatus, Gallo & Volusiano ab Emiliano necatis.

Franci de-
uastauerunt
Italiam, Gal-
liam & His-
paniam.

Anno Bertheri X. Germani Francorum, & Saxonum auxilio fines Romanorum ho-
stilitate ingressi sunt, & omnia deuastantes vsq; ad Rauennam perueniunt.

Anno Bertheri XI. Alemanni Rheno transiisso, cum magno exercitu Galliam intrauerunt, & vsq; ad Treuerim peruenientes, omnia igne & ferro crudeliter deuastarunt. Inde procedentes in Italiam vsque perueniunt, & multa Romanis dāna intulerunt. Anno sequente Franci auxilio habentes Germanos, Saxones iussu Bertheri regis sub ducibus Antheri filio eius, & Lutheri filio regis Saxonum, Galliam cum exercitu magno per-uagantes deuastauerunt, incipientes à Tungresium regione per Beluacos vsque ad Sequanam, & vltius vsq; in Hispaniam omnia vastando perueniunt, urbem Terraconā sub-uerterunt. Bertherus rex obiit anno regni sui XVIII. Domini CCLXI.

Clodius re-
gnauit an-
nis 27.

Clodius Bertheri filius regnavit post patrem annis XXVII. cuius anno octauo Ro-
mani Francos de Hispaniæ interiori vsq; Galliæ finibus expulerunt, multis ab vtraque parte caesis. Retrocesserunt enim Franci vsq; ad sedes Mosanas veteres.

Franci ite-
rum moue-
runt in Gal-
liam.

Anno dehinc regni sui XXI. Clodius rex cupiens se vindicare de Romanis, iterum per duces inuasit Galliam, & multa Romanorum millia fuerunt perempta à Francis. Itaq; Franci magnam Galliæ interioris partem septennio tenuerunt.

Anno regis Clodij XXI. venerunt iterum Romani sub duce Probo, iterumque Francos de Gallia expulerunt non paucis bello ab vtraque parte fusis atque peremptis.

Huius quoque Clodii temporibus Romanum varie gubernabatur imperium, quod non

DE O
non parum à Francis, Germ
nuit Anno vero Clodij regis
nos, cui non longe à lacu Ba
carunt: Cessit tandem Rom
derunt, careris fuga salutem
Clodius rex moritur a
CCLXXXVIII.

Waltherus filius regis
Dioctianus Roma cœpit,
10 perbia fuit, ut se adorari pub

Anno Waltheri regis
que nunc est Anglia, tumultu
cio qui primus fidem Christi
Pharaberti, regis Francorum
Senatorem, quem cum dua
aditus Britanni bello exce

Quorandem apud Ebr
tus, Romanorum consensu
interfecto, Waltheri regis E
20 bus legionibus militum dest
ferre non valentes, Alelepi
legionibus Romanorum o
Londonias obsident, qui v
resignauit. Cœpit autem Al

Erant Romani his tem
autem extremo Romanoru
prophetarum, quod nec dur
gni sui octauo, Domini CCX

Dagobertus regis Wa
30 tiffimus in subditos, quo fac
men, & singuli reuerentia, S

Anno Dagoberti reg
contra Dominum suum Al
Romanorum bello eum oc
natorum, qui prius Hispania
cem. Quem ut Coelus aud
tributum promissit, tantum
Coelus intra dies XL. morit
scientia liberalium artium p
40 Britannia, Constantius duxi
patri postea successit in regn
luit ad imperium Romanor

Nam Constantius pa
liam commisit. Eo tempore
quibus Cæsar Constantinus
gressit apud Lingonas urbem
Francorum rex moritur ann

Clogio Dagoberti filiu
Nam secundo regni sui anno
10 trodite inuasent, eo videli
regnum & imperium Consta

Cum itaque rex Franc
occisus est, duos relinquent
maior vero natu Richimer
maretur, in regem nisi XXIII
rum Clogionis ad regnum
pericupum fuit in regem cor
tem CCXIX.

non paruam à Francis, Germanis, Sueuis, id est, Alemannis, Saxonibusque iacturam sustulit. Anno vero Clodij regis x i. Claudius Cæsar militiam Romanam duxit contra Sueuos, cui non longe à lacu Banaco Sueui, cum triginta millibus occurrētes atrociter dimicauerunt: Cessit tandem Romanis victoria, & plusquam duodecim millia Sueuorum ceciderunt, cæteris fuga salutem quærentibus.

Clodius rex moritur anno regni sui x x v i i. Dominicæ autem natiuitatis anno c c l x x v i i i.

Waltherus filius regis Clodij post patrem regnauit annis octo, cuius anno primo Diocletianus Romæ cepit, & imperauit annis ferme viginti, qui tantæ arrogantia, & superbia fuit, vt se adorari publice pro Deo mandarit.

Anno Waltheri regis primo, secundo, tertio, & quarto, magni fuerunt in Britannia, quæ nunc est Anglia, tumultus. Mortuo enim ante aliquot annos rege Britannorum Lucio qui primus fidem Christianam, ab Eleuthero Papa susceperat tempore Suimonis filij Pharaberti, regis Francorum anno Christi c l x x v i i i. sublituerunt ei Romani Seuerum Senatorem, quem cum duabus legionibus in Britanniam miserunt, quem applicantem, adlitus Britanni bello exceperunt.

Quorandem apud Eboracum perempto, Ceraufus infimo genere in Britannia natus, Romanorum consensu rex declaratus multam exercebat tyrannidem. Quo tandem interfecto, Waltheri regis Franci temporibus, Romani Alexium in eius locum, cum tribus legionibus militum destinauerunt. Verum Britones imperium Romanorum diutius ferre non valentes, Aselepiadotum sibi regem ipsi constituunt, Alexium vero cum duabus legionibus Romanorum occidunt. Gallum vero præfectum cum tertia legione, apud Londonias obsident, qui vbi vidit se non posse resistere, accepta licentia abeundi, urbem resignauit. Cœpit autem Aselepiadotus anno Waltheri v i i i. & regnauit annis decem.

Erant Romani his temporibus potentes, & multis nationibus imperabant. Franci autem extremo Romanorum odio laborabant, quiescebant tamen, vaticinium suorum prophetarum, quod nec dum aderat, tacite præsolantes. Waltherus rex moritur anno regni sui octauo, Domini c c x c v i.

Dagobertus regis Waltheri filius post patrem regnauit annis x i. qui fuit mansuetissimus in subditos, quo factum est, vt magni, & parui eum colerent, vt patrem, magna tamen, & singuli reuerentia, & honore eum prosequentes.

Anno Dagoberti regis Francorum quarto Coelus dux Claudiocestræ insurgens contra Dominum suum Aselepiadotum regem Britannorum, inductus promissionibus Romanorum bello eum occidit. Quo nuntio latati Romani miserunt Constantium senatorem, qui prius Hispaniam eis subiecerat, virum non minus prudentem quam audacem. Quem vt Coelus audiuit littori applicuisse, nuncios misit, pacem petijt, Romanis tributum promissit, tantum vt regnum habeat. Assensit Constantius. His compactatis Coelus intra dies x l. moritur, cuius mox filiam in nomine Helenam, cui pulchritudine, scientia liberalium artium peritia instrumentorum musicalium, puella similis non fuit in Britannia, Constantius duxit vxorem, de qua genuit filium nomine Constantinum, qui patri postea successit in regno, non solum Britonum, sed etiam contra Maxentium preualuit ad imperium Romanorum.

Nam Constantius pater factus Imperator, Constantinum Cæsarem fecit, & ei Galliam commisit. Eo tempore Alemanni Galliam in magna occupauerunt potentia, cum quibus Cæsar Constantinus, anno Dagoberti regis Francorum prædicti quarto bellum gessit apud Lingonas urbem Galliarum, & eorum sexaginta millia interfecit. Dagobertus Francorum rex moritur anno regni sui x i. Domini c c c v i i.

Clogio Dagoberti filius mortuo patri succedens, regnauit annis duntaxat duobus. Nam secundo regni sui anno Romani Francorum regnum circa Mosam & Rhenum atrociter inuasērunt, eo videlicet anno quo Constantius Choraci, in Britannia moriens, & regnum & imperium Constantino filio cum matre commendauit.

Cum itaque rex Francorum Clogio incautius dimicaret, à Romanis interceptus, & occisus est, duos relinquens filios, quorum natu maior Heleuus annum tunc agebat x x. minor vero natu Richimer xv i i i. Lege autem Francorum erat interdictum, ne quis promoueretur, nisi regem nisi xxx i i i. ætatis annum compleisset. Hinc factum est quod neuter filiorum Clogionis ad regnum potuit peruenire, sed patruus eorum Clodomer electione principum fuit in regem coronatus. Clogio rex peremptus anno regni sui. i i. Christi autem c c c i x.

Alemanni, id est, Sueni cæditur à Romanis.

Waltherus regnat annis 8.

Romani occupant Britanniam Angliam.

Britones idem Romanorum excipiunt.

Francorum & Romanorum ad inuicem odiū.

Dagobertus regnat annis 11.

Aselepiadotus rex Britannia occiditur.

Constantius Romanus fit rex Britannia, & postea Cæsar.

Clogio regnat annis 2.

A Romanis occisus.

Lex Francorum.

Trithemij

Opera
Historica

prus est Rex nosse cum vniuersa gente Thuringorum dare populo vestro terram optimam, que est ad
 Manu ripis, & inter Alemanos, ut nobis in murum, & Alemanis sitis in exterminium. Ad petiti-
 onem Thuringorum Franci dederunt consensum, & oblata susceperunt.

Anno igitur Dominicæ natiuitatis cccxvi. qui fuit septimus annus Clodomeri re-
 gis Francorum, in mensē Aprilis nonodecimo die mensis exiuerunt viri armati, triginta
 millia, agricultores, & variarum rerum artifices, duo millia sexcenta octoginta sex, cum
 vxoribus, liberis, & rebus suis de Francis Cismarina, vbi nunc est, Traiectum, Hollandia,
 Geldria, Selandia, pars Phrisia, & Westphalia, simul & Brabantia cum adiacentibus terris
 multis selecti, & iussi à rege ascendere in terram, quam promiserant se Thoringi Francis
 10 duros: quam etiam cum magna lætitia susceperunt.

Ducem Rex super populum missum, & exercitum omnem constituit fratrem suum
 Genebaldum, qui annis prioribus cum Alemanis contra Romanos dimicauerat, fuitque
 vir magnæ prudentiæ, audax & bellicosus, qui terminos sibi & populo suo donatos non
 solum bene rexit, sed etiam in breui multum ampliavit. Cumque exiissent patrios lares
 Franci, dux Genebaldus cum viginti millibus pugnatorum processit, ad locum sibi à
 Thuringis destinatum, reliqua vero decem vtilia pro tutela populi subsequenti cum filio
 suo Marcomero in itinere post se dimisit.

Cum autem percepissent Alemani quod Franci nouas à Thuringis sedes accepif-
 senti iuxta Moeni littora inter medium eorum, valde timuerunt: & missis ad Genebaldum
 20 ducem legatis pacem orant, & omnem causam litis Thuringorum, in eius arbitrium cõ-
 mittunt. Similiter etiam Thuringi fecerunt. Et sic magnum inter illos dissidium Gene-
 baldi prudentia fuit extinctum.

Eodem anno in mensē Septembri Marcomer dux Genebaldi filius cum reliquo
 Francorum populo venit in meridionalem Thuringiam, & sedes promissas acceperunt
 circa Moenum fluuium, ab oriente habentes Bohemiam, à meridie Alemaniam, ab occi-
 dente Rhenum & Moguntiam, ab aquilone vero Thuringiã & Saxoniam. In eorum au-
 tem introitu omnes Thuringi regis sui Heroli mandato retrocesserunt in Thuringiã, &
 dispositas sibi mansiones receperunt, alimenta Francis ad integrum annum sufficientia
 iussu regis dimittentes. Franci aut̃ noui aduenæ, in terra iam sua confederunt, primo in eo
 30 loco qui olim dictus est, Lunan, vbi nunc est vrbs Francorum nomine Wirzburg. Exinde
 omnem inter se regionem diuiserunt, per familias singulas distributionum gradus sortes,
 mittentes vnicuique per ordinem gentis suæ.

Genebaldus vero dux Francorum in orientali Francia, primus ab illo tempore gen-
 ti præfuit, sub nuru & imperio regum inferioris Franciæ annis triginta, & breui tempore
 nomen eius innotuit multis, ita vt etiam Romanis iam esset formidabile, quibus valde
 displicuit quod Franci terram illam inhabitare cepissent, scientes illos esse feroces, quie-
 tis impatientes & ad bella promptissimos. Nec tamē poterāt eos prohibere propter multa
 prælia quibus eo tempore in alijs mundi prouincijs plus consueto fuerunt nimium oc-
 cupati.

Dux Genebaldus consentiente Clodomero rege Francorum, qui regnavit in Fran-
 cia occidentali circa mare, Mosam & Rhenum fœdus iniit, cum Alemanis & Thuringis,
 quo fortior esset, ad impugandum Romanos, & Gallos, qui finibus Franciæ, ab alia Rhe-
 ni parte imminebant apud Moguntiam, & Argentinam, contra quos Rheno transmissio
 sæpius dimicauit, & plures eorum occidit.

Genebaldus autē Dux genuit Dagobertum, qui præfuit genti annis xxi. Dagobertus
 autem genuit Clodium, qui præfuit annis xxi. Clodius aut̃ genuit Marcomerum,
 qui præfuit annis 20. Marcomerus aut̃ genuit Faramundum, qui anno ducatus sui secū-
 do, in regem Francorum fuit electus, vt ordine suo inferius est scriptum. Prædicti quatu-
 or duces Francorum orientalium per annos 94. populo præidentes terminos acceptæ pos-
 40 sessionis, vsque ad Rheni flumen dilatarunt, & magnum Gallis atque Romanis damnum
 fecerunt. Sed iam nunc quæ restant de regum Francorum successione continuanda
 sunt. Rex autem Clodomer obiit anno regni sui xviii. Domini cccxxviii.

Richimerus Clodomeri filius post patrem regnavit annis xlii. & cunctis regni sui
 diebus cū Romanis, & Gallis in contētionē fuit, & multa cū eis prælia cõmisit. Hic etiam
 tēpore patris sui cum Casare Constantio patre Constantini dimicauerat, anno videl. Do-
 mini cccviii. Constantius enim Britanniam Romanorum iussu ingressurus, Francorum
 gentē in finibus Rheni ad Mare & Mosam commorantem hostiliter inuasit, & retroce-
 dere compulit, multis eorum in bello peremptis. Quo tandem in Britannia mortuo

Trithemij

Opera
Historicarunt, ubi
nunc est
Francia
Orientalis.Francorum
triginta mil-
lia armato-
res, & duo
millia sex-
centa agri-
cultores, &
ceteri, de
Hollandia
ad Wirz-
burgum a-
scendunt.
Genebaldus
dux primus
Francorum
orientalium
fuit.Anno Chri-
sti 317.Genebaldus
Francorum
orientalium
dux annis
triginta.Franci ori-
entales cum
Alemanis
& Thuringis
fœdus
contrahunt.Genealogia
ducū Fran-
corum ori-
entalium,
sub regibus
dominan-
tium.Richimerus
Clodomeri
filius regna-
uit super
Francos
annis 42.

Franci pristinos confestim terminos receperunt, & Romanorum presidium fugere compulerunt. Postremo tamen Constantinus Imperator Constantij, & Helenæ filius Richimerum in bello peremit. Anno regni eius XIII. Domini autem CCCXL.

Theodomerus regnavit annis 10.

Theodomerus filius Richimeri post patrem regnavit annis x. qui & ipse cum Romanis multa prælia gessit. Eo tempore Francorum habitatio regum fuit in regione Tungrorum, non longe à Mosa flumine in castro, quod Dispartum nuncupabatur. A termino autem Francorum vsque ad Ligerim fluvium Galli morabantur, & vltra Ligerim Gothi. Eodem tempore dux Francorum orientalium Dagobertus Rheno transmissis Galliam vastavit, & Treuironum urbem spoliatam incendio cremavit. Rex autem Theodomerus vna cum Astila matre à Romanis Galliis occupantibus captus est, & gladio peremptus. Anno regni sui x. Dominicæ autem natiuitatis CCCL.

Clogio regnavit super Francos annis 18.

Clogio Theodomeri filius patri succedens, in regno Francorum, regnavit annis XVIII. cuius tempore Constans filius Magni Constantini Cæsar multa cum Francis prælia commisit, pluries victus quam victor. Nam Clogio rex Magno Francorum adunato exercitu, anno regni sui primo Cameracensem urbem expugnauit, & plures Romanorum in vindictam paternæ necis crudeliter occidit, inde progressus Galliam vsque ad Sunnam fluvium regno Francorum subiecit. Contra quem Constans, qui cum Constantino, & Constantio fratribus imperavit Romanorum legiones duxit, sæpiusque atrociter pugnavit, sed Francos superare non potuit.

Franci orientales Rheno transmissos, Gallos in fines deuasabant.

Interim vero dū hæc agerentur in Gallia, Dagobertus dux in Francia orientali Rhenum transiens ponte fabricato, apud vicum Altripensem inter Spiram, & Wormaciam, Gallos & Romanos hostiliter deuasat. Gothi etiam Hispaniam eodem tempore incurstantes lacerabant. Videns ergo Constans quod in medio periculo constitutus omnibus resistere non posset, cum Francis pacem fecit. Nec moratus Constans in Hispaniam ducit exercitum contra Gothos quos retrocedere compulit, & non multo postea Clogionis anno tertio peremptus est, anno ætatis suæ xxx. imperii autem x i i i. Republica Romanorum in turbatione relicta. Clogio rex Francorum moritur anno regni sui XVIII. Dominicæ autem natiuitatis CCCXLVII.

Marcomerius regnavit annis 4.

Marcomerius filius Clogionis post patrem regnavit annis IIII. Contra quem Romani bellum in primo eius anno mouerunt, quod annis quatuor durauit. Valde enim moleste ferebant Francos inhabitare Galliam. Franci autem fortiter steterunt. Postremo tamen Marcomerius rex anno regni sui quarto, à Romanis in bello fuit occisus. Anno Dominicæ natiuitatis CCCXLXII.

Franci pacem sub dura conditione à Romanis accepit.

Franci autem Rege suo perempto considerantes, quod Romanis illa vice non possent resistere, pacem ab eis postularunt, quam illi sub tali conditione dederunt, quod Fræci deinceps Regem non haberent, sed regno in prouinciam redacto, ducibus regeretur, & quotannis tributum Romanis soluerent, & fidem seruarent. Et licet nimis graue Francis dare tributum videretur, qui semper eatenus liberi fuerant, malitia tamen compulsi temporum aliter, quam maluissent fecerunt.

Reges Franci deficiunt annis 32.

Anno igitur DCCCXI. à primo Francorum aduentu in Germaniam gens ipsa cætenus semper inuicta, & cunctis nationibus metuenda, Regibus amissis, & Ducibus commissa tributum Romanis pendere compellitur, annis xx.

Dagobertus dux seu Vicerex Francorum annis 13.

Dagobertus dux primus, frater erat Marcomeri Francorum regis, & filius Clogionis, permissione Romanorum primus super Francos occidentales ducatum accepit, quem annis XIII. tenuit. Eo tempore apud Francos orientales ducatum tenuit Clodius annis xx. vir strenuus, quem Romani nunquam sibi potuerunt subiugare, sed ipsi potius, ab eo victi, sæpius fugati sunt multis eorum occisis.

Valentinianus imperator.

Anno eiusdem ducis Dagoberti quinto, Valentinianus suscepit Imperium, & imperavit annis XIII. quo tempore fuerunt horridi terræ motus per totum mundum, Eodẽ anno Burgundionum octoginta millia, à meridie versus Aquilonem descenderunt ad Rhenum, & ibi sedes nouas in finibus Alfatiorum receperunt, vbi & manent.

Alemannorum triginta millia caesa per Romanos.

Anno ducis Francorum Dagoberti octauo Romani duce Gratiano, non lōge ab Argentoraco bellum cum Alemānis committentes, eorum triginta millia peremerunt. Dux autem Dagobertus tres filios habuit. Genebaldum, Marcomerum, & Suimonem, quibus cum adhuc sanus viueret, fauente omni populo principatum diuisit.

Anno ducis Dagoberti vndecimo, mortuus est Clodius dux Francorum orientaliū, cui Marcomer filius ei succedens, Fræcos superiores, annis xx. gubernat.

Dagobertus vero Fræcorum occidentaliū præfatus moritur, anno ducatus sui XII. Anno autẽ Dominicæ natiuitatis CCCLXXXV.

Gene-

Genebaldus dux fecur
tre sibi deputatum tenuit ar
erat in locis sibi à genitoro
ficat, alter vero ab alia qua
Tungros, & magnam Galli

Non placuit proceri
infirmitates, non dubitabar
tuo tempore Francis ori
à tempore quo Franci sede
10 minium, à finibus Bauaria
gios, Mengenarios, Caragan
ere nunquam potuerunt,

Anno Genebaldi du
mus de genere Imperatoru
rex de Roma vocauerat in
ditionem militum Impera
quinq; annis, in bona pace
adduxerat, Imperatorem
Galliam contra Gratianum

20 In primis itaq; regnu
tur inuasis, & cum Francis,
commisit. Dux belli Franc
factus Maximus cum toto
maximo contigit. Ceciden
Jubalchus interijt. Carteri fi
& iuuenes omnes, quotquo
vero illud nouæ Britannia
ita cum eo militia magna,

Postquam enim Max
30 fugiens apud Lugdunum ca
rorum, vbi & Victorem filiu
fecturus in Italiam Nannen

Interea Conamus Ma
inges qui non habebant, & c
commixtionis causam hab
tum Regem Cornubia, qui
eius Ursulam nomine speci
cundo, & nauibus imposit
Marmorica, similiter ad se tr

40 bebant vxores mitteret virg

Rex autem Dionotus
filias nobilium, vndecim mi
est, in summa LXXI. millia, in
liberis imputate. Naues quo
vigantibus necessaria impo
ter, multis tamen displiceba
bant. Sed regis imperium pr

Paratis nauibus, mulier
& eam classem versus Marm
50 ob iniicem separantur. Mai
is, & collisus nauibus descen

Reliquæ autem mulier
Barbaras nationes appulsæ, a
tum mancipata. Magna car
regis Fræcorum, qui mercede
minas regiones ab Hispania
Quorum libidinem reculant
deletæ fuerunt enim omnes

Genebaldus dux secundus, primogenitus Dagoberti ducis primi, principatum à parte sibi deputatum tenuit annis XIX. Porro duo fratres eius Marcomerus, & Suimo, duces erant in locis sibi à genitore præsignatis, alter videlicet, ab ea parte Rheni quæ Saxones respicit, alter vero ab alia quæ Mare & Galliam diuidit, & Hollandiam. Genebaldus autem Tungros, & magnam Gallia partem, cum Brabantia tenuit.

Genebaldus interrex sine dux Francorum anno 19. Marcomerus dux Francorum orientali.

Non placuit proceribus Francorum ista principatus diuisio, per quam se quotidie infirmiores, non dubitabant esse futuros, Romanis tamen fatis complacuit. Dominabatur eo tempore Francis orientalibus Marcomerus Clodij filius quartus in ordine ducum à tempore quo Franci sedes à Thoringis in eo acceperant loco, & extendebatur eius dominium, à finibus Bauariæ, & Bohemiæ, ab oriente, vsque ad Rhenum, habens sub se Hogios, Menegianos, Caragianos, vsque ad thermas Alfacianas. Hunc ducem Romani subicere nunquam potuerunt, licet sæpius tentarunt.

Anno Genebaldi ducis secundo, qui fuit Dominicæ natiuitatis CCCLXXXVII. Maximus de genere Imperatorum, qui originem ex Britannia traxerat, quem Octavius tunc rex de Roma vocauerat in Angliam, feceratque generum suum, & regni successorem, per seditionem militum Imperator factus est, contra Gratianum. Nam postquam in Britannia quinque annis, in bona pace regnasset, in superbiam elatus, à militibus Romanis quos secum adduxerat, Imperatorem se fieri mandauit, & mox nauigauit cum omni militia sua, in Galliam contra Gratianum, vt eam suo imperio subiugaret.

Maximus rex Sycoraco imperio Galliam deuastauit.

In primis itaque regnum Marcomirum, quod nunc Britannia noua seu minor dicitur inuasit, & cum Francis, qui illud inhabitabant subiam dicto Genebaldo duce bellum commisit. Dux belli Francorum à Genebaldo fuerat constitutus Iubalchus, qui obuiam factus Maximo cum toto exercitu Francorum quem habuit, cum eo pugnavit, & victoria Maximo contigit. Ceciderunt in eo prælio Francorum quindecim millia, sed & dux ipse Iubalchus interijt. Ceteri fugerunt. Deinde mulieres, cum paruulis cunctas, senes quoque, & iuuenes omnes, quotquot per totam Marmoricam reperit crudeliter occidit. Regnum vero illud nouæ Britannia dedit Lunano qui nepos fuerat Octauij regis Anglorum, relicta cum eo militia magna, postquam videlicet sibi totam Galliam fecit subiectam.

Iubalchus dux Francorum.

Postquam enim Maximus omnem Galliam sibi subiugauit, & Gratianus, ex Parisio fugiens apud Lugdunum captus fuerat, & occisus, imperij sedem posuit in ciuitate Treuitorum, vbi & Victorem filium Imperij consortem fecit adhuc puerum, quem deinde profecturus in Italiam Nanneno, & Quintino commendauit.

Interea Conamus Marmoricorum, Britonum Rex volens militibus suis dare coniuges qui non habebant, & qui suas in Anglia reliquerant, cum liberis adducere, vt nullam commixtionis causam haberent cum Gallicanis, nuncios misit in Angliam ad Dionotum Regem Cornubiæ, qui fratri suo Coradoco successerat in regno, & petijt ab eo filiam eius Vrsulam nomine speciosam virginem sibi dari, & transmitti vxorem. Item petijt secundo, & nauibus impositas vxores tum liberis militum, & nobilium, qui tunc erant in Marmorica, similiter ad se transmitteret. Tertio petijt, vt pro militibus, qui necdum habebant vxores mitteret virgines.

Conamus Brito sine Marmoricorum, donatione Maximi.

Rex autem Dionotus satisfacere cupiens precibus Conami, ex tota insula collegit filias nobilium, vndecim millia, de inferioris autem generis profapia sexaginta millia, hoc est, in summa LXXI. millia, inter quas, & nobilium, & militum vxores fuerunt similiter cum liberis imputate. Naues quoque ex diuersis littoribus iussit adduci, in quibus omnia pro nauigantibus necessaria imposuit. Et licet nauigatio multis in illo mulierum cœtu placeret, multis tamen displicebat, quæ parentes, & patriam maiori affectione intentius amabant. Sed regis imperium præualuit.

Dionotus rex Cornubiæ, pater Vrsula in Britannia.

Paratis nauibus, mulieres cum virginibus ingrediuntur, circa Tamensem flunium, & dum classem versus Marmoricam dirigunt, grandis in mari tempesta oritur, & naues ab inuicem separantur. Maior totius congregata illius multitudinis nubibus in mari perijt, & collis nauibus descendit in profundum.

Vndecim militum virginum historia.

Reliquæ autem mulieres & virgines, quæ tantum periculum euadere potuerunt, in Barbaras nationes appulsæ, ab ignota gente, vel trucidatæ sunt, vel in seruitutem perpetuam mancipatæ. Magna earum pars incidit in exercitum Gnanij regis Hunorū, & Melge regis Pictorum, qui mercede conducti partesque Gratiani tuentes contra Maximum, maritimas regiones ab Hispania, vsque ad Angliam miserabili clade terra marique vastabant. Quorum libidinem recusantes omnes iuxta littus, & in nauibus occisæ sunt, & vsque ad vnâ deletæ. Fuerunt enim omnes Christianæ.

Trithemij

Opera Historica

Anno Genebaldi ducis Francorum v. i. Maximus tyrannus tertio, ab Aquilegia lapsus de spoliatus indumentis regijs à Valentiniano, & Theodosio Imperatoribus, capite truncatus interiit, cuius filius nomine Victor, non diu post, ab Arbogasto perimitur.

Maximus tyrannus perimitur. Franci ducet per Maximum tyrannum ablati recuperant.

Eodem anno postquam Francis innouit Maximi interitus, mox adunati fortem instituerunt exercitum, & Genebaldo Marcomero, atque Sunnone ducibus omnem terram, quam illo seruiente amiserant, siue in Germania, siue in Gallia recuperauerunt, multis Gallorum, Romanorum, ac Britonum millibus hostiliter peremptis. Britones namque post egressum totius nobilitatis, cum Maximo penitus fuerunt infirmati, & ideo Francis iam non metuendi. Galli atque Romani mutuis collidebantur seditionibus, quæ res Fræcis summam dedit spem vendicandæ patriæ libertatem.

Franci tributum dare Valentiniano & Romanis contemnunt.

Anno igitur Dominicæ natiuitatis cccxcii. Franci conspirantes in vnũ, tributis Romanorum subiacere amplius contemserunt. Romanorum eo tempore Imperium tenuit Valentinianus iunior, quem à Maximo expulsum de Italia Theodosius restituerat, qui nuncios mittens ad Francos, tributum exigebat promissum. Franci autem venientes ad se Valentiniani legatos, pro tributo cum ignominia expulerunt, dicentes se liberos natos, etiã pro defensione libertatis mori esse paratos. Moxque arma corripientes, in Romanos, & Gallos mouent, & sicut dictum est, multis crudeliter occisis de aduersarijs, omnia quæ amiserant recuperauerunt, & anno vicefimo postq̃ Romanis tributum perfoluerant libertatem pristinam armis vendicantes fortiter dimicando receperunt.

Franci Rheno transiit, siue Coloniensem, & Gallia ducuntur.

Ducibus enim Genebaldo Marcomero, & Sunnone, cum ingenti exercitu, de inferiori Francia, quæ circa Rheni ostia est, & mare procedentes, mox omnia quæ sunt inter Mosam, & Rhenum Gallis habitatoribus, aut occisis, aut fuga pulsis occupant, spolijs ad sedes partias transmisis. Inde ascendentes fines Colonienfium deuastare cœperunt, magnum vrbanijs metum incutientes, qui adhuc erant cum Romanis.

Nannenus & Quintinus Treuenses mouent exercitum in Fræcos.

Vt autem Francorum excursus apud Treuiros fuit auditus, qui & ipsi cum Victore Maximi filio senserant, & quod Colonienfem deuastarent agrum, Nannenus, & Quintinus magistri militum quibus Maximus in Italia profecturus Victorem filium suum, & Gallia defensionem cõmiserat, contractis copijs descendunt in auxilium Colonienfibus aduersum Francos, si daretur occasio, pugnaturi. Sed priusquam illi venirent ad Coloniã, Franciam præda onusti Rheno transiit in sua redierant. Dimiserant tamen, non paucos, ab alia parte fluminis eo quod redire, & ipsi ad eos animo conceperant, & vterius in Gallia procedere. Erant autem primæ Francorum sedes, vt dictum est, prius in tra Rheni ostia triã, vbi nunc est Hollandia, & ab eo orientali parte Rheni versus Saxoniam Phrisiam, & vbi nunc est Westphalia pars interior simul & Phrisia. Ad occidentem quoque vltra Rhenum vsque ad Mosam similiter habitabant aliquando vbi nunc sunt Geldrenses & Iuliacenses, aliquando etiam vterius, ad Morinos, & regiones maritimas procedentes.

Francorum prima sedes in Hollandia & sibi vbi Geldria.

Fræci apud Carbonariam syluam circumcuntur.

Nannenus & Quintinus cum exercitu venientes reliquias Francorum, quæ in Gallia remanserant adoriuntur, & pugnam committunt atrocissimam, in qua sapius victi, aliquando etiam victores extiterunt. Postremo tamen Franci superantur apud syluam carbonariam, quorum alij perempti, alij fuga saluati fuerunt.

Fræci Quintino visum est vile, vt exercitum omnem traderent in Franciam & imparatos irruptione præoccuparent. Sed Nannenus huiusmodi consilium nõ placuit, qui Francos in solo proprio non dubitabat esse fortiores.

Nanneno itaq; ad Moguntiam reuerso, Quintinus circa Musium castellum Rheno transiit traducit exercitum, & Francis bellum inferre contendit. At Franci non segnes Gallos viriliter exceperunt, in quo prælio multa Gallorũ & Romanorũ millia per Fræcos perempta sunt paucissimis fuga saluatis. Cecidit in eo prælio Heraclius legionis Romanæ Tribunus, & cũ eo pene omnes qui militibus præerant, gladio & iaculis Francorũ gentis interierunt. Namq; paucis exceptis, quibus noxalta nemorumque latibulum condensa præbuerunt, Quintini exercitus fuit extinctus, vel Francorum gladio vel paludibus.

Valentinianus Imperator Arbogasti dolo necatur. Eugenius filius rex.

Anno Genebaldi ducis Francorum x. i. Valentinianus Imperator apud Viennam vrbem Gallia dolo & austeritate Arbogasti magistri militum laqueo interiit, & Eugenius machinatione Arbogasti rex Galliarum declaratus triennio regnauit. Morte Valentiniani Cæsaris Franci audita Rhenum transire Galliamque inuadere statuunt, quod priusquã ad effectum perducerent, cõsilium eorum Arbogastus præuenit, & apud Coloniã Agrippinã vltra Rhenũ traducto exercitu hyeme rigete, Baucteros Rheno proximos Chamãnos & alios subiectos Fræcis deuastauit. Contra quẽ Genebaldus, Marcomerus & duces Francorum

corum procedentes prælium cili, & reliqui in fugam conueniunt. Sequenti anno Eugenius inter Theodosium Imperatorem suum timuit, veniensque ad simul & Alemannorum comitum Theodosio, quia Francorum prælio se gladio interemit. Theodosius sepelitur, & duo filij eius apud Romanos in Occidentem. Anno Genebaldi Magni natiuitatis cccxciii. obiit Marcomerum more gentili celsus annis duobus in regem. Eodẽ anno Marcomerum tu sunt sine liberis masculi. Anno sequenti, qui fuit Francorum occidentalium Sunnonem & Richeum, quorum non satis idoneus. Eo tempore Franci multi qui tamen omnes maiori vrbis diuisioni non esset bonis Romanis regem sibi prefiliati sunt. Anno igitur dominicæ nates, proceres & nobiles Francorum regis electione faciendos Francorum orientali Clodio, Dagaberto, Nicanorum apud Hogios & Fræco, Dux Bertherus Gallicanijque ducis Genebaldi. Inter Genebaldus, Wisogastus, & Pharamundus ducum orientalium vnanimiter in Pharamundus rex filius Genebaldi, qui fuit Dagobertini cccvii. Pharamundus tunc magnanimus, & pugnator. Ducatum vero Francia cõni supra scripto ccccv. & ipsi autem postquam annis xv ccccxiii. in monte Francorum Priamus patri successit in dominicæ natiuitatis cccc. Genebaldus patri successit, ut, moritur autem anno Dccc. Sunno patri successit anno Dccc. Suntheim appellauit iuxta Mosam. Clodius frater Clodouigi fuit victor, in venatione apud Clodomer filius ducis Burgundorum suo nomine Dagobaldus patri successit, ut, moritur anno Domini Dccc. Helanus patri successit a

corum procedentes prelium commiserunt, in quo duodecim millia Gallorum sunt occisi, & reliqui in fugam conuersi. Facta sunt hæc anno dominicæ natiuitatis ccccxiv.

Sequenti anno Eugenius rex Galliarum, qui Romanum ambibat imperium, cum didiceret Theodosium Imperatorem Orientis de Constantinopoli contra se venturum in Galliam timuit, veniensque ad Rhenum Francorum tam orientalium quam occidentalium simul & Alemannorum contra Casarem auxilium inuocauit. Eodem anno fuit occisus à Theodosio, quia Francorum auxilium non metuit. Arbogastus princeps malorum proprio se gladio interemit. Theodosius obiit Mediolani, cuius cadauer Constantinopolim relatum sepelitur, & duo filij eius in imperio succedunt, Archadius in Oriente, & Honorius apud Romanos in Occidente.

*Eugenius
Francorum
implorat
auxilium.*

10 Anno Genebaldi Magni ducis Francorum occidentalium xviii, qui fuit dominicæ natiuitatis ccccxi. obiit Marcomerus dux Francorum orientalium in monte, qui dicitur Franckenberg more gentilicio sepultus. Post quem filius eius Faramundus in ducatu successit annis duobus in regem omnium Francorum electus est.

*Marcomero
succedit
Faramundus.*

Eodem anno Marcomerus & Sunno duces & fratres Genebaldi Franciæ inferioris mortui sunt sine liberis masculini sexus & apud Neopagum sunt sepulti.

20 Anno sequenti, qui fuit dominicæ natiuitatis ccccxi. obiit Genebaldus dux magnus Francorum occidentalium, anno principatus sui nonodecimo duos relinquens filios Sunnonem & Richerum, quorum maior natu pedibus erat claudus, minor vero ad regnum non satis idoneus.

Eo tempore Franci multum dilatauerunt terminos suos, & multis ducibus subiacebāt, qui tamen omnes maiori vni vt regi obtemperabant. Visum est autem eis quod ea principatus diuisio non esset bona pro gente Francorum, sed melius fore iudicantes, vt contemptis Romanis regem sibi proprium instituerēt sicuti ante annos triginta habuerant, consiliati sunt.

Anno igitur dominicæ natiuitatis ccccxi. indictione Romanorum tertia, omnes duces, proceres & nobiles Francorum in mense Martio conuenerunt apud Neopagum pro noui regis electione faciendâ, inter quos isti fuerunt cæteris præstantiores. Dux Faramundus Francorum orientalium & duo fratres eius Marcomer & Sunno cum filijs eorum, Clodio, Dagaberto, Nicanore, Faraberto & Richimero. Dux Anthenor princeps Francorum apud Hogios & Fræckenfurt Mœnipolitas cum fratribus suis Priamo & Dagaberto. Dux Bertherus Gallicanus, Dux Heribertus insulanus. Dux Sunno & Richer fratres filijque ducis Genebaldi. Inter proceres multos fuerunt, Salagast Philippus, à feceris Gasthald, Herhald, Wisogasthald, Rutvvich, Adelhardet, Richerus. Hi omnes cum cæteris vno consensu Pharamundum de regio genere ortum ac ducē apud Marcopolim Francorum orientalium vnanimiter in regem elegerunt.

*Francorum
procerum
consensus
pro noui re-
gis institu-
tione.*

30 Pharamundus rex filius Marcomeri ducis, qui fuit Clodij, qui fuit Dagoberti, qui fuit Genebaldi, qui fuit Dagoberti Francorum regis, qui (vt supra dictum est,) obiit anno Domini ccccvii. Pharamundus igitur ex duce in regem electus, regnavit annis xxvii, vir fortis magnanimus, & pugnator audacissimus, qui Romanas legiones bellando contriuit.

*Pharamun-
dus rex
Francorum
electus.*

6 Ducatum vero Franciæ orientalis Marcomero fratri suo commendauit, anno Domini supra scripto ccccv. & ipse cum Francis Occidentalibus Galliam vastauit. Marcomerus autem postquam annis xviii Francis præfuisset moritur anno dominicæ natiuitatis ccccxxiii. in monte Franckenberg sepultus.

*Marcomer-
us dux
Franciæ or-
ientalis.*

7 Priamus patri successit in ducatu Francorum orientalium annis xii, & moritur anno dominicæ natiuitatis ccccxxxv.

*Priamus
dux.*

8 Genebaldus patri successit annis xx, qui Alemannos bello superauit & Rhenum transiit, moritur autem anno Domini cccclv.

*Genebal-
dus.*

9 Sunno patri successit annis xxiii, qui castrum in Sunenberg construxit, & aliud quod Suntheim appellauit iuxta Mœnum, obiit autē anno dominicæ natiuitatis cccclxxvii.

Sunno dux.

10 Clodius frater Clodouci regis Francorum successit annis xvi, qui cum Bauaris bellum gessit victor, in venatione a pro percussus interijt, anno Domini ccccxv.

Clodius.

11 Clodomer filius ducis Sunnonis ducatus apicem tenuit annis xxi, cuius frater Dietli- bus castrum suo nomine Dietlebach construxit, obiit autem anno Domini dxv.

*Clodomer
dux.*

12 Hugbaldus patri successit annis xxvi. Hic Moguntiam & Wormaciam regno Francorum subiecit. Vrbe suo nomine ad Mœni flumen haud procul à Frankenfurt, ædificauit. Moritur anno Domini dxli.

*Hugbald
dux.*

13 Helenus patri successit annis xxx. qui Rheno transmissis terras Gallorum, qui re-

*Helenus
dux.*

Tithemij

Opera
Historica

- liſti fuerant in Weſtraſia obrinuit, & Gallos in deditiōem accepit. Hic & pater eius primi ex ducibus fuerunt Chriſtiani. Obijt anno Dominicæ natiuitatis DLXXI.
- Gotfridus dux.* 14 Gotfridus patri ſucceſſit annis XXIII. Hic fuit pius princeps, ſed tamē ad fidem Chriſti non omnes ſubditos ſuos conuertere potuit. Erant enim duræ ceruicis eo tempore Franci ad fidem ſuſcipiendam, maiorque pars eorum adhuc fuit gentilis in ducatu. Obijt autem dux Gotfridus anno Domini DXXV.
- Genebaldus dux.* 15 Genebaldus patri ſucceſſit annis XX. cuius tempore ſanctus Papa Gregorius prædicatores miſit in Angliam. Obijt iſte dux anno Dominicæ natiuitatis DXXV.
- Clodomirus dux.* 16 Clodomirus in ducatu Francorum orientalium patri ſucceſſit annis XXIII. cuius anno primo Anaſtaſius Perſa monachus martyrizatus eſt. Obijt anno Domini DXXXVIII. 10
- Heribertus dux.* 17 Heribertus Clodomiri nepos in ducatu ſucceſſit annis XXX. cuius temporibus ſanctus Furſeus abbas in Hibernia claruit. Moritur dux iſte anno Dominicæ natiuitatis DCLXVIII.
- Clodoueus dux.* 18 Clodoueus Heriberto patruo ſucceſſit annis XII. cuius tempore Clodoueus rex erat Francorum in Gallia. Moritur dux Clodoueus anno Dominicæ natiuitatis DCLXXX.
- Gosbertus dux. S. Kylianus cum ſociis patri.* 19 Gosbertus patri ſucceſſit annis XXVI. cuius anno VI. Canon Papa ſanctum Kilianum natione Scotorum profeſſione monachum epiſcopum ordinauit, & miſit eum in Frāciam orientalem ad Euangelizandum fidem Chriſti. Biennio apud Herbipolim in prædicatione peracto vna cum Colonato preſbytero & Tothnano diacono miniſtris ſuis iuſſu Geilanae vxoris ducis martyrizatus eſt, anno Domini DCLXXXVIII. Dux autem Gosbertus obijt anno Domini DCCVI. 20
- Gosbertus dux.* 20 Gosbertus iunior patri ſucceſſit in ducatu annis XIII. cuius tempore ſanctus Ægidius abbas in Gallia claruit. Dux iſte moritur anno Dominicæ natiuitatis DCCXX.
- Hetanus dux.* 21 Hetanus patri ſucceſſit in ducatu annis XX. qui ſine filiis moritur. Anno Domini DCCCXL. vnicam relinquens filiam nomine Imminam, quæ monialis erat & ſanctæ conuerſationis. Itaque Pippinus maior domus poſtea rex Francorum ducatum vacantem ad ſe recepit, & filio ſuo Carolo procurandum decennio commiſit. Deinde anno Domini DCCCLII. cum iam rex eſſet Pippinus ducatum ſanctæ Burghardo epiſcopo Wirtzpurgenſium primo & eius ſucceſſoribus de conſenſu Caroli filij ſui & omnium procerum totius regni Francorum donauit in proprium ſempiternum.
- Burghardus dux. primus dux Francorum.* 22 Burghardus igitur dux & epiſcopus Francorum orientalium inſtitutus à Pippino præfuit annis quadraginta, moribus integer, conuerſatione ſanctiſſimus ex monacho ſancti Benediccti epiſcopus ordinatus à Bonifacio Mogūtio archiepiſcopo. Burghardus reſignauit epiſcopatum cum ducatu Francorum Eccleſiæ & ſucceſſori ſuo. Anno principatus ſui XL. Domini autem DCCXCI. & eodem anno idem ſanctus Burghardus moritur.
- Mengaldus.* 23 Mengaldus præful & dux Francorum præfuit annis quatuor, qui & ipſe monachus, fuit, quem alij Hollandinorum more, l vertētium in u, Megingaudum vocant, vir ſanctus, Moritur anno Domini DCCXCV. principatus ſui quarto incompleto.
- Bernvvolfus.* 24 Bernvvolfus præful & dux Frācorum præfuit annis VI. & moritur III. Calendas octobris anno Domini DCCC. ſub Carolo rege Francorum Magno Pippini filio.
- Ludericus.* 25 Ludericus præful & dux Francorum, præfuit annis tribus, menſibus quinque. Et moritur 40 anno Domini DCCIII. tertio Calendas Martij ſub Carolo imperatore Magno.
- Agilvvardus.* 26 Agilvvardus præful & dux Francorum præfuit annis VI. menſe vno, diebus XXI. & moritur VIII. Calendas Maij, anno Domini DCCC. ſub Carolo Imperatore.
- Wolffgerus.* 27 Wolffgerus præful & dux Francorum præfuit annis XXII. menſibus VI. diebus XXI. & moritur pridie nonarum Nouembris, anno Domini DCCCXXII. ſub Ludouico.
- Hunibertus.* 28 Hunibertus præful & dux Francorum præfuit annis X. menſibus tribus, diebus VII. & obijt VII. idus Martij, anno Domini DCCCXII. ſub Lothario Imperatore.
- Goffwaldus.* 29 Goffwaldus præful & dux Francorum præfuit annis XIII. menſibus V. diebus XVIII. & obijt XII. Calendas octobris. Anno Domini DCCCLVI. ſub Ludouico Imperatore ſecundo. 50
- Arno.* 30 Arno præful & dux, Francorum præfuit annis XXXVI. menſibus VI. diebus XII. Moritur autem miraculis clarus, tertio idus Iulij. Anno Domini DCCCXII. ſub Arnulpho rege apud Saxones, tempore belli inter miſſarum ſoleſſia occiſus.
- Rodolphus.* 31 Rodolphus præful & dux Francorum præfuit annis XVII. duobusque diebus, & moritur tertio nonarum Auguſti, anno Domini DCCCVIII. ſub Ludouico tertio.
- Dracolfus.* 32 Dracolfus præful & dux Francorum, præfuit annis V. menſibus III. Hic miſſus à Conrado Imperatore primo in Græciam, obijt in itinere. Anno Domini DCCCXII.
- Theodo.* 33 Theodo præful & dux Francorum, præfuit annis XIX. menſibus duobus, & diebus XIV. Obijt

- Obijt XVII. Calendas Decembris
 34 Burghardus ſecundus præful & dux Francorum, præfuit annis XXIII. & obijt VIII. Calendas Martij.
 35 Poppo Francorum præful & dux, præfuit annis VI. Calendas Martij. Anno Domini DCCCXXVIII.
 36 Poppo ſecundus, præful & dux, præfuit annis VI. Calendas Auguſti.
 37 Hogo præful & dux præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij.
 38 Berinvvardus præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno Domini DCCCXXXIII. ſub Ottono rege.
 39 Henricus præful & dux, præfuit annis V. diebus XIII. Obijt X. Calendas Martij.
 40 Meginhardus præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 41 Meſſelinus præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 42 Bruno præful & dux, præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 43 Adelbero præful & dux, præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 44 Meginhardus ſecundus, præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 45 Emehardus præful & dux, præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 46 Erlungus præful & dux, præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 47 Rupertus præful & dux, præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 48 Erleungus iterum præful & dux, præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 49 Gebhardus pro epiſcopo, præful & dux, præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.
 50 Rager electus præful & dux, præful & dux, præfuit annis III. Calendas Martij. Anno milleſimo XXXIII.

- Obijt xvii. Calendas Decembris. Anno Domini dccccxxii. sub Henrico primo.
- 34 Burghardus secundus præsul & dux Francorum, præfuit annis ix. mensibus tribus, diebus xxiii. & obijt viii. Calendas Aprilis. Anno Domini dccccxli. sub Ottone Imperatore primo. *Burghardus secundus.*
- 35 Poppo Francorum præsul & dux, præfuit annis xxi. mensibus x. diebus xiv. & moritur 15. calendas Martij. Anno Domini dccccclx. sub Ottone Imperatore primo. *Poppo.*
- 36 Poppo secundus, præsul & dux Francorū præfuit annis xxiii. mensibus iv. diebus xxi. Moritur x. calendas Augusti, Anno Domini dccccclxxxiii. sub Ottone secundo. *Poppo secundus.*
- 37 Hugo præsul & dux præfuit annis vi. mensibus viii. qui monachos posuit ad sanctum Burghardum. Obijt iii. calendas Septembris. Anno Domini dccccclxxxix. sub Ottone tertio. *Hugo.*
- 38 Berinwardus præsul & dux præfuit annis v. mensibus viii. diebus xix. & moritur anno Domini dccccxciii. sub Ottone tertio xi. calendas Octobris. *Berinwardus.*
- 39 Henricus præsul & dux, qui Ecclesiā sancti Stephani fundauit, præfuit annis xxi. mensibus v. diebus xxi. Obijt x. calendas Decembris. Anno Domini millesimo xvi. sub Henrico rege secundo. *Henricus.*
- 40 Meginhardus præsul & dux, præfuit annis xvii. diebus xxi. & moritur xi. calendas Octobris. Anno millesimo xxxiii. sub Conrado secundo. *Meginhardus.*
- 41 Melelinus præsul & dux Francorum, præfuit anno vno tantum, & moritur anno dominica natiuitatis, Millesimo xxxiv. sub Conrado Imperatore secundo. *Melelinus.*
- 42 Bruno præsul & dux Francorum, præfuit annis xi. mēse vno, diebus xiv. qui maiorem Ecclesiā construxit. Obijt iii. calendas Iunii mxxlv. sub Henrico tertio. *Bruno.*
- 43 Adelbero præsul & dux, præfuit annis xl. & in ea dissensione quæ fuit inter Henricum tertium & quartum filium eius, per seniorem Imperatorem de sede sua fugatus est, anno Domini millesimo lxxxv. & Megenhardus ei substitutus ab ipso Casare. Obijt autē Adelbero pulsus in Bauaria pridie nonarū Octobris anno exilij sui quinto, Domini autē mxc. in monasterio Lambach quod pater eius construxerat, ibidem sepultus.
- 44 Megenhardus secundus præsul & dux Adelberone viuente præfuit annis tribus, diebus xv. & obijt xii. calendas Iulij anno mxxviii. sub Henrico quarto. *Megenhardus.*
- 45 Emehardus præsul & dux Francorum ordinatus Adelberone in exilia, apud Lambach Bauariæ adhuc viuente, præfuit annis xv. mensibus viii. & tribus diebus. Moritur autem iv. calendas Martij. Anno Domini mccciii. sub Henrico quarto. *Emehardus.*
- 46 Erlungus præsul & dux Francorum ab Imperatore institutus præfuit annis ii. quem anno Domini mcv. filius Imperator Henricus quintus, propterea quod eius patri Henrico quarto adhererat, iterum deposuit, & Rupertum in eius loco ordinari fecit. Quem pater mox subsequens Erlungum Wirtzburgensibus restituit, & Rupertum fugauit. Verum nō diu postea Erlungus à filio Casaris deponitur, & Rupertus ad episcopatum restitutus est. Anno Domini mcv.
- 47 Rupertus præsul & dux Francorum præfuit annis nō plene duobus, qui dum ad generale concilium in Lombardia mēderet in mēse septembri, obijt viii. calendas Octobris, anno Domini mcv. sub Henrico quarto & v. *Rupertus.*
- 48 Erlungus iterū præsul & dux omnium cōsensu assumptus, præfuit deinceps annis xvi. diebus xi. Qui annis quatuor ante mortem suam continuis elephantino morbo vexatus, tandem obijt ii. calendas Ianuarij. Anno Domini mcccxi. sub Henrico v. & schismate vacante, non in vrbe, sed in monasterio Svartzach sepelitur.
- 49 Gebehardus pro episcopo & duce Francorum contra voluntatem omnium institutus est, per Imperatorem cum adhuc laicus esset, & minus idoneus, quia iuuenis. Clerus autem & proceres populi Rugerum diaconum sibi Pontificem elegerunt, quem Gebehardus de ciuitate fugauit, anno Domini mcccxi.
- 50 Ruger electus præsul & dux Francorum contra intrusum Gebehardum iure præualuit & in monasterio Svartzach per manus archiepiscopi Moguntini consecratus fuit in præsentia legatorum sedis Apostolicæ, & quorundam principum. Hic eam partem episcopatus, quæ Neccarō fluuiō circumiacet in proprios vsus tenuit, Gebehardus vero ciuitatem Wirtzburg & quæ illi contigua fuerant, secure possedit. Rugerus autem præfuit annis quatuor, mensibus tribus, obijtq; anno Domini mcccxi.
- 51 Hetzelinus præsul & dux Francorum præfuit annis xi. mensibus quatuor, obijtq; Bambergæ sepultus, anno Domini mcccxviii. sub Lothario secundo. *Hetzelinus.*
- 52 Embricho præsul & dux præfuit annis xii. Hic monasterium sancti Iacobi in suburbanis *Embricho.*

Tritheimij

Opera
Historica

- Herbipolensibus trans pontem fundauit, moritur autem v. Idus Nouembris, anno dominicæ natiuitatis MCLXIX. sub Cæsare tertio.
- Sigefridus.** 53 Sigefridus præful & dux præfuit annis v. mensibus vi. & moritur anno Domini MCLIV. sub Friderico Imperatore primo in dictione secunda.
- Gebehardus.** 54 Gebehardus secundus præful & dux præfuit annis vi. mensibus v. diebus XXIII. & obiit anno Domini MCLXI. sub Friderico Imperatore primo.
- Henricus secundus.** 55 Henricus secundus præful & dux Francorum præfuit annis vi. mensibus iv. & obiit anno Domini MCLXVII. sub Friderico Imperatore primo.
- Heroldus.** 56 Heroldus præful & dux præfuit annis vii. mensibus v. diebus xi. & moritur anno Domini millesimo CLXXIV. sub Friderico Imperatore primo.
- Reinhardus.** 57 Reinhardus præful & dux Francorum præfuit annis iv. mensibus x. diebus xv. & obiit anno Domini MCLXXXIX. sub Friderico Imperatore primo.
- Gotfridus.** 58 Gotfridus de Pfistenberg præful & dux Francorum, præfuit annis v. mensibus viii. diebus xxiv. qui Hierosolymam profectus in exercitu Christianorum obiit, in Antiochia sepultus, anno Domini millesimo CLXXXVI. sub Friderico Imperatore primo.
- Henricus.** 59 Henricus de Biebelrith eius nominis tertius, præful & dux Francorum præfuit annis vi. mensibus viii. diebus totidem. Moritur in dictione Romanorum x. Anno Domini MCLXII. sub Henrico sexto.
- Gotfridus.** 60 Gotfridus de Hoerlo præful & dux, amator cleri, præfuit annis 6. mensibus 4. diebus xi. Obijt anno Domini 1198. sub anno Henrici regis vltimo.
- Conradus.** 61 Conradus præful & dux cancellarius regis Philippi præfuit annis v. mensibus tribus, diebus 12. & fuit occisus in strata publica Herbipoli per Bodoncrem & Henricum milites de Rabenspurq, Heroldumq; & Conradum seruitores eorum, tertio iduum Decembris. Anno Domini millesimo 203. sub Philippo imperatore.
- Henricus.** 62 Henricus quartus doctor Parisiensis dictus de Taseo, præful & dux Francorum, præfuit annis quatuor, mensibus 7. diebus 7. Et moritur anno dominicæ natiuitatis 1210. in dictione 13. sub Ottone imperatore quarto.
- Otto.** 63 Otto de Lodenburg præful & dux præfuit annis 13. mensibus 5. & obiit quinta die mensis Decembris, Anno Domini millesimo 223. sub Friderico Imperatore secundo.
- Theodoricus.** 64 Theodoricus præful & dux Francorum præfuit anno vno, mensibus duobus, diebus 16. & obiit anno Domini 1124. sub Friderico Imperatore secundo.
- Hermannus.** 65 Hermannus de Lodenburg præful & dux præfuit annis 16. & mortuus est anno Domini 1240. sub Friderico secundo, in dictione Romanorum tertia decima.
- Eringus.** 66 Eringus de Reinstein præful & dux præfuit annis 36. & moritur anno Domini 1276. sub Rudulfo Imperatore, in dictione quarta.
- Bertholdus.** 67 Bertholdus de Sternberg præful & dux præfuit annis 13. mortuus est anno Domini 1288. sub Imperatore Rudolfo, in dictione prima.
- Manegoldus.** 68 Manegoldus præful & dux præfuit annis 15. & obiit anno dominicæ natiuitatis 1303. sub Alberto rege primo, in dictione prima.
- Andreas.** 69 Andreas de Gundelfingen præful & dux Francorum, præfuit annis 15. & obiit anno 40 Domini 1322. sub Ludouico Imperatore quarto.
- Gotfridus.** 70 Gotfridus tertius de Hoerlo præful & dux præfuit annis quatuor, & moritur anno Domini 1322. sub Ludouico quarto, in dictione septima.
- Wolframus.** 71 Wolframus de Grunbach præful & dux præfuit annis 11. & obiit anno Domini 1333. in octaua Apostolorum sub Ludouico quarto.
- Otto.** 72 Otto Wolffsfell præful & dux Francorum præfuit annis duodecim, mense vno, & tribus diebus. Contra quem Hermannus de Lichtenberg canonicus Spiræ ab Imperatore promotus, episcopatum primis quatuor annis violenter occupauit. Otto moritur 10. Calendis Septembris, anno Domini 1345. sub Ludouico Imperatore quarto.
- Albertus.** 73 Albertus de Homburg præful & dux præfuit annis 4. non electus, sed per Papam Clementem sextum, contra Albertum de Hoerlo canonicum electum, institutus. Verum postea informatus Papa melius de causa, Albertum suum ad Ecclesiam Frisingensem, anno Domini 1349. transfulit, & Albertum de Hoerlo præpositum canonicum prius electum ad Ecclesiam suam confirmauit.
- Albertus.** 74 Albertus de Hoerlo præful & dux præfuit annis 23. & moritur dominica post natiuitatē sancti Ioannis Baptistæ, anno domini 1372. sub Carolo Imperatore quarto, in dictione 10. post quem vnanimiter electus fuit à capitulo Albertus de Hesberg canonicus, sed electionē Gregor. Papa 11. ad instantiam Imperatoris cassauit, & Gerhardum de Syvartzenburg instituit.

75 Gerhardus de Syvartzenburg
 bria festum sancti Martini
 noem. in dictione vnde
 Johannes de Egloustein
 cheim interijt. anno 1412. sub
 77 Johannes de Brun n præ
 Friderico tunc rege tertio in
 78 Sigismundus ex ducit in
 gunt. anno Domini millesimo
 10 Gotfridus quartus de L
 palms. anno 1455. sub Frid
 10 Joannes de Grunbach
 sub Friderico Imperatore te
 91 Rodolfus secundus de S
 vno die qui Ecclesiam ære
 quarto calendis Maij anno
 Germaniæ.
 82 Laurentius de Bibera ele
 rum pacificus, hodie princip
 20 Sed iam nunc post hanc nece
 dam reuertitur. pro continuas
 Anno Pharamundi regi
 duce Modigisco Rhenum t
 liberis & vxoribus, vltimus
 Anno Pharamundi viii
 deni anno Pharamundi re
 frin Galliam contra Rom
 tein fuga quaſierunt, alij à E
 obtruncerunt, Romanis om
 10 Hocaudiens Godgiffir r
 lia per Francos, bellum con
 Franci victores plus quam v
 Respendial, qui iam tunc re
 dali à Francis fuisse occisi.
 Sunt autem Wandali exi
 à Francis cladem in Hispani
 numero & potentia valde cr
 ni autem 431.
 Clodius Crinitus Pharan
 40 Cuius anno primo Ecius m
 Galliam, & multis Francoru
 His temporibus claruit Sa
 gum progenie, ducens origi
 tullimus, Francorum leges
 Clodoueus postea rex conu
 Idem Salagastus permissi
 denfuit nouam constituit,
 pro vocabulo ignari auctore
 tur & combustus vna impo
 10 Anno Clodij regis primo
 phicam. Hipponsem ciuita
 gulum eiusdem vrbs episc
 Anno regi sui xi. Clodiu
 ere, misit exploratores in G
 tum. Secrete ac diligenter ex
 Lugdunensi, & Gothi in Aqu
 Leuasi exploratores nun
 manorum paruum esse custo

Bithemij

Opera
Historica

- 75 Gerhardus de Svartzburg præful & dux præfuit annis 31. & moritur in mēse Nouem-
bri circa festum sancti Martini, anno dominicæ natiuitatis 1303, sub Ruperto rege Germa-
norum, indictione vndecima. *Gerhardus*
- 76 Iohannes de Egloffstein præful & dux Francorum præfuit annis 9. & veneno apud For-
cheim interiit, anno 1412, sub Sigismundo rege. *Iohannes*
- 77 Iohannes de Brunn præful & dux præfuit annis 28. & moritur anno Domini 1440, sub
Friderico tunc rege tertio, in dictione Romanorum tertia. *Iohannes*
- 78 Sigismundus ex ducibus Saxonie præful & dux Francorum præfuit annis tribus & re-
gnauit, anno Domini millesimo 443, sub Friderico tertio. *Sigismun-
dus*
- 10 77 Gotfridus quartus de Limpurg præful & dux præfuit annis 13. & obiit feria tertia post
palmas, anno 1455, sub Friderico Imperatore tertio. *Gotfridus*
- 80 Ioannes de Grunbach præful & dux præfuit annis 11. & moritur anno Domini 1466.
sub Friderico Imperatore tertio, in dictione decima quarta. *Ioannes*
- 91 Rudolfus secundus de Stherenberg præful & dux Francorum præfuit annis 29. minus
vno die: qui Ecclesiam ære grauata alieno releuauit. Moritur in sua genealogia vltimus,
quarto calendas Maij, anno dominicæ natiuitatis, millesimo 495, sub Maximiliano rege
Germanie. *Rudolfus*
- 82 Laurentius de Bibera electus quarto idus Maij, anno prænotato præful & dux Franco-
rum pacificus, hodie principatur in annum nonum decimum. *Laurentius*
- 20 *Sed iam nunc post hanc necessariam digressionem ad regem Francorum supra dictum Pharamun-
dum reuertamur, pro continuatione historie quam incepimus.* *Continua-
tio historia
regum Fran-
corum.*
- Anno Pharamundi regis quarto vltima die mensis Decembris, Wandali & Alani sub
duce Modigisco Rhenum transeunt congelatum in Galliam duxerunt exercitum cum
liberis & vxoribus, vltiusq; in Hispaniam transferunt. *Wandali
& Alani
Hispaniam
occupant.*
- Anno Pharamundi viii. Gothi sub Alarico rege Romam capiunt & subuertunt. Eo-
dem anno Pharamundus rex sub ducatu Clodij filij sui magnum exercitum Francorum mi-
sit in Galliam contra Romanos. Francis intransitibus Galliam, Romanorum alij salu-
tem fuga quaesierunt, alij a Francis sunt interempti. Et sic Franci magnam Gallie partem
obtinuerunt, Romanis omnino extinctis. *Roma capi-
tur & sub-
uertitur a
Gothis.*
- 30 Hoc audiens Godgith rex Wandalorum & metuens se aliquando pellendum de Gal-
lia per Francos, bellum contra eos instituit. Vnde prælium atrox commissum est, in quo
Franci victores plus quam viginti millia Wandalorum peremerunt. Et nisi rex Alanorum
Respendial, qui iam tunc regnabat in Hispania se tempestiue interposuisset, omnes Wan-
dali a Francis fuissent occisi. *Franci Wan-
dalorum vi-
ginti millia
peremerunt.*
- Sunt autem Wandali ex insula Scædia orti, sicut & Gothi, manseruntq; post acceptam
a Francis cladem in Hispania annis 22. & post hoc nauigauerunt in Aphricam. Franci autem
numero & potentia valde creuerunt. Et rex Pharamundus obiit anno regni sui 26, Domi-
ni autem 431.
- Clodius Crinitus Pharamundi filius eodem anno patri succedens, regnauit annis 20.
40 Cuius anno primo Ecius morte Pharamundi regis audita, exercitum Romanum duxit in
Galliam, & multis Francorum occisis amissa recepit. *Clodius
Crinitus re-
gnat annis
viginii.*
- His temporibus claruit Salagastus, sapiens & Philosophus Francorum, & de antiqua re-
gum progenie, ducens originem, qui iussa Clodij regis cum esset in omni literatura do-
ctissimus, Francorum leges conscripsit, quas suo nomine Saligas nuncupauit. Has leges
Clodoueus postea rex conuersus ad fidem amplari fecit. *Salagastus
Legulator
Francorum
Philoso-
phus.*
- Idem Salagastus permissione Clodij regis, urbem ad littus Mæni haud longe a Fran-
ckenfurt nouam constituit, quam suo nomine Salagast nominauit, quam hodie corru-
pto vocabulo ignari auctores Selgenstat appellant. In hac ipsa vrbe sua Salagastus mori-
tur & combustus vna imponitur, anno Clodij 16. *Salagastus
iuxta Mæ-
num con-
struitur.*
- 50 Anno Clodij regis primo qui fuit dominicæ natiuitatis 432. Wandali nauigantes in A-
phricam, Hipponensem ciuitatem obsederunt & ceperunt. In qua obsidione secundus Au-
gustinus eiusdem vrbis episcopus v. calendas Septembris obiit. *Wandali
nauigant in
Aphricam.*
- Anno regi sui xi. Clodius rex Francorum cernens Romanam potestatem valde defi-
cere, misit exploratores in Galliam, qui situm terræ, fortitudinem gentis, & urbium custo-
diam, secreta ac diligenter explorarent. Eo tempore Burgundi habitauerunt in regione
Lugdunensi, & Gothi in Aquitania.
- Reuersi exploratores nunciauerunt regionem esse optimam, gentem inualidam, & Ro-
manorum paruam esse custodiam. Rex igitur Clodius magnum Francorum congrega-
uit sub Clo- *Franci Gal-
liam sub Clo-*

*dia rege suo
sibi potentes
subiecit.*

uit exercitum, & mouens in Galliam, Cameracum obsedit & cepit. Inde mouens per Carbonariam sylvam ad Tornacum festinus iter direxit: quæ vrbs Romanorum fuit praesidio munita. Audientes ergo milites Romani, regis Clodij aduentum, contra eum processerunt ad bellum & omnes ab eo fuerunt occisi, nec vnus remansit. Clodius autem iam secundo magnam Gallia partem Francis subiecit, quam Romani deinceps recuperare nunquam potuerunt, vsque in praesentem diem.

Clodius autem rex Francorum posteaquam terminos regni sui magnifice dilatauit omnemque terram Gallorum, quæ est inter Rhenum ab Oriente, & mare ab Occidente, itaque à mari ab aquilone vsque ad Sequanam versus meridiem, hoc est, Batauos, Menapios, Tungros, Taruanos, Morinos, Ambianos, Cameracos, Atrabates, Beluacos, Crusiosque qui nunc sunt Hollandini, Geldrenses, Brabantini, Selandini, Flandres, Picardi, Louanij, Traiectenses, Leodienfes, Namurei, Beluacenses, Nouiomenses, & quicquid his adiacet Francorum subiecit imperio. Moritur anno regni sui 20. dominicæ autem natiuitatis 451. indictione Romanorum quarta.

*Meroueus
regnavit
anno 10.*

Meroueus Clodij filius in regno Francorum patri succedens regnavit annis decem. Hic Heleni ducis Francorum orientaliū adiutus suffragijs anno regni sui tercio in mense Junio ciuitatem Treuironum Romanis adhuc illo tempore subiectam obsedit, cepit, diripuit, & suæ ditioni subiugauit. Ducem Mosellanum nomine Sabinum occidit, & omnem regionem Cismosellanam à Mediomatico, quæ nunc est Metis, vsque ad Rhenum potenter obtinuit. Et ne populus terræ, in rebellionem consurgere posset, duodecim millia Mosellanorum transtulit cum liberis, vxoribus & rebus eorum in Franciam orientalem, sub duce Heleno, in quorum locum duodecim millia Francorum orientaliū reposuit, ad littora Mosellæ tam in vrbes, quam in castella & villas. Et ex illo tempore vini vsus, quod nunc cupatur Francorum, apud Mosellanos primum haberi coepit. Franci nanque vini cultores, ad Mosellam translati, id genus vitium secum de orientali Francia primi attulerunt.

*Franci
anno 1000. Hun-
norum per-
merunt.*

Anno regis Merouei 8. Huni deuastrabant Galliam, contra quorum insolentiam rex ipse Meroueus grandem Francorum duxit exercitum, & commisso in campis Cathalaunicis bello, Franci Hunorum centum octoginta millia peremerunt.

*Franci Ger-
manis &
Gallis com-
missi eorum
lingua &
tutur.*

Eius tempore Franci penitentiam Galliam suo regno adiecerunt, Romanorum iam viribus imminutis, ac deficientibus, praesertim post Ecij mortem, quem Valentinianus ex inuidia occiderat. Franci ergo Gallis commixti de ipsorum filiabus sibi acceperunt vxores, genuerunt filios & filias, qui omnes didicerunt linguam eorum, simul & mores, cum quibus sunt deinceps conuersati vsque in praesentem diem. At vero qui manserunt in Francia orientali, Mosellani quoque & Cisthenani Wirtziburgenses, Moguntinenses, Wangiones, Neometes, Argentoraces, Heluetij, Alsatij, Westersij, Treueri, Agrippinates, Hogij, Bataui, Menapij, Hollandij, & Brabantini, solis idiomatibus differentes, Germanica lingua omnes vtuntur.

Rex autem Meroueus regno Francorum valde ampliato gentilis moritur. Anno regni sui 10. Domini autem 461. indictione 14.

*Hildericus
ius rex.*

Hildericus Merouei filius patri succedens regnavit annis 6. Deinde regno pulsus, & fugatus in Thuringia exulauit annis 8. Aegidio quodam Romano interim regnum Francorum occupante. Annis octo reuolutis Aegidius à Francis, de regno eicitur, & Hildericus reuocatur, & regnavit deinceps alijs annis 9. Et facti sunt omnes anni quibus regnavit, 15.

*Francorum
proceres co-
spirant in
regem.*

Nam anno regni sui sexto conspirantes contra eum principes, & proceres Francorum, propterea quod insolenter, & nimis luxuriose viuens, vxores & filias nobilium plures viciasset, voluerunt eum occidere, quod cum ei innotuisset, cum paucis occulte fugit in Thuringiam ad Basinum regem, & ibi mansit annis octo. Fugit autem anno Domini 467. indictione Romanorum quinta.

*Aegidius
Romanus,
fuit rex Fra-
ncorum an-
nis 8. post
Hildericum
reuocatur.*

Hildericus fugato, & apud Basinum Thuringia regem, qui ei sanguine iunctus est exulante, Franci Romanorum quædam nomine Aegidium, qui Sueffionibus dominabatur, sibi constituerunt in regem, qui regnavit annis octo, quem Franci demum nimis tyrannizantem, & proceres quosque crudeliter occiderent, tolerare diutius non valentes eiecerunt, satius filiarum, & vxorem turpitudinem esse tollerandam, vel dissimulandam iudicantes, quam à tyranno tam crudeliter necari.

Anno igitur dominicæ natiuitatis 475. indictione Romanorum 13. Hildericus fidelitate, & industria Wimbaldi, in Galliam ex Thuringia reuertitur, & Aegidio fugato, in regnum Francorum consensu omnium restituitur, regnavitque deinceps annis nouem pristinosque mores iuuentutis, in melius commutauit.

Audiens

Audiens Basina vxor Basini suo venit ad eum in Gallia & oblitus, & mala vicissitudinibus foretque obseruare.

Primum nuptiarum in cubiliis foretque obseruare. Alteram, quæ vrsorum tercio ad renouationem, id est, vnicuique & in mutuo commorantem laceras.

Ad hæc mulier vates moribus, cum tempore diu

Primum, quæ natura fuit. Alteram, quæ vrsorum. Tertiam vero quæ summa nobilitate delectata.

Anno post hæc altera Sueti eosque suo regno subiecit quæ proxima Italia, quam

Anno regni eius relictorum ac Herulorum turba valida suorum intra quem Hildericus sequenti fugauit cum Saxonibus, deere cum Hildericus prius Romanorum, in Liguria munitiones Romanorum minio subiecit. Imposito ea inquietante.

Hildericus autem rex & patres eius mortuus est. septimo.

Clodoueus Hildericus Francorum postea factus est egregius, & animi magnitudinis quondam regis filium, tatem obtinuit, ac veteris pro subiecit Christianorum ecclesiam.

Vxorem habuit rex Clodoueus Gundericus rex Burgundiarum, qui in nomine Christi fidem assumpsit. Prius vero quam Crothildoricum. Porro Gundericus Godogisilum, Hildericum prodericum fratrem suum inter collum lapide, precipitatum cum cilio condemnauit. Sueti.

Anno regni sui decimo in auxilium Clodomerus Casus bellifuit, quod Basini regis prius dictum est, plures, quæ repetens regis Basini.

Ille non segnis Thuringiarum fecit.

Andiens Basina vxor Basini regis Thuringorum prosperos Hilderici successus, relicto viro suo venit, ad eum in Galliam, quam ille suscepit vxorem, Basini regis hospitalitatem & oblitus, & mala vicissitudine recompensans.

Prima nuptiarum instante iam nocte Basina monet Hildericum abstinere à concubitu, foresque obseruare, & quæ tertio viderit in atrio ad eam referre. Credidit rex mulieri, & obseruatis tertio adibus ad eam reuersus est dicens: se primo vidisse in atrio Palatii renocerontas, id est, vnicornes, leonesque & leopardos. Secundo vrsos, ac lupos furentes, & se mutuo commordentes. Tertio exiguos canes, alternis se moribus impetentes, & inuicem lacerantes.

10 Ad hæc mulier vates regi prædixit, prodituram ex eorum concubitu sobolem varijs moribus, cum tempore diuersam.

Primam, quæ natura foret generosa, renocerontas ac leones, nobilitate imitaturam. Alteram, quæ vrsorum atque luporum consuetudine, rapinis intendat animum. Tertiam vero quæ funesto sedente commordens, canes rabidos imitatura sit, & à pristina nobilitate defectura.

Anno post hæc altero Hildericus exercitum duxit in Alemannos, qui nunc sunt Sueui, eosque suo regno subiecit, & Francis tributarios constituit, in ea videlicet regione, quæ proxima Italia, quam prius inuaserant Alemanni seu Sueui.

20 Anno regni eius resumpti tertio, Odoacar genere Rugus Turcilingorum, Scythorum ac Herulorum turbis fretus, ab extremis Saxonie finibus egressus, in magna valida suorum intrauit Galliam, & urbem Andegauensem occupauit, contra quem Hildericus sequenti die adueniens, Paulum comitem peremit, Odoacarum fugauit cum Saxonibus, & ciuitatem sibi subiugauit. Inde mouens Odoacar, foedere cum Hilderico prius acto, exercitum versus Italiam duxit, Orestem patricium Romanorum, in Liguria bello congressum occidit, Papiam & omnes in circuitu munitiones Romanorum obtinuit, & breui, nullo resistente totam Italiam suo dominio subiecit. Impositio capiti suo diademate, regnauit in Italia annis XIII. nullo eum inquietante.

30 Hildericus autem rex Francorum post multa fortiter gesta in paganismo sicuti, & patres eius mortuus est. Anno Domini CCCCLXXIII. indictione Romanorum septima.

Clodoueus Hilderici filius post patrem regnauit annis xxx. qui primus ex regibus Francorum postea factus est Christianus, vt dicemus: Erat autem Clodoueus & forma egregius, & animi magnitudine præclarus, qui statim in principio regni sui Siagrium Aegidij quondam regis filium, quem pater Suessionis principem reliquerat, fugauit & ciuitatem obtinuit, ac vltius procedens, ciuitatem quoque Remensem, & plures alias, sibi subiecit Christianorum ecclesias, vt pote gentilis, & necdum initiatus Christo, vbique spoliatus.

40 Vxorem habuit rex Clodoueus, nomine Crothildem filiam Hilderici, cuius pater fuit Gundericus rex Burgundiae, & hæc erat fidelis Christiana, quæ maritum sedulo monebat Christi fidem assumere, & idolorum supersticiosum, & vanum cultum abnegare. Prius vero quam Crothildis illi vxor esset, filium de concubina habuit nomine Theodoricum. Porro Gundericus rex Burgundionum, quatuor habuit filios, Gundebaldum, Godegisilum, Hildericum patrem Crothildis, & Bodemarum. Igitur Gundebaldus Hildericum fratrem suum interfecit gladio, vxorem vero eius matrem Crothildis ligato ad collum lapide, præcipitaram in aquam demersit, cuius duas filias Mucurinam, & Clothildam exilio condemnauit. Sed Crothildis petente Clodoueo, ab auunculo in Galliam mittitur.

50 Anno regni sui decimo rex Clodoueus exercitum mouit in Thuringiam, cui venit in auxilium Clodomerus dux Francorum orientalium cum XII. millib⁹ pugnatorum. Causa bellifuit, quod Basina quondam vxor Basini vadens in Galliam ad Hildericum, vt paulo prius dictum est, plura clenodia in auto, argento, & margaritis, secum abstulerat, quæ repetens regis Basini filius, cum non impetrasset, bellum Clodoueo denunciavit.

At ille non segnus Thuringum regem in suo regno præueniens vicit, & Francis tributarium fecit.

H

Trithemij

Opera
Historica

Basina vxo-
re marito
venit ad
Hilderici:
eique vxo-
rem de fu-
sura sobole
ostendit. Et
exponit.

Franci Ale-
mannos sub-
iiciunt.

Odoacar
totam Ita-
liam, sibi
regi subi-
cit ann. 14.

Clodoueus
(qui & Lo-
doueus) re-
gnauit an-
nis 30.
Clodoueus
subiugauit
Christiano-
rum Eccle-
sias.

Crothildis
vxor fuit
Clodouei,
filia regis
Burgundiae.

Hildericus
à patre in-
terficitur,
& Crothil-
dis submer-
gitur.

Clodoueus
Thuringiam
subiugauit.

Theodericus rex Gothorum in Italia, Clodoueus Alaricum regem occidit.

Anno Clodouei XI. Theodericus rex Gothorum orientalium à Zenone Imperatore orientis missus in Italiam, Odoacarum de Saxonia tyrannum interfecit, & ipse imperium deinceps Romanum per annos vnum, & triginta occupat.

Clodoueus rex Francorum Alaricum regem Gothorum occidentaliū, Arrianum decimo lapide ab vrbe Pictaunorum, cum multis in bello peremit, ciuitatem Pictauiensem cum omni terra, & thesauris eius, in suam potestatem accepit.

Alemanni superantur à Francis per Clodouem.

Cum Alemanni rex bellum habuit. Factum est autem, vt confligente vtroque exercitu Franci vehementer cæsi, valde inciperent deficere. Quod vbi rex Clodoueus animaduertit, eleuatis oculis in cœlum, cum lachrymis orauit dicens: *Domine Iesu Christe, quem vxor mea predicat esse filium Dei, si dederis mihi victoriam de his hostibus meis, in te credam. & Baptisma in nomine tuo suscipiam.* Cumque hæc orans diceret, Alemanni mox conuertuntur in fugam, qui vbi regem suum viderunt occisum à Francis, Clodoueo se subijciunt dicentes: *Ne amplius persequaris populum oramus, iam tui sumus. & tibi fideliter perpetuo seruiemus.* At ille prohibito bello Alemannos in deditiōnem accepit, & tributum eisdem imposuit.

Clodoueus rex Francorum primus fit Christianus.

Reuersus in Galliam ad se vocauit sanctum Remigium episcopum Remensem, à quo plene instructus, de fide Christiana, cum magna se humilitate, ad suscipiendum baptismatis sacramentum preparauit. Cui ingresso, ad baptismum sanctus Remigius inquit ore facundo: *Mittis de pone colla Sicamber, adora quod incendisti, incende quod adorasti.* Baptisati fuerunt illo die Francorum tria millia, & sequentibus diebus etiam reliquorum, de populo complures.

Sigebertus rex à filio Ludouico perimitur.

Regnabat eo tempore in finibus Gallia apud Agrippinam Colonia Sigebertus homo senex & diues. Hic habuit filium vnicum nomine Ludouicum, qui regnandi cupiditate seductus, patrem in quodam nemore fecit occidi, propter quod scelus & ipse paulo post à quodam Franco sub ordinatione Clodouei occulta peremptus est. Quo interfecto rex Clodoueus, de omnium consensu Colonia, & toto regno Sigeberti potitus est.

Reges duo captibus truncati sunt.

Clodoueus regis in suos crudelitas.

Ruacharium quoque apud Cameracum regnantem, Caracum quoque alium regem, cum fratribus & filiis, qui omnes erant de genere Francorum, aut bello, aut dolo, deceptos fecit occidi, & regnum Francorum totum sibi subiugauit.

Omnes per Galliam regnantes, sine Franci essent, & de eius profapia, siue alienigena, habuit suspectos, ne forte ab eis interficeretur. Vnde multis regibus interfectis etiam consanguineis suis, de quibus timuit ne ei regnum auferrent, per omnem Galliam triplicem, Celticam, Aquitanicam, & Belgicam, regnum suum dilatauit. Residens die quodam inter aulicos suos dixit. *Va mihi qui tanquam peregrinus inter extraneos solus remansi, & nemo vni de parentela mea, qui me iuuare possit in necessitate.* Hoc non dixit ea intentione, quod vel poeniteret de sua crudelitate, quam commiserat, in consanguineos, vel condoleret interfectis, sed in dolo si forte adhuc aliquis de sua lateret profapia, incauta alicuius audientium reuelatione traderetur.

Clodoueus multorum cum iniuria regnat.

Multa Clodoueus bella commisit, quæ istuc breuitatis causa non scripsimus, quoniam niam latius in Hunibaldo continentur libro xv i i i. Multas quoque gentes regno Francorum subiecit, regnumque cum iniuria plurimorum valde ampliauit. Etatis annorum xv. fuit cum regnare cœpisset, regnavit annis xxx. bona fecit plura, similiter & mala, nomen matris eius Basina, vxor legitima Basini regis Thoringorum, ipse in adulterio natus.

Clodoueus in adulterio natus.

Hildericus enim rex Francorum, in Thuringiam fugiens, & apud Basinum regem consanguineum suum hospitatus annis octo, cum vxore eius Basina secretos habuit concubitus, quæ ab eo concepit, & peperit filium prædictum Clodouem, anno fugæ eius secundo, qui fuit Dominica natiuitatis cccclxix. indictione Romanorum septima. Postea vero anno fugæ suæ octauo in Galliam reuersus est, quem Basina, cum filio secuta, ad eum venit, anno Domini cccclxxvi. cum puero iam septenni, superuixit Hildericus rex annis octo, & mortuus est.

Regnare cœpit cum esset annorum 15. & 30. annis regnat.

SUCCESSIT patri Clodoueus cum esset annorum xv. regnavit annis xxx. obiit autem anno ætatis suæ XLV. regni xxx. Dominica vero natiuitatis anno DXXXI. indictione Romanorum septima, Parisij sepultus in Ecclesia sanctorum Petri & Pauli Apostolorum, quam ipse cum Crothilde coniuge nouam construxerat.

Reliquit autem filios quatuor, Lotharium, Theodericum, Clodomerum & Hildebertum, qui

DE
qui regnum inter se paternum procellerunt reges, ne ordinis intentio nostra erit in rebus cum vltimum cum minio.

Hoc vique Hunibaldus de per annos mille septingentis ro & Hermanifredo alijsq;

Lotharius Clodouei filius regnavit annis vno, & quindecim enim Clodouei, ex quoque filius eius Theodebertus superioris partem continens annis xxxiii. cui Theodebaldo x. sine liberis mortuo

Clodomirus tertius Clodouei filius regnavit annis x. & Clodualdus, dos.

Nec multo post Hildebertus, tertius autem Clodouei bene vixit.

Hildebertusiam dictus autem anno Domini D L I cum Theofauris eius omnibus est etiam Theodobaldus natus ad Lotharium est deuolutus tinnit.

Anno Lotharij regis Framalberga vxoris suæ, Bertharent, dolose occidit, qui etiam Theoderico regi innotuit neorum vlcisci. Morabatur regni posuerat, & dominaberis, Westrasis, Alfaribus,

Aliam belli causam Forfridi regis Thoringia vxor suam sub tributo constitutum preera quod concubina Clodouem Austrasiz sibi potius

Theoderico illegitime nato fridum, & importunitate nedericum, Austrasiz ab eo remeliosis improperationibus in Austrasiz, cum exercitu paratis igitur in auxilio filio suofrancorum exercitu intrauit, & occidit, omnem regionem desecerunt vsq; in præsens.

Cum prædam inter se reges Bertharij regis ab Ermenfrico in Galliam abduxit captiuam obitum Lotharij regis mon

Lotharius rex Francorum tinnit, secundo victus, multas Saxonas regressus est. Cam

illos habuit septem, quorum Grani Colonienfis dicecepsis busq; liberis cremari iussit, n

qui regnum inter se paternum amica portione diuiferunt. Et qui in plures deinceps ex his processerunt reges, ne ordinem confundamus profapiae principali inceptum Principalis intentio nostra erit in recta linea permanere, continuando seriem generis ad Hildericum vltimum cum minio.

Huc vsque Hunibaldus continuauit historiam Francorum, ab excidio Troianorum per annos mille septingentos. Quae sequuntur de gestis Francorum, ex Hoduardo, Richero & Hermanfredo alijsq; auctoribus sumpta sunt.

Lotharius Clodouei filius, per quem recta continuatur linea, post patrem Sueffionis regnavit annis vno, & quinquaginta. Cuius fratres singuli suis in locis regnauerunt. Theodericus enim Clodouei, ex concubina filius regnavit apud Metenses annis xlii. post quem filius eius Theodebertus regnavit apud Austrasios, id est, Merim, quae Campania superioris partem continet, per Alfatiam quoque, & Alemannos Rheno conterminos annis xlii. cui Theodebaldus filius succedens regnavit annis nouem, quo anno Domini dLx. sine liberis mortuo regnum Austrasiae Lotharia accepit.

Clodomirus tertius Clodouei filius regnavit Aurelianis, qui fuit in bello peremptus, à Gundoualdo rege Burgundiae, relinquens tres filios, Theodobaldum, Guntherum & Clodoaldum, quos patre mortuo Crothildis auia penes se habuit educandos.

Nec multo post Hildebertus & Lotharius patruus puerorum duos occiderunt propriis manibus, tertius autem Cloaldus auxilio procerum fuga lapsus euasit, & clericus factus, bene vixit.

Hildebertus iam dictus quartus Clodouei filius Parisijs regnavit annis xlv. Moriturus autem anno Domini dLix. Parisijs in ecclesia S. Vincentij sepultus, cuius regnum vna cum Thefauris eius omnibus Lotharius frater eius accepit. Eodem tempore mortuus est etiam Theodobaldus nepos qui regnum Austrasiae aui sui Theoderici habuerat, quod ad Lotharium est deuolutum. Et sic Lotharius solus totum regnum Francorum obtinuit.

Anno Lotharij regis Francorum x. Ermenfridus Thuringorum rex ad instantiam Amalbergae uxoris suae, Bertharium, & Baldericum fratres suos, quasi regnum eius affectarent, dolose occidit, qui erat sicut & ipse de nobili sanguine regum Francorum. Quod ubi Theodorico regi innotuit valde commotus est, & statuit in animo suo necem consanguineorum vlcisci. Morabatur enim Theodericus apud Austrasios in vrbe Metensi, ubi sedem regni posuerat, & dominabatur Austrasij, hoc est, Metensibus, Leodijs, Agrippinis, Treueris, Westralijs, Alfatibus, Cisthenisq; Alemannis.

Aliam belli causam Fortunatus assignat, quam breuiter dicemus. Amalberga Ermenfridi regis Thoringiae vxor filia fuit Clodouei & Crothildis, quae nimis a grege tulit maritum suum sub tributo constitutum, regis Theoderici quem regno censēbat indignum, propterea quod concubinae Clodouei patris, & non reginae esset filius. Vnde caufata quod regnam Austrasiae sibi potius iure deberetur, quae esset legitima regis ac reginae filia, quam Theoderico illegitime nato. His & multis alijs verbis, mulier continue molestauit Ermenfridum, & importunitate nimia tandem impulsit, quod missis literis, & nuncijs ad Theodericum, Austrasiae ab eo regnum tanquam sibi cum vxore debitum, iniurijs & contumeliosis improperationibus requisit. Hinc motus rex Theodericus cum se venturum in Austrasia, cum exercitu pugnatorem Ermenfridum minaretur, statuit illum praueinire, vocatis igitur in auxilio filio suo Theodeberto, & fratre suo Lothario regibus cum magno Francorum exercitu intrauit Thuringiam, regem Ermenfridum cum vxore filijsq; cepit, & occidit, omnem regionem Thuringorum sibi subiecit. Ab illo tempore Thuringi reges defecerunt vsq; in praesens.

Cum praedam inter se reges diuiderent, Radegundis virgo speciosissima quae filia fuerat Bertharij regis ab Ermenfrido fratre occisi, Lothario regi sorte obtinuit, quam ille secum in Galliam abduxit captiuam, & in vxorem accepit, quae magna sanctitate claruit, & post obitum Lotharij regis monialis facta est.

Lotharius rex Francorum praelia multa constituit. Cum Saxonibus bis pugnavit, primo victor, secundo victus, multis Francorum occisis. Ipse autem fuga lapsus cum paucis ad Sueffionas regressus est. Causa belli fuit negatio tributi.

Filios habuit septē, quorum vnus nomine Granus, à quo thermā sunt dictae ad Aquas Grani, Coloniensis dioecesis, patri fuit rebellis, quem postremo captum, cum vxore duobusq; liberis cremari iussit, multis Francorum peremptis.

Trithemij

Opera
Historica

Hic Hunibaldus terminauit historiam.

Lotharius regnavit annis 51. Theodericus regnavit in Austrasia.

Clodomirus regnavit Aurelianis.

Hildebertus Parisijs regnavit an. 45.

Ermenfridus rex Thuringiae.

Alia belli causa inter Theodericum & Ermenfridum reges.

Fraci Thuringiam Ermenfrido rege perempto subiecit.

Radegundis captiva virgo abduci.

Granus Lotharij filius à patre occiditur. Vnde Aquigrani.

*Heribertus
regnat Pa-
risia.*

Tandem Lotharius obiit, anno regni sui quinquagesimo primo. Dominica vero natiuitatis 564. indictione Romanorum 12. filios relinquit quatuor: Heribertum, qui natus maior apud Parisios regnavit post obitum patris annis paucis, nihil aliud memoratu relinquit, non aio dignum, nisi quod libidini deditus, turpitudinis exitit feruus, & breui sine liberis obiit.

*Guntramus
Aurelianus
& in Al-
tia, Helue-
tiaeque re-
gna-
Comitum
de Habs-
purg genea-
logia ex re-
ge Gunthra-
mo.*

Secundo genitus Lotharij fuit, Guntramus, qui Aurelianus, & in Burgundia regnavit annis 33, & obiit anno Domini 597. duos relinquit filios, Theodobertum, & Theodoricum. Vxor eius fuit nomine Austrigildis dicta, mulier iniquissima, quae ad mortem infirma, cum se non posse conualescere aspiceret, medicos duos innocentes iussit interfici.

Theodobertus maior natus genuit Sigebertum, Sigebertus autem genuit Odobertum, 10 Odobertus autem genuit Odobertum, Gunthramum & Adelbertum fratres. Odobertus autem iunior genuit Luthfridum & Valericum comites, quorum in Habspurg alter, in Hohenburg residebat alter, iam regno in quatuor comitatus Heluetiorum, Allatiorum & Alemannorum Cistheni ortum diuiso.

De isto Luthfrido genealogia comitum de Habspurg, vsque ad Rudolphum regem Germanorum, & ulterius in Maximilianum continuatur à Gunthrano Francorum per annos 917. vsque ad vicesimum octauum annum regni Maximiliani. Sed lineam eius genealogia rectam in praesenti loco non potui continuare.

*Sigebertus
regnat in
Austria
annis 14.*

Sigebertus Lotharij tertio genitus filius regnavit in Austria, hoc est, Metis, Treueris, Leodij, Coloniae, Moguntiae, super Thuringos, & Saxones annis XIII. quae Hilpericus 20 frater persecutus, anno Domini DLXXVIII. occidit. Vxorem habuit nomine Brunihildem, quae peperit ei filium nomine Theodobertum, qui post mortem patris regnavit annis XXI. & moritur anno Domini DCCIX. Post quem regnavit filius eius Theodoricus annis XVI. qui sanctum Columbanum instinctu Brunihildis auiae suae, de regno expulit, anno Christi DCXIII. & paulo post mortuus est, relictis filiis tribus spuris, Sigeberto, Corbo, & Meroueo, Sigebertus à Lothario filio Hilperici sequentis, in bello fugatus nusquam comparuit. Corbus ab eodem Lothario fuit occisus. Meroueam, quem de sacro fonte leuauerat, in vita seruauit, Brunihildem vero decem regum interfetricem occidit.

*Hilpericus
regnat Sue-
fouus post
patrem an-
nis 24.*

Hilpericus iunior Lotharij filius à quo regum Francorum recte descendendum linea 30 continuatur mortuo patri succedens, apud Sueffionas regnavit annis XXIII. Coepit autem regnare anno Domini DLXII. Biennio prius quam pater moreretur. Vxorem habuit nomine Andoueram, quam dolo Fredegundis commatrem sibi factam abiecit, & ipsam Fredegundem decepticem reginae superinduxit. De Andouara prima vxore duos habuit filios, Clodoueam & Meroneum, qui dolo nouercae ambo interierunt. Fredegundis autem peperit Lotharium, qui patri suo successit in regno.

*Sigebertus
rex à fratre
suo perimi-
tur.*

Anno regni sui XVI. qui fuit Dominicae natiuitatis DLXXVIII. Hilpericus rex fratrem suum Sigebertum, post multas persecutiones tandem interfecit, cuius vxorem Brunihildem Meroneus Hilperici filius duxit infaustam vxorem. Porro Sigeberto nequiter perempto, Theodobertus filius successit annis XXI.

Hilpericus autem rex tandem Fredegunde vxore sua procurante occiditur, anno regni 40 sui XXIII. Domini vero DLXXXVI. indictione Romanorum IIII.

*Lotharius
regnavit
annis 44.*

Lotharius ex Fredegunde regis Hilperici filius regnavit post patrem annis 44. qui plures habuit vxores, & genuit Dagobertum ex Berchtrude, qui ei successit in regno, & Heribertum qui Tholosae regnavit in Aquitania. Paulo ante haec tempora, cum Sigebertus rex frater

*Saxones de
Longobar-
dia reuer-
tuntur in
patriam à
Sueuis.*

Hilperici adhuc viueret, anno videlicet Domini 576. cum Saxones ad preces Winulorum, qui nunc sunt Longobardi, de finibus Scandianis exeuntium, cum eis intrassent Italiã, & post aliquot annos ibidem exactis, viderent se contemptos à Longobardis cum liberis & vxoribus, per Galliã conductu Sigeberti regis in Saxoniam sunt reuersi. Alemanni autem Saxoniam inhabitabant, quam incolis recedentibus mox occupauerat. Venientibus Saxonibus Alemanni tertiam eis partem regionis dare fuerant parati. Sed recusantibus accipere 50 partem Saxonibus qui totam repetebant, Alemanni mediam obtulerunt. Verum Saxones paternum solum repetentes totum, ubi contradixissent Alemanni, res ferro committitur, & pugnantibus agnoscuntur Saxonum vires, qui Alemannorum 480. millia in eo praelio peremerunt. De Saxonibus autem non ceciderunt nisi mille ac 20. viri, & sic terram recuperauerunt auitam.

Anno Lotharij regis quinto moritur Gunthramus Francorum rex Aurelianus, & partis Burgundiae duos relinquit filios Theodobertum & Theodoricum, contra quos Lotharius instinctu Fredegundis vxoris suae bellum mouit,

Verum

Verum sanctus abbas Co-
ret, fore denique futurum e-

Sed Brunihildis auia neq-

Theodobertum singulariter

prouocabat. Vnde postre-

fratrem, & commissum est

occiderit. Tandem infer-

pitur vrbis recepit. Quen-

gunt pacem à Theodori-

10 me de muro caput fratris mei

11 Theodoro fratri sicut

fratris Coloniam ingredi-

possederat sibi subiugavit.

12 thramum & Lotharium, si-

vsque ad mortem Theod-

doceum Francorum orient-

gnum accepit Heluetiorum

13 diademam imponere, vel re-

14 tus, per quem comites, in

15 Memmorati autem Sigeb-

16 ricus rex patris, secum du-

17 tes paruulos, quasi furens

18 sic Theodoricus Austria-

19 Nec multo post haec el-

20 22. Theodoricus rex vene-

Lotharius iuxta propheta-

inceps regnavit solus super

interfetricem Wormaci-

30 iussit.

Lotharius igitur iam qu-

comitibus. Palatij nam qu-

qua profapia regum Fran-

eodem officio postea succ-

& ipse comes erat de vetu-

gestis. Radoni autem no-

est, Metim, Leodium, Cole-

maciam, Spiram & omne-

uir Clodomiro, qui dux er-

40 & de regum prolapia dese-

nam Pippino commenda-

sis, Tornacensis, Atrebat-

10 fatiam Alemanniam Cisthen-

quid iuris erat Francorum

vetios, commisit Sigebert-

ricus frater occidit, sicut ef-

& sororis, cum Brunihilde

A Lothario autem proce-

genuit Odobertum, Gun-

10 cis Francorum orientaliu-

pare mortuo, comitatus a-

10 los quorum mihi nomina

Gunthranus comes fuit

10 gus Christi, & monialis. T-

dicendunt.

10 In tempore quo Lotha-

10 in Danua, cuius filiam no-

10 vxorem, quae mulier Chris-

Verum sanctus abbas Columbanus Lotharium monuit, ne se nepotum nece pollueret, fore denique futurum quo hæres eorum fiat, & monarcha totius regni.

Sed Brunihildis auiam nepotes ipsos, in mutuum bellum sine intermissione concitabat. Theodobertum singulari odio persequebatur auiam, & ob id fratrem contra illum sedulo prouocabat. Vnde postremo Theodorici exercitum mouit aduersus Theodobertum fratrem, & commissum est atrox bellum, in quo multa Francorum millia ab utraque parte ceciderunt. Tandem inferior factus Theodobertus fugit, & se intra muros Coloniae Agripinae vrbs recepit. Quem frater insecutus Coloniae obsidione vallauit. Ciues autem rogabant pacem à Theodorico, quibus ille respondit: *Non habebitis à me pacem, nisi proieceritis ad*

10 *me de muro caput fratris mei Theodoberti.* Ciues ergo amputatum caput Theodoberti domini sui Theodorico fratri sicut iusserat per murum proiecerunt. Factus itaque victor in sanguine fratris Coloniae ingreditur pacificus, bellator impius totumque Austrasia, quod frater possederat sibi subiugauit. Habebat autem Theodobertus tres filios, Sigebertum, Gunthranum & Lotharium, filiam vnam speciosissimam, Sigebertus maior natu fuga lapsus, usque ad mortem Theodorici secretissime latuit apud auunculum suum Genebaldum ducem Francorum orientalium, qui post mortem Theodorici procerum interuentu regnum accepit Heluetiorum, vt dicitur posthac inferius. non tamen mittebatur sibi diadema imponere, vel regiam habere dignitatem. De hoc Sigeberto natus est Odobertus, per quem comites, in Habsburg, vt paulo diximus ante, eam multis alijs in superiori Alemannia Heluetiae prouenerunt.

Memorati autem Sigeberti duos fratres, & sororem, qui adhuc paruuli erant Theodorici rex patruus secum duxit ad Metim: Cui occurrens Brunihildis statim, vt vidit nepotes paruulos, quasi furens leana super eos irruit, & propria manu crudeliter interfecit, & sic Theodorici Austrasiam obtinuit.

Nec multo post hæc elapso tempore, anno scilicet Domini 618. qui regis fuit Lotharij 22, Theodorici rex veneno Brunihildis interijt, anno regni sui 21. post cuius interitum Lotharius iuxta prophetiam sancti Columbani abbatis totius regni monarcha factus deinceps regnauit solus super Francos, & Gallos annis 13. qui Brunihildem decem regum interfectricem Wormaciae comprehensam iudicio procerum mortem subire crudelem 30 iussit.

Lotharius igitur iam quatuor regnorum monarcha factus, commendauit prouincias comitibus. Palatij namque sui praefectum constituit Garnerum virum nobilem, de antiqua prosapia regum Francorum, vnde maiores domus siue comites Palatini sunt dicti, in eodem officio postea succedentes. Burgundiam vero commisit cuidam Harponi, qui & ipse comes erat de vetustissima regum Francorum stirpe procreatus, & multa fortiter gessit. Radoni autem nobilissimo comiti Francorum Austrasiam commendauit hoc est, Metim, Leodium, Coloniae, Treuerim, & quicquid illis interiacet. Moguntiam, Wormaciam, Spiram & omnem Westrasiam vna cum adiacentibus regionibus commendauit Clodomiro, qui dux erat Francorum orientalium apud *Wirtzburg*, viro magnanimo, 40 & de regum prosapia descendenti. Inferiorem autem Franciam siue Galliam Aquilonarem Pippino commendauit, in qua sunt potiores istae ciuitates, Turnanen-sis, Morinensis, Tornacensis, Atrebatensis, Cameracensis, Traiectensis, & quicquid ipsis interiacet. Alsatiam Alemanniam Cisthenanam, hoc est, Constantiam, Basileam, Argentinam, & quicquid iuris erat Francorum inter Burgundos, & Rhenum atque Longobardos, ipsosque Heluetios, commisit Sigeberto filio quondam Theodoberti regis Austrasiorum, quem Theodorici frater occidit, sicut est dictum. Iste Sigebertus quam diu patruus post necem patris fratrum, & sororis, cum Brunihilde supernixit, apud duces Franciae orientalis latuit.

A Lothario autem procerum interuentu factus est comes in regionibus memoratis, & genuit Odobertum, Gunthranum, & Theodobertum, ex Engeltrude filia Heriberti ducis Francorum orientalium. Praefuitque prouinciae sibi commissae annis 38. Odobertus patre mortuo, comitatus accepit quatuor in terra Sueuorum, *Habsburg*, *Kiburg*, & duos alios quorum mihi nomina iam non occurrunt.

Gunthranus comes fuit in *Homburg*, & genuit Vdalricum patrem sanctae Othiliae virginis Christi, & monialis. Theodobertus comes fuit Rauracorum. Ex his multi comites descendunt.

Eo tempore quo Lotharius regnare cepit Snesionis in Gallia, Garibaldus regnauit in Bauaria, cuius filiam nomine Theodolindam Antharius rex Longobardorum habuit uxorem, quae mulier Christo fuit deuotissima, ad quam beatus Papa Gregorius quatuor

Trithemij

Opera
Historica

libros dialogorum transmissit, anno dominica natiuitatis dc. erant illo tempore Bauariae reges, sub potestate regum Francorum, dabantq; illis tributum singulis annis.

Anno autem Domini dclii. indictione Romanorum v, qui fuit annus Lotharij xvi. mortuus est Garibaldus praedictus rex Bauariae, in cuius locum rex memoratus Francorum Lotharius Tassilonem constituit regem.

Lotharius rex Tassilonem substituit.
S. Arnulfus Episcopus Metensis Dagoberti regni iustiticer.
Arnulfus genealogia ex regibus Francorum.
Genealogia Pippini & Caroli Magni.

Gertrudis vxor Lotharij regis Francorum peperit Dagobertum, qua mortua duxit Sigehildem, quae peperit Heribertum de quibus suo loco dicitur. Dagobertum pater sancto Arnulfo Metensem episcopo nutriendum, & instituendum commendauerat, qui his temporibus magno in pretio fuit. Iste Arnulfus de genere Francorum comes Namurci fuit, ex comite factus episcopus Metensis, & ex episcopo monachus heremita, opinione cunctorum sanctissimus, cuius genealogiam altius repetere causa me admonet, quod & regum de sanguine venit, & ex nepotibus suis plures, ad regnum fuerunt assumpti.

Anno enim Domini cccxlili. Clodio rex Francorum genuit Marcomerum regem & Dagobertum ducem. Dagobertus autem genuit Genebaldum, Genebaldus autem Marcomerum, & Sunnonem genuit. Sunno autem genuit Dioclem, Diocles autem genuit Meroneum. Meroneus autem genuit Leontium. Leontius autem genuit Heribertum, Heribertus autem genuit Priamum, Priamus autem genuit Sigebertum. Sigebertus autem genuit Nicanorem. Nicanor autem genuit Ansegisum. Ansegisus autem genuit Arnulfum comitem Namurci in Austrasia, postea episcopum Metensem, & heremitam, de quo loquimur.

Arnulfus autem genuit Ansegisum Namurci comitem, & maiorem domus Francorum siue Palatinum comitem. Ansegisus autem genuit Pippinum maiorem domus, & ducem Brabantiae patrem Sanctae Gertrudis, cuius vxor Ida monasterium Niuellense, ad instantiam sancti Amandi construxit in Brabantia, siue ut vsus habet in Brabantia, qui Pippinus obiit anno Domini dclxvii. sub Dagoberto rege Francorum ut dicam. Pippinus autem genuit Grimaldum, & Carolum cognomento sortem maiores domus. Carolus genuit Pippinum Carolomanium, & Griffonem. Pippinus autem ex comite Palatino seu maiore domus Francorum rex, post depositionem Hilderici factus genuit Carolum Magnum, de quibus postea dicitur.

Dagobertus rex contra Saxones bellum mouit propter tributum.

Anno Domini dclxi. Dagobertus, quem Lotharius pater iam antea regem Austrasiae constituerat Bertholdo Saxonum duci neganti tributum soluere Francis, bellum indixit, & tractusq; copijs, in Rheno transmissis eum eo pugnaui, & primo victus grauius vulneratus est. Quod celesti nuntio referente audiens Lotharius pater, qui tunc erat in Ardemia sylua dicecesis Colonienfis, in auxilium filio properauit, Rheno apud Nouesium transmissis, rursus bellum committitur, Berthold, siue ut volunt alij Berthulf, dux Saxonum occiditur, Saxones duce perempto fugiunt, quos insecutus rex Dagobertus omnes, qui gladij eius longitudinem excedebant masculini sexus occidit, gentemque tributum de bouum soluere compulit.

Post haec anno Domini dclxxxi. indictione Romanorum quarta, Lotharius rex filius HelpERICI, & pater Dagoberti moritur, anno regni sui xlili.

Dagobertus regnavit annis 40.

Dagobertus cognomento Magnus filius Lotharij, post mortem patris regnavit annis xxxiiii. nomen matris eius Bertrudis. Hic duos filios habuit Sigebertum, & Clodouicum, vel ut alij scribunt Lodouegum, quem nos Ludouicum hodie Germanice potius dicemus.

Cum Sigebertus ipse puer infans xl. dierum baptizaretur ab Episcopo, & inter orandum Amen a circumstantibus esset respondendum, & omnes distractis cogitationibus tacerent, infans ipse Amen clara voce respondit.

Hunc Heribertus frater Dagoberti, qui Tolosae regnabat in Aquitania, de sacro fonte leuauit, qui scilicet Heribertus, fratre iam regnante post Lotharium obiit cum Hilperico filio, & monarchia ad Dagobertum redijt.

Saxonibus tributum 500. bouum ad tempus remittitur. Sigebertus constituitur rex in Austrasia.

Saxones missis oratoribus Dagobertum rogabant, quatenus eis tributum remittere dignaretur, quingentos videlicet boues, quos annis singulis dare Francis regibus cogebatur. Concessit rex, sub ea conditione ad tempus, ut ipsi Saxones Sclauos debellarent, quod & fecerunt.

Rex Dagobertus filium suum dictum Sigebertum regem Austrasiae, id est, Metensem, Coloniensem & Leodiensem constituit, imposito illi diademate, commendans eum sancto Chuniberto Coloniensem Archiepiscopo, & Adelgiso Namurci Palatino comiti, ut eorum prudentia regeretur.

Clodo-

Clodouicus autem rex a patre declaratus est, quem educandum, & instruendum

Iste Clodouicus Dagobertus illi altrem formam, quae per ordinem suis in loco

Dagobertus rex Francorum regnavit dcl. xv. in dicti

Clodouicus filius Magni

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

10 metensis Nanthildis. Magni Metensis episcopi filius

15 scimus filius Pippinus dux

Regnavit autem Clodouicus

Clodoueus autem rex Nanthilde regis Dagoberti filius Neustria ac Burgundia rex, à patre declaratus est, quem adhuc paruulum Pippino duci Brabantia, & Againo comiti educandum, & instituendum in moribus commendauit.

Iste Clodoueus Dagoberti filius, vxorem habuit nomine Bathildem Saxonum gentis illustrem foeminam, quae peperit ei Lotharium, Hildericum, & Theodoricum, de quibus per ordinem suis in locis breuiter dicendum.

Dagobertus rex Francorum magnus, obiit anno regni sui xxxiiii. Dominica vero natiuitatis dclxxv. indictione Romanorum octaua.

Clodoueus filius Magni Dagoberti, succedens patri regnauit annis xvi. nomen matris eius Nanthildis. Maior domus siue comes palatii, fuit sub eo, Ansegisus sancti Arnulfi Metensis episcopi filius, vir strenuus, atque magnificus, qui comes fuit Namurcensis, cuius filius Pippinus dux erat Brabantia.

*Clodoueus
secundus re-
gnat an. 16.*

Regnauit autem Clodoueus, vt dictum est, in Neustria, & Burgundia, hoc est, Parisijs, Beluaci, Ambianis, Blesis, Remis, Lugduni, Tholosa, & in omni regno Gallicano, vsq; ad mare & Hispanias, per Alemanniam, Franciam orientalem, Bauariam, Alsatiam, Thuringiam, & alias prouincias regno Francorum subiectas, duces erant deputati, & comites de nobili sanguine antiquorum regum Francia, qui eas sub regibus administrabant.

Sigebertus autem frater Clodouici, sicut diximus, regnauit in Austrasia, quae inferiori Campania iungitur apud Metenses, Colonienfes, Leodienfes, Treurenfes, Mosellanos, Tulenses, Moguntinenses, Neometenses, Vangiones.

*Sigebertus
regnat in
Austrasia.*

Clodoueus rex moritur anno regni sui xvi. Dominica vero natiuitatis dclxxxii. indictione Romanorum ix. relinquens tres filios, vt dictum est, ex Bathilde vxore, Lotharium, Hildericum, & Theodoricum.

Lotharius Clodouici maior natus filius patri succedens regnauit annis iiii. tantum, cuius maior domus Eberuinus fuit, vir impius, qui sancto Leodegario Pontifici oculos eruit, & eum Christi martyrem fecit. Moritur autem rex Lotharius anno Domini dclxxxv. indictione xiii.

*Lotharius
regnat an-
nis 4.*

Theodoricus frater Lotharij, & filius Clodouici mortuo fratri succedens regnauit annis ferme septem. Bis etenim rex factus est. Primo namq; fratri succedens, otioq; & inertia deditus, omnia negotia regni, per comitem Palatii quem maiorem domus nuncupabant, disponere coepit, semel in anno, ad Kalendas Maij se populo videndum salutandumq; ostendens, reliquum tempus omne in otio consumebat. Vnde res Francorum publica non parum detrimenti accepit. Omnia enim maiorum domus arbitrio gerebantur. Cuius maior domus fuit Eberuinus, quem alij Ebroinum male scribunt, quia Germanicum est nomen, homo sceleratus & impius, qui multa fecit mala, quibus commoti proceres Francorum Theodoricum à regno deiciunt, & tam ipsum quam Eberuinum separatos, ab inuicem ad duo monasteria intrudunt.

*Theodori-
cus regna-
uit an. 7.*

*Maior do-
mus regibus
imperabat.*

Hildericus duorum regum praecedentium frater medius, & Clodouici filius, deiecto à regno Francorum Theodorico fratre iuniore, procerum electione ad regnum de Austrasia vocatus, regnauit annis paucis, qui cum esset moribus asper & multis nobilibus Francorum odiosus, in venatione occisus est.

*Hildericus
regnauit
anno tan-
tum uno.*

Theodoricus fratre in venatione vna cum Vlida vxore praegnante occiso, ad regnum à Francis restituitur, & regnauit deinceps annis tribus. Et moritur anno Dominicae natiuitatis dcccii. relinquens ex Clothilde regina filios duos, Clodouicum, & Hildebertum qui post eum regnauerunt.

*Theodori-
cus iterum
regnauit
annis 3.*

Clodoueus maior natus Theodorici filius patri succedens in regno Francorum, anno Domini praenotato dcccii. regnauit annis tribus, cum fratre suo Hildeberto. Maior domus regni Francorum illo tempore fuit Pippinus Ansegisi filius Namurci comes, & Brabantia dux inclitus. Eius Clodouici regis anno vltimo sanctus Wilbrordus, qui & Clemens à Sergio Papa Romae, in die sancti Clementis ordinatur episcopus, & in Galliam Belgicam, Austrasiam quoq; & Phrisiam, ad praedicandum mittitur.

*Clodoueus
regnat an-
nis tribus.
S. Wil-
brordus epi-
scopus.*

Clodoueus autem rex iste Francorum moritur, anno Dominicae natiuitatis dcccvi. indictione Romanorum ix. cui frater successit.

Hildebertus mortuo Clodoueo fratri succedens, regnauit post eum annos xiiii. cuius anno quinto sanctus Lampertus episcopus Leodienfis occisus est.

*Hildebertus
regnauit
annis 14.*

Rex autem Hildebertus moritur anno Dominicae natiuitatis dccc. indictione Romanorum viii. Dagoberto relicto filio.

Dagobertus iunior patri succedens in regno Francorum, regnauit annis quinque, par-

Pippinij

Opera
Historica

*Dagobertus
regni
anni 11.
Pippinus
beatus contra
Bertharium.*

nae auctoritatis, & momenti reges Francorum his fuere temporibus, sed omnia per maiores domus fiebant, inter quos etiam varij motus, & seditiones crebro extiterunt. Ebervino enim sub Theodorico mortuo Franci Garaconem Palatii comitem faciunt, quem non multo post Gillemarus eius filius à magistratu deiecit. Hic post bella aduersus Pippinum Brabantiae ducem, quem Franci, de maiori parte domus eiecerant, repentina morte interiit, & Garacon pater dignitatem recepit. Illo etiam breui mortuo Bertharius maior domus constituitur homo inutilis.

*Pippinus
maioritatis
domus reuocatur.*

Francorum dissidium intelligens Pippinus Brabantiae dux, contractis copiis exercitum contra Theodoricum, & Bertharium duxit. Pugnatum est acriter, Theodorico fuso exercitu fugam petit, Bertharius occisus est. Pace tandem firmata, cum Theodorico rege Pippinus magistratum recepit, & obiit anno Domini dccxxv. indictione Romanorum xiii. filium relinquens nomine Carolum Martellum cognomento fortem, quem Pleutrudis nouerca nouissima Pippini vxor apud Coloniam in custodiam posuit, & Theobaldum maiorem domus Franci constituit. Non multo post Franci Theobaldum magistratu deiciunt, bellum committitur, regis Dagoberti partes infirmantur. Pulsio enim magistratu Theobaldo, Franci proceres Rangafredum maiorem domus faciunt. Interea Carolus Martellus Pippini filius de nouerca custodia euasit.

Dagobertus autem Francorum rex iunior tandem obiit. Anno Domini dccxxv. indictione xiii. relicto filio nomine Theodorico.

Daniel presbyter interrex ann. 9.

Post mortem Dagoberti regis Franci Daniele quendam presbyterum maiorem domus constituit, quem postea erigentes in regem, Helperici nomen ei imponunt, qui aduersus Carolum Martellum saepe pugnavit. Verum Carolus de custodia nouerca miraculose lapsus, summo laborabat studio, vt principatum patris recuperare posset. Vnde cum esse potens, Lotharium quendam de regio femine contra Daniele constituit regem Francorum, à quo & ipse maior domus factus est. Plura cum Daniele Carolus praelia gessit, aliquando victus, saepius tamen victor.

Lotharius interrex contra Danielem.

Conspirauerant cum Daniele contra Lotharium, & Carolum Regensfridus dux Phrisonum, & Eudoyastonum princeps, sed omnes sunt victi, & Lotharius auxilio Caroli regnum potenter obtinuit annis viii.

Carolus Martellus maior domus.

Moritur autem Lotharius interrex iste anno Dominicae natiuitatis dccxxiii. regni sui octauo anno, indictione Romanorum sexta. Quo mortuo Daniel qui & Helpericus presbyter, in regnum est restitutus, qui non diu superuixit, sed anno sequenti, hoc est, dccxxiiii. obiit.

Theodoricus regis annis 13.

Theodoricus Dagoberti regis nouissimi filius metu hostium, in quodam conuicio monialium, vt ferunt educatus, post mortem duorum interregum Lotharij & Danielis, cōsilio maioris domus Caroli Martelli, qui iam potentissimus erat, in regem à Francis assumitur, & regnavit annis xiii. sed omnis potestas penes maiorem domus erat in toto regno, & rex solo nomine contentus esse cogebatur.

Carolus Martellus maior domus, regni Francorum insaurator.

Carolus iste maior domus Francorum, Namurci comes, & Brabantiae dux, regnum Francorum, pene desolatum, in integrum restaurauit, auxit & gloriosum fecit. Multa cum gentibus praelia gessit, & semper euasit victor. In primis grandem exercitum duxit ultra Rhenum atque Danubium per deuictos Sueuos, Bauarosque ad Baugarenfes, Rherios & eas gentes, quas hodie nominamus Australes ultra Danubium Francorum regno potenter subiiciens, cum spoliis multis, in Galliam redijt.

Sueui rebelles superantur à Francis.

Sueuis à fide subiectionis Francorum deficientibus Carolus bellum indixit, contraque copiis militum, cum eis dimicauit. Pugnatum est acriter, & multi ab vtraque parte ceciderunt, plures tamen ex Sueuis, quam Francis. Vnde nouissime Carolo cessit victoria, & occiso duce Sueuorum Leufredo, gentem illam, cum regione Francis subiugauit.

Phrisones ad hostentiam compulsi sunt per bellum.

Anno Theodoricus regis Francorum nono, qui fuit Dominicae natiuitatis dccxxxiii. Carolus maior domus bellum gessit, cum Phrisonibus, se à subiectione Francorum vindicare in libertatem conantibus. Bellum atrox committitur, & Phrisones Radbodone duce eorum perempto superantur.

Wafcones deuastant Francorum fines.

Anno sequenti Carolus mouit exercitum in Wafconiam. Nam Edulo princeps Wafconum Hispaniae regem Abdiramum, cum infinitam multitudinem pugnatorum haberet auxiliantem, in fines Francorum irrupit, positisque apud Burdegalam castris, ciuitatem expugnauit, Ecclesiis omnibus spoliatis, & incensis. Inde progrediens simili clade

Picta-

Pictantenses affecit, & sancti Hilarij templum incendit. Deinde ad urbem Turonicam mouit exercitum, quam pari machinatione adorsus expugnare voluit.

Sed Carolus cum suis occurrens hosti, ne quod voluit impetraret, obsedit. Bellum committitur, atrocissime pugnatur, sed Carolo Deus concessit victoriam, qui die illa cccc lxxxv. milia hostium prostravit, cum tamen de Francorū exercitu quingenti duntaxat in eo pralio cecidissent. Nec multo post mortuo Edulone, qui & Eudo, Carolus mouit in Walsconiam, & eam suā ditioni subiecit, Burgundos noua molientes compefcuit.

Carolus Walsconia sua ditioni subiecit.

Anno Theodorici regis vndecimo, Wandali relictis sedibus suis, cum finitimos sibi populos, non parum inquietassent, in Franciam tandem crudeli multitudine irrumpentes, vsque ad Senones perucnerunt. Sed impetu in eos facto, vrbis antistes Eppo soluta obfisione conuertit in fugam.

Wandali Franciam ingressi, fugantur.

Gothos à finibus Hispaniarum in Franciam irrumpentes, Carolus bello fortiter ex ceptos prostravit, & cum ignominia maxima fugere compulit. Populos deniq; cisrhena nos, Mosellanos quoq;, Cynonotos, Westrafios, Moguntios, Vangiones & Neometes Gallorum hostes antiquos etiam perdomuit.

Carolus Martellus Gothos superauit.

Theodoricus rex Francorum moritur anno regni sui tertio decimo, qui fuit Dominica natiuitatis dccxxxvii. indictione quinta.

Hildericus Theodorici regis filius genitori mortuo succedens, solo nomine regnauit annis xiiii. Nam & opes, & potentia regni penes palatij praefectos qui maiores domus dicebantur, & ad quos summa totius regni pertinebat tenebantur. Nec aliud quicquā regi permittebatur, quam vt regio tantū nomine cōtentus, crine profuso, barbaq; submisso, in folio resideret, ac speciem dominantis effingeret, legatos vndecumq; venientes audiret, eisq; abituris responsa, quā doctus erat vel iustus, quasi ex sua potestate redderet, tū praeter inutile regis nomen precarium vitā stipendium, quod ei praefectus aulae pro suo arbitrio adhibebat, nihil aliud possideret. Vnam tantum & eam perparuum redditus villam in qua domini, & ex qua famulos sibi necessaria ministrantes, arque obsequium exhibentes, paucā numerositatis habebat, fuitq; necessariō paucis contentus.

Hildericus regnauit annis 14.

Quocumq; eundem fuerat carpento ibat, quod iunctis bobus, & bubulco, more rustico agente trahebatur. Sic ad palaciū, sic ad publicum conuentum, qui ad Kalendas Maij annuatim celebrabatur ire solebat, & coram tota gente in folio residēs, omnes salutabat, retalutatus ab eisdem, sicq; domum vt venerat reuersus otiosus domi vsq; ad sequentem annum residebat. Ad regni administrationem, & omnia quae vel domi, vel foris agenda, vel disponenda erant, praefectus aulae qui & maior domus, procurabat.

Reges Francorum sub potestate maiorum domuum erāt.

Anno Hilderici regis secundo, qui fuit Dominica natiuitatis dccxxxix. Wandalicum Saracenis iterum facta irruptione, Galliam vastauerunt, & in primis Arclatensem urbem ceperunt. Carolus autem Martellus, maior domus, misit ad Lintprandum qui veniat ad eum cum toto Longobardorum exercitu. Quod audientes Saraceni mox omnes fugerunt.

Saraceni & Wandali Galliam vastant.

Anno sequenti Carolus exercitum mouit in Saxoniam & gentem illam rebellem, & Francis solitum pendere tributum obtinentem bello vicit, & ad subiectionem coegit. Viterius inde progrediens totam pene Germaniam vsque ad Sarmatas bello superans Francorum dominio subiecit.

Francorum regno tota pene subiecitur Germania.

Post multa fortiter gesta Carolus Martellus, id est, malleus, maior domus Francorū, Namurci comes, & Brabantiae dux fortunatissimus, obiit anno Hilperici regis Francorum quinto, Dominica vero natiuitatis dccxlii. indictione Romanorum x. relinquens tres filios, Pippinū, Carlomannum, & Griphonem. Gripho qui minor natus erat matrē habebat nomine Svvanhildē Odilonis Bauariae ducis neptē, quem illum suo consilio, ad spem totius regni concitauit, licet frustra omnia tentarit.

Carolus Martellus maior domus obiit.

Eodem mox anno post mortem patris Pippinus & Carlomannus fratres primatum Francorū accipiunt, quē simul annis quatuor administrauerunt. Postea Carlomannus Romanus factus est monarchus, & Pippinus deinceps maior domus, mansit solus annis vi. quibus euolutis omnium consensu procerum rex Francorum constituitur, vt infra dicemus.

Pippinus & Carlomannus patri successerunt in principatu.

Gripho autem dolens se contemptum à fratribus consilio matris Laudunum ciuitatem occupat ac bellum fratribus indicit. Qui eeleriter exercitu contracto Laudunum obsident, urbem & fratrem capiunt, quem Carlomannus in Nouo castello, quod iuxta Aruernum situm est custodiri fecit, in qua custodia vsque ad monachatum Carlomanni annis quatuor detentus fuit.

Gripho fratribus indicit bellum, & ab eū capitur.

Anno Hilderici regis Francorū sexto Pippinus & Carlomannus Namurci comites

Trithemij

Opera Historica

ac Brabantia duces post obitum patris (vt dictum est) principatu maioritatis domus siue palatii comitatus potiti ad ordinandum regem atque prouincias, quæ post mortem patris à subiectione Francorum deficiuerat recuperandas animos studiosissime intendunt.

In primis ergo ad recuperandum Aquitaniam communi animositate sublati, contra Himoldum illius prouincie ducem exercitum ducentes bellum principi indixerunt. At ille videns se potestati Francorum non posse resistere, gratiam petiit & eorum se uoluntati subiecit.

Aquitani- am Franci recuperauerunt.

Eodem tempore cum adhuc essent in Aquitania constituti Pippinus & Carloman- nus in castello quod dicitur Lucasi, priusquam inde discederent principatum totius Fran- corum regni, cuius administrationem sub miserabili rege tenebant, inter se diuidere sta- 10 tuerunt. Diuiserunt ergo sicuti uoluerunt regni prouincias omnes procerum in prouin- tia egis Hilderici, neque consilio, neque consensu, ad id requisito. Erat enim Hildericus, vt diximus, non rex sed umbra potius regalis cuiusdam imaginis, seruus feruorum, & sine re nomen gerens inane. Complacuit regni proceribus intentio principum ut tempus postulabat.

Pippinus & Carloman- nus inter se diuiserunt regnum Fran- corum.

Itaque communi decreto Pippinus & Carlomannus diuiserunt inter se omnes to- tius regni Francorum prouincias in eo loco, qui nuncupatur uetus Pictauus. In qua diui- sione Carlomannus Austrasiam, Alemaniam & Thuringiam assecutus est sorte, quarum prouinciarum per pagos & vrbes ista sunt nomina. Treueris cum Mosellanis, Metis cum 20 Austrasijs, Leodium cum Namurcis, Brabantinis Hollandinis inter mare & Rhenum, Colonia cum Tungrensibus, Batauis, Menapijs, Phrisijs & Hogijs, qui nunc sunt West- phali. Moguntia cum cisthenanis, Vangionibus, Neometibus, Westfrasijs & Cynonotis, Argentina cum Alfatibus, Constantia cum Alemanis, Heluetijs, Rauricis, Curienfibus, & qui hodie nuncupantur Valcisi, Wirtzburg cum Sucuis Francisque orientalibus, in quibus sunt oppida & vrbes Nuernberg, Babenberg, Forcheim, Winsheim, Hallis & multi comitatus, Syveinfurt, Cotenburg, Franckenburg, castellum Sebalstein, Wcharsheim, Wardheim & alij plures, Bauaria cum vrbus, Ratispona, Viuario, Driopoli & alius. Thu- ringia & Saxonia cum tota pene Germania Carlomanno contigerunt, in quibus singulis ferme prouincijs aut duces aut comites reipublicam sub potestate Francorum admini- strabant, principum nutu amonibiles.

Pippinus autem in ea diuisione assecutus est Burgundiam, Westriam, prouinciam 30 Aquitaniam, Campaniam, Wascaniamque & quicquid illis interiaceret, quarum prouin- ciarum per agros & vrbes ista sunt nomina. In Burgundia quidem Lugdunum, Vienna, Auinion, Bisuntium, Lofanna, Valentia, Massilia, & quicquid hodie in Sabaudia, & Desi- natu continetur. In Westria, Parisius, Cabilona, Tullum, Turonum, Cathalonia, Tholo- sa, Cotomagus, & quicquid per totam est Galliam, Rhemis, Aurelianus, Succionis, Belua- cus, Blesus, Ambianis ab Hispanijs usque ad Scaldem fluiuium.

Alemanni denuo superantur à Francis.

Hac diuisione inter se facta Pippinus & Carlomannus domum sunt reuersi. Eo- dem tempore mox vt Alemanni mortem Caroli Martelli audiuerunt, à subiectione Fræ- corum recedentes, in rebellionem vnanimiter conspirarunt. Quæ Sueuorum rebellio 40 mox vt Carlomanno innotuisset, contractis copiis exercitum mouit in Alemaniam, quam ferro deuastauit & igne. Verum cernentes Alemanni quod Francorum impares essent uiribus, denuo se illis subiiciunt & annum tributum, vt prius consueuerunt, soluunt.

Odilo Bauarorum dux superatur à Pippino.

Anno Hilderici regis VII. qui fuit Dominicæ natiuitatis DCCXLIII. Carlomannus & Pippinus iunctis copiis contra Odilonem ducem Bauariæ, qui & ipse defecerat à subie- ctione Francorum procefferunt ad bellum. Imposuerat enim ipse sibi regium diadema, seq; regem auctoritate propria iussit appellari, quod Francorum decreto fuerat illicitum. quia omnia regna suæ ditioni subiecta in prouincias redigerant, vnã ex omnibus mo- narchiam constituentes, cui rex vnicus Francorum præesset & solus. Odilo autem dux ve- 50 nientes ad se Francos bello excepit, sed ab eis superatus & fusus est, & Bauaria denuo in de- ditionem Francorum subacta.

Saxones etiam à Fran- cis superantur.

Eodem tempore à fide Francorum etiam pars Saxonum post mortem Caroli Mar- telli defecit. Vnde Carlomannus à cæde Bauarorum reuersus cum suis, expeditionem mouit in Saxoniam captoque castello, quod incolæ Os nabrug nuncupant, & est hodie ciuitas episcopalis, Theodoricum illius pagi comitem primarium in deditioem accepit, qui fidem non seruauit.

Quocirca Carlomannus & Pippinus coniunctis exercitibus, anno sequenti qui fuit Domini-

Dominicæ natiuitatis DCCXLIII. totiens fidei transgressorem cis subiicere tributum dare

Anno Hilderici regis DCCXLVII. Carlomannus marcentis & Drabantia dux Leodensium, Colonienfium, 10 tancium, Basileensium, Heluetiorum, Bohemorum, Saxonum, præfectus

fratri suo dimisit. Diuisus, qui olim simul & semper honoribus cunctis, Roma- nus clericus factus est, mu- 15 dusque monachus in mōte seruauit. Verū post annos alio- nates, eam vt olim domin- lectabatur, sapius interrum- nobis ad monasterium san- 20 titum se contulit & monach-

Post cuius conuersio- totius regni Francorum sol- in regem est sublimatus & re- 25 post patrem, annorum vigin-

Anno Hilderici regis natiuitatis DCCLI. in dicitio- professione monachus, Wirt- magna sanctitate annis qua-

Eodem anno proceres 30 Hilderici in uulgis ceperu- regem Hildericum nullam r- & Pippinum penes quem tot- Sed Pippinus in hanc rem cō- charæ inquireretur causas a- tur Romam, sanctus Burghar- riam Pontificem, vt cōsuleret- lius, iustus, recti vique videre- permanere, qui semper otiosi- conferendum, id est, Pippino- spondit Papa legatis, iustum 40 negotia, & nomen portet reg- nihil ad regni facit utilitatem- luit, vt Hilderico abrogato & etiam Bonifacio archiepiscop- eundem Pippinum in regem-

Pippinus iussu Zachariæ & coronatus est per manus sa- nice natiuitatis DCCLII. in dicitio- Namurci comes, Brabantia d- peregrum Francorum, cuius p- Anselgi, qui fuit sancti Arnul- qui fuit Priami, qui fuit Herib- lre Simonis, qui fuit Geneba- 50 nis regis Francorum anno De- dpositus iuxta Papæ sententi- corum à Pharamundo defcen-

Eodem anno quo Pippi- funditorum Kiliani episcopi, C-

Dominica natiuitatis dccxlv. Saxoniam iterum ingressi sunt, & captum Theodoricum
toriens fidei transgressorem capite truncari fecerunt. Iterumque Saxones compulsi Frā-
cis subiaccere tributum dare coeperunt.

Iterum Saxones à Frācis superantur.

Anno Hilderici regis Francorum nominati otiosi 1x. Dominica vero natiuitas
dccxlvii. Carlomanus princeps Francorum nobilissimus maior domus comes Na-
murcentis & Brabantia dux natus, ac vicerex Germania, Treuironum quoque Metensium,
Leodiensium, Colonienfium, Moguntinensium, Wormaciensium, Spirensium, Argen-
tinenfium, Basiliensium, Constantiensium, Alemannorum, Sueuorum, Bauarorum,
Helueticorum, Bohemorum, Australium, Francorum orientalium, Thuringorum, Phriso-

Carlomanus fratri suo principatum Francorum dimisit.

num, & Saxonum, praefectus & principalis dominus vnicus solus, potēs & metuendus, om-
nia fratri suo dimisit. Diuino etenim succensus amore, postposito tam latissimo prin-
cipatu, qui olim simul & semel duodecim sufficiebat regibus, contemptisq; diuitiis mundi
& honoribus cunctis, Romam proficiscitur, & Zacharie summo Pontifici se obrulit, à quo
mox clericus factus est, mutatoq; habitu indumentis monacho se fecit amirari, fa-
ctusque monachus in mōre Soracte, Ecclesiam sancti Siluestri cōstruxit, in qua Domino
seruiuit. Verū post annos aliquot cū ex Francia multi nobiles Romā ex deuotione peregrin-
antes, eam vt olim dominum suū crebrius visitarent, & quietis otium quo maxime de-
lectabatur, sapius interrumpērēt, locū mutare coactus est. Dimisso igitur cum Roma cō-
nobio ad monasterium sancti Benedicti quod est in monte Cassino, secutus Dei Spi-
ritum se contulit, & monachus inter monachos vsque ad mortem Deo seruiens permāsit.

Carlomanus Romanum profectus, ibi monachus factus est.

Post cuius conuersionem Pippinus frater eius maior domus omnem principatum
totius regni Francorum solus administravit consequenter adhuc annis v. quibus euolutis
in regem est sublimatus & regnauit annis xvi. Et factum est omne tempus sui principatus
post patrem, annorum viginti sex.

Monarchia regni Pippini obtinuit.

Anno Hilderici regis Francorum xliii. Pippini vero principis 1x. Dominica autē
natiuitatis dcccli. indictione Romanorū quarta, sanctus Burghardus natione Anglicus,
professione monachus, Wirtzburgensis Ecclesiae primus episcopus factus est, & praefuit in
magna sanctitate annis quadraginta.

S. Burghardus fuit Episcopus Wirtzburgensis.

Eodem anno proceres totius regni conuenientes in vnum, super abrogatione re-
gis Hilderici inutilis coeperunt habere consilium. Placuit autem in cōmuni omnibus, vt
regem Hildericum nullam regnandi vel peritiam vel potestatem habentem deponerent,
& Pippinum penes quem totius regni summa manebat auctoritas, in regem sublimarent.
Sed Pippinus in hanc rem cōsentire nō voluit, nisi prius consilium Romani Pontificis Sa-
chariae inquireretur causas allegans se mouentes. Communicato igitur cōsilio mittun-
tur Romam, sanctus Burghardus, Wirtzburgensis episcopus, & Volradus abbas ad Zacha-
riam Pontificem, vt cōsulerent eum super memorato regum negotio, quid videl. illi me-
lius, iustus, recti vsque videretur fore. Vtrum nomen regum cum diademate illi debeat
permanere, qui semper otiosus, nihil operatur nomine regio dignum, an potius alteri sit
conferendum, id est, Pippino, qui cuncta regni disponit negotia solusq; facit laborem. Re-
spondit Papa legatis, iustum sibi videri vt ille qui regni perfert labores, & cuncta disponit
negotia, & nomen portet regum & diadema, potius quam Hildericus, qui semper otiosus
nihil ad regni facit vtilitatem. Scripsit ergo episcopis & proceribus Francorum & consu-
luit, vt Hildericus abrogato & in monasterium detruso Pippinum facerent regem Sancto
etiam Bonifacio archiepiscopo Moguntino per Apostolica scripta mandauit, quatenus
eundem Pippinum in regem vngeret Francorum.

Francorum proceres Pippinum ducem in regem elegerunt.

Pippinus iussu Zachariae Papae in regem Francorum in ciuitate Sueffionum vnctus
& coronatus est per manus sancti Bonifacii archiepiscopi Moguntiacensis, anno Domi-
nicae natiuitatis dcccli. indictione Romanorum v. & regnauit annis xvi. Erat Pippinus
Namurci comes, Brabantia dux, maior domus siue comes Palatinus de antiquissima stir-
pe regum Francorum, cuius pater fuit Carolus Martellus, qui fuit Pippini senioris, qui fuit
Ansegisi, qui fuit sancti Arnulphi, qui fuit Ansegisi, qui fuit Nicanoris, qui fuit Sigeberti,
qui fuit Priami, qui fuit Heriberti, qui fuit Leonij, qui fuit Merouei, qui fuit Dioclis, qui
fuit Sūnonis, qui fuit Genebaldi, qui fuit Dagoberti, qui fuit Marcomeri, qui fuit Clogio-
nis regis Francorum anno Dominicae natiuitatis ccccl. regnantis. Porro Hildericus rex
depositus iuxta Papae sententiam monachus factus est, defecitq; in eo linea regum Fran-
corum à Pharamundo descendit.

Zachariae Papa Pippinum ducem rat regem Francorum.

Pippini Genealogia ex Francorum regibus descendit.

Eodem anno quo Pippinus in regem fuit coronatus inuentio & translatio corporū
sanctorum Kiliani episcopi, Colonati presbyteris, & Tothnani diaconi martyrum apud

Translatio corporum S. Kiliani & Tothnani.

Prithemij

Opera
Historica

Wirtzburg facta est, à passione eorum anno LXIII. indictione Romanorum (vt supra diximus quinta) cum exultatione populi.

*Ciuitas
Wirtzburg
datur Burghardo
episcopo primo
sibi.*

Hoc ipso quoque anno Pippinus rex ad iustitiam sancti Bonifacii Moguntini archiepiscopi considerans fidem ad sanctitatem diui Pontificis Wirtzburgensis Burghardi, quo mediante apud Papam urbis Romae Francorum regnum fuerat assecutus, & quod episcopium eius adhuc nouum in temporalibus non satis esset prouisum, de consensu filiorum suorum Caroli cognomine postea Magni & Carlomanni simul & omnium procerum totius regni Francorum, qui Sueffionis eo die affuerunt quando in regem fuerat uictus & coronatus, ciuitatem Wirtzburg cum omnibus prouentibus & utilitatibus eius regali munificencia donauit Ecclesiae cathedrali, hoc est, sancto Burghardo episcopo Wirtzburgensi memorato & eius in perpetuam successoribus proprietatem. Castellum quoque Carlspurg cum villa quae *Carlestat* nominatur, & alia plura Ecclesiae praedictae contulit nouus rex Pippinus. Titulum quoque & dignitatem cum emolumento ducatus Francorum orientalium, idem rex Pippinus dono dedit perpetuo Ecclesiae Wirtzburgensi & sancto Burckhardo illius primo antistiti eiusque successoribus in perpetuum, quibus & potestatem dedit iudicium ordinandi, & iudicandi secundum legem & consuetudinem Francorum, in omnibus causis per uniuersum ducatum.

*Ducatus
Franciae orientalis
donatur ecclesiae
Wirtzburgensi,
Pippini regis
Francorum
expeditio in Saxonia
prima.*

Anno regni sui secundo Pippinus rex cum magno exercitu Francorum intrauit Saxoniam, cui Saxones obstinatissime resisterunt. Postremo tamen uicti sunt, & iterum in uerba regis iurauerunt, quamuis non diu seruarunt fidem. In hac expeditione Hildegarius episcopus Francorum fuit occisus. Gripho etiam frater Pippini regis eodem anno à quodam interemptus est.

Anno Domini DCCLV. indictione Romanorum octaua, & fuit annus Pippini regis tertius, sanctus Bonifacius ex monacho archiepiscopus Moguntinus in Phrisia passus est prope Dockheim pro fide Christi martyrium, cuius corpus ad monasterium Fuldense relatum est, & ibidem in crypta honorifice sepultum.

*Secundaria
expeditio
Pippini
facta in
Saxoniam.*

Pippinus anno regni sui VI. contracto iterum valido Francorum exercitu, mouit in Saxoniam & commisso praelio multa eorum millia occidit, & reliquos in ditionem accepit, & ad hoc eos coegit, vt promitterent se facturos omnia quaecumque praeciperet, & annis singulis CCC equos illi duros pro tributo, siue munere honoris, & in signum fidelis subiectionis. His ita compositis & more Saxonico confirmatis rex Pippinus in sua reuertitur.

Anno Domini DCCLVIII. indictione Romanorum VI. Pippinus rex Francorum VIII. Kalendas Octobris moritur, anno principatus sui XXVII. regni autem XVI. cuius corpus apud sanctum Dionysium est sepultum, uxorem relinquens nomine Bertradem, & duos filios Carolum & Carlomannum.

*Carolus rex
Francorum
magnus
regnavit
annis
46.*

Carolus Magnus Pippini regis maior filius post patrem regnauit XLVI. Regnauit autem cum fratre suo Carlomanno annis tribus, quo mortuo solus regnauit annis XLIII. Cum regnare coepit annum aetatis agebat XXVI. Hic praelia multa constituit, & regnum Francorum valde ampliauit. In primis contra Hunoldum, qui Aquitaniam inuaserat, duxit exercitum, qui statim fugit à facie eius ad Lupum Wafconiae ducem. At Carolus missa legatione ad Lupum in Wafconiam fugitiuum cum uxore ab eo recepit, ipsoque Lupo cum tota Wafconia sibi obtemperante regressus est.

*Conuentus
Wormatiae.*

Anno DCCLXX. Carolus rex habuit conuentum principum regni generalem in Wormatiae ciuitate, Bertrada uero mater Regum cum Carlomanno minore filio apud Sels constituta pacis causa in Italiam proficiscitur, peractoque negotio, pro quo ierat, & orandi uoto rite soluto sanctis Apostolis, ad suos rediit.

*S. Othmaric corpus
in tegum re-
peritur.*

Eodem anno corpus sancti Othmari quondam abbatis coenobij diui Galli, in insula Rheni quae Stein nuncupatur qua defunctus est, per decem annos sepultum reperitur incorruptum, ablatumque in Basilica sancti Galli sepelitur. Qui cum esset eiusdem monasterij abbas bonae ac religiosissimae conuersationis quorundam peruersorum fratrum inuidia pulsus est, & in memoratam insulam Stein relegatus, ubi & moritur anno Domini DCCLX. indictione XIII.

Anno Domini DCCLXXI. Carlomannus rex moritur, cuius uxor cum liberis fugit in Italiam ad Desiderium regem Longobardorum à facie Caroli regis, propterea quod erat sibi malarum in eum machinarum conscia, cum alijs suis qui ex parte Carlomanni semper discordiam seminabant. Iam deinceps Magnus Carolus regnum Francorum solus tenuit annis XLIII.

Anno

DE C
Anno sequenti Carolus
conuocato, communi omnium
uo Francorum exercitu, Saxo-
purg castrum quoddam cum
rum destruxit. Inde discede
gratiam regis postularunt f
concessit.

Anno Domini DCCL
gobardorum, & oppressio
10 nam eius opem implorauit
in Ticinensi urbe, quae nun-
tione compulsi, quam
10 Aetiaque subacta, & prout
nam regem secum ducentem
Constantinum Imperatorem

Interim uero quod
ita de absentia eius occasio
Venientesque in locum, qui
pus Bonifacius quondam
20 eo tempore cultores idolo-
runt quibusdam tam ex pag-
mine incendium prohiben-
ueri sunt nullo persequen-

Anno Domini DCCL
eum Saxones uenisse senti-
pionibus, & incendijs cu-
interfectis, cum ingenti pra-
Saxoniam.

Anno Domini DCCL
diu in ea perseverare, donec
Totoigitur Francorum im-
mum castellum, quod ex op-
num erat praesidium cepit
eoque Francorum praesidium
acceptis pacem dedit peten-

Anno Domini DCCL
rum consilio in loco Padell-
rum iam quarto exercitum
Cuncti enim ad eum uener-
40 qui multorum sibi conscius
Danorum profugit, Cateri-
runt, ut ea conditione ueni-
patria & libertate priuaren-
panci ueri Christiani exite-

Anno Domini DCCL
tioni subegit atque à Saracen-
abisset sumptis armis, usque
sent, quicquid à Tuitio vill-
Mocella in fluvium Rhenum, vic-
30 sens uel aetatis discrimen fa-

Quod cum rex Altisio
propulandos eos continuo
cesserunt. Sed isti è vestigio
rum Adernam, statimque in
clium remanserunt.

Anno sequenti qui sui
pationem mouit in Saxo-
num haud procul à vico, qui

Anno sequenti Carolus rex congregato iterum Wormatiæ principum generali conuentu, communi omnium consensu bellum Saxonibus indixit. Contraſto non paruo Francorum exercitu, Saxoniam intrauit, & cuncta ferro, & igne depopulatus eſt. Erefpurg caſtrum quoddam cum obtinuiſſet, idolum Saxonica lingua Ermenſul nuncupatum deſtruxit. Inde diſcedens ad Weſaram fluium proceſſit, vbi conuenientes Saxones gratiam regis poſtularunt fidem promittentes. At rex acceptis XII. obſidibus pacem conceſſit.

*Prima regis
Caroli M.
expeditio in
Saxones.*

Anno Domini DCCLXXIII. cum Adrianus Papa in ſolentiam Deſiderij regis Longobardorum, & oppreſſionem eccleſiæ diutius ferre non poſſet, miſſa legatione ad Carolum, eius opem implorauit. Qui collecto exercitu Longobardiam intrauit, ac Deſiderium in Ticinenſi vrbe, quæ nunc eſt Pavia obſedit. Longa tandem obſidione ciuitatem, ad deſidionem compulſit, quam reliquæ ciuitates ſecuræ regis Caroli ſe poteſtati ſubdiderunt. Rex itaq; ſubacta, & prout tempus admiſit ordinata Italia in Franciam reuertitur, Deſiderium regem ſecum ducens captiuum. Adelgiſus vero Deſiderij filius in Græciam fugit, ad Conſtantinum Imperatorem, ibiq; vitam finiuit.

*Carolus rex
in fauorem
eccleſiæ Ro-
mana vici-
ci Longo-
bardos.*

Interim vero quod rex Carolus erat bello implicatus in Longobardia, Saxones naſta de abſentia eius occasione contiguos ſibi Haſſiorum terminos deuaſtare cœperunt. Venienteſque in locum, qui Fritſlaria nominatur, eccleſiam quam ſanctus archiepiſcopus Bonifacius quondam conſecrauit, incendere moliti ſunt. Erant enim Saxones adhuc eo tempore cultores idolorum. Cumque multa vi eam incendere conarentur, apparuerunt quibusdam tam ex paganis quam ex Chriſtianis, duo iuuenes, in albis veſtimentis omne incendium prohibentes, quorum præſentia Saxones territi, omnes in fugam conuerſi ſunt nullo perſequente.

*Saxones ſi-
ne ſide Ca-
rolo regi ſi-
diſi Haſſiæ
deuaſtauit.*

Anno Domini DCCLXXIII. Carolus de Lombardia domum reſreſſus, priuſquam cum Saxones veniſſe ſentirent, tripartitum in eorum terram miſit exercitum, qui direptionibus, & incendijs cuncta vaſtantes, compluribuſq; eorum qui reſiſtere conati ſunt interfectis, cum ingenti præda reuerſi ſunt. Et hæc ſecunda fuit expeditio Caroli regis in Saxoniam.

*Secunda re-
gis Caroli
Magni ex-
peditio ſa-
xiæ in Saxo-
net.*

Anno Domini DCCLXXV. Carolus rex Magnus decreuit Saxoniam ingredi, & tam diu in ea perſeuerare, donec aut fidem Chriſti ſuſciperent, aut omnes exterminarentur. Toto igitur Francorum impetu Saxoniam petens, primo incurſu Sigeburgum munitiſſimum caſtellum, quod ex oppoſito Rheni duobus à Bunna diſtat miliaribus, in quo Saxonum erat præſidium cepit, Eresburgum à Saxonibus deſtructum reſtituens muniuit, in eoque Francorum præſidium poſiuit, multaq; ſtrage facta obſides ab eis & à Weſthalis acceptis pacem dedit petentibus & receſſit.

*Tertia Ca-
roli regis M.
Magni ex-
peditio ſa-
xiæ in Saxo-
net.*

Anno Domini DCCLXXVII. Carolus rex Magnus habito principum regni Francorum conſilio in loco Padelbrunna, in finibus Saxonie vbi nunc eſt ciuitas episcopalis, iterum iam quarto exercitum duxit in Saxoniam omneſq; ſibi fallaciter deuotos inuenit. Cuncti enim ad eum venerunt præter Witikindum vnum ex primoribus Weſthalorum, qui multorum ſibi conſcius facinorum regem timuit, & cum paucis ad Sigefridum regem Danorum profugit. Ceteri autem qui conuenerant in tantum ſe regis poteſtati ſubmiſerunt, vt ea conditione veniam tunc mererentur, quatenus, ſi eius ſtatuta vltterius violaret patria & libertate priuarentur. Multi ad inſtantiam regis baptizati ſunt, quorum tamen pauci veri Chriſtiani extiterunt.

*Quarta Ca-
roli regis ex-
peditio in
Saxones.*

Anno Domini DCCLXXVIII. rex Carolus mouit in Hispaniam, & vrbes quas ſuæ diſtioni ſubegit atq; à Saracenis obſides accepit. Interea Saxones comperto quod rex longe abeſſet ſumptis armis, vſq; ad Rhenum profeſſi ſunt. Sed cum amnem tranſire non poſſent, quicquid à Tuitio villa, quæ eſt in oppoſito Colonia, vſque ad Conſluentiam, vbi Moſella inſluit Rhenum, vicorum, villarumque fuit, igni & ferro depopulati ſunt, nullū ſexus vel ætatis diſcrimen facientes, ſed infantes, vna cum matribus occiderunt.

*Saxones de-
uaſtãt par-
tes Franco-
rum.*

Quod cum rex Altiſodoro poſitus auდიſſet, orientales Francos, & Alemannos, ad propulſandos eos continuo miſit. Quorum aduentum Saxones audientes conſeſſim receſſerunt. Sed iſti eſt veſtigio illos inſecuti, reppererunt eos in partibus Haſſiorum iuxta fluiuium Adernam, ſtatimq; in ipſo fluminis vado illos adorti, tanta cæde frauerunt, vt pauciſſimi remanſerunt.

Anno ſequenti qui fuit Dominicæ natiuitatis DCCLXXIX. Carolus iam quinto expeditionem mouit in Saxoniam in eo loco traducens exercitum vbi Lippia inſluit Rhenum hand procul à vico, qui Weſel nuncupatur. Cui cum Saxones occurrerent armati,

*Carolus M.
quinto mo-
tu in Saxo-
niam.*

Fritthennij

Opera
Historica

Bucholz. apud bucholdz victi sunt & multorum occisi, ceteri salutem fuga quaesierunt. Rex autem Carolus Westphalorum regionem ingressus eos omnes in deditioem accepit. Inde mouens ad Wesaram castra locauit. Ibi Angrarij, & Ostphali obsides dederunt, & sacramenta iurauerunt, quibus peractis rex Wormaciam reuersus est.

Carolus rex M. in sexto monit in Saxoniam. Anno Domini DCCLXXX. Carolus rex iam sexto mouit in Saxoniam, cui venienti omnes orientalium partium Saxones occurrerunt, multisque de populo baptizati sunt. Veniens inde ad locum vbi Hora, & Albis confluunt, ordinauit rex tam Saxones, quam Sclauos, reuersusque in Franciam, & habito consilio, Romam causa orationis cum Hildegarde vxore liberisque profectus est, ac natale Domini, in fine huius anni Papiæ celebravit DCCCL.

Carolus rex Francorum Magnus fit Imperator annis 14. Hoc anno Dominicæ natiuitatis indictione nona Carolus rex Francorum Pippini regis filius, postquam regnasset annis XXXIII. Anno ætatis suæ LIX. factus est Imperator Romanorum, & imperauit annis XIII. Cum enim Romæ esset propter calumniam Leoni Papæ tertio nimis iniuriose factam, & natale Domini ibidem celebraret, in ipsa die sacratissima ad missarum solennia veniens, dum ante confessionem beati Petri Apostoli, ab oratione, nihil minus cogitanti, ne dicam speranti, quam Imperium, Leo Papalibus infulis ornatus capiti eius coronam imposuit, & Imperatorem Romanum pronunciauit. A cuncto mox populo Romano conclamatum est: *Carolo Augusto à Deo coronato Magno, & pacifico Imperatori Romanorum, vita & victoria.* Post quas laudes vnctus ab Apostolica manu, & more antiquorum principum adoratus à Papa & ablato patritij nomine, quo antea fuerat insignitus, Imperator & Augustus appellatus est multarum fauore gentium.

Leo Papa tertius, Carolus Imperatorem coronat. Anno Domini DCCCIII. Carolus Imperator Aquisgrani hyemauit. Æstate autem ducto exercitu in Saxoniam, omnes qui trans Albin flumen habitabant Saxones in Franciam transfudit, & pagos transalbianos ab Odriatis populis inhabitandos, & colendos sub tributo annuo concessit.

Saxones cisalpinos transfuerunt in Franciam. Anno Domini DCCCLV. Imperator misit filium suum Carolum, cum exercitu in Bohemiam, qui depopulatis omnibus duces terræ illius nomine Lechonem occidit, & eius ducatum regno Francorum fecit subiectum.

Bohemia regno Francorum subicitur. Anno Domini octingentesimo vndecimo, Imperatoris Caroli maior natu filius, & ipse nomine paterno dictus Carolus, pridie nonarum Decembris obiit.

Ludouicus rex Aquitanie in cæsarem imperij à patre assumitur. Anno Domini octingentesimo decimotertio, Carolus Imperator habito generali conuentu principum Aquisgrani, filium suum Ludouicum regem Aquitanie ad se vocauit, eique imponens coronam Imperialis nominis sibi consortem fecit. Bernhardum vero nepotem suum, filium Pippini filii sui regem Italiae constituit.

Pons Rheni apud Moguntiam igne casuali comburitur. Eodem anno pons Rheni apud Moguntiam, quem Imperator per decem annos ingenti labore, & opere mirabili, de ligno ita construxit, vt perenniter durare posse videretur, in mense Maio, ita tribus horis fortuito incendio conflagrauit, vt præter hoc quod aqua tegebatur, nec vna quidem hastula ex eo remaneret. Multa Episcoporum consilia eodem anno iussu Imperatoris facta sunt.

Ludouicus rex & Imperator filius Caroli annis 20. Anno Dominicæ natiuitatis DCCCXV. indictione Romanorum octaua, mensis Ianuarij, die vicesima octaua, Carolus cognomine Magnus rex Francorum, & Imperator Romanorum semper Augustus Aquisgrani moritur, & ibidem in Ecclesia beatæ Mariæ semper virginis, quam ipse construxerat, honorifice sepelitur, anno ætatis suæ XII. regni sui Francorum XLVI. Imperij autem XIII. qui regno Francorum non minus prouinciarum adiunxit quam prius habuit.

Censibium Svartzach fundatur hic. Ludouicus Caroli magni regis, & Imperatoris filius patri succedens, tam in Romanorum imperio quam in Francorum regno, vtrumque regnavit annis XXXVI. quem Stephanus Papa quartus veniens in Galliam anno regni eius secundo, post obitum patris in ciuitate Remorum imperatorem consecrauit.

Lotharius à patre in cæsarem assumitur. Anno Domini præsignano DCCCXV. Megingaldus nostro more, vel Megingaudus consuetudine Sicambrorum L. in v. mutantium, comes in Francia Orientali consensu Svartzburgensis episcopi, monasterium Svartzachense, haud procul à Moeno flumine, opitulante Innua vxore eius construxit, cuius Ecclesiam sub honore Domini nostri Iesu Christi, in memoriam quoque sanctæ Dei genitricis, sanctorumque Sebastiani, & felicitatis martyrum consecrari fecit, & Monachos ordinis diui patris benedicti ibidem collocauit.

Anno Domini DCCCXXII. Ludouicus Imperator Aquisgrani conuentum celebrauit principum in quo Lotharium primogenitum suum nominis, & Imperij consortem sibi con-

DE O
ibi constituit, ceteros reges
Francorum cum imperio sibi
Anno Domini DCCCXX
Imperatorq; Romanus obiit
tharius, cum nomine Imper
& Ludouicus Germaniam
Regni Francorum diuisio
Anno Dominicæ nat
in Germaniam sedesque ac
10 Romanorum quarta. Anno
tissimum regnum tres Lud
seduierunt. In qua diuisio
secutus est, Ludouicus Ger
Ab illo tempore cæ
DCCCXXIII. vique in present
lueris, & iure confirmata m
est Germaniæ, alterum vero
pars, in diuisione postea re
sunt, cum ciuitatibus.
20 Alemania siue Sueni
netijs, Lofanna, Sedunen
Metis, Leodium, Camerac
iectum, Colonia, Treueris,
noris, atque Westrasis, v
his adiacentia, ad Germani
non imperij Romani. Dein
nes, Hallsij, Westphali, Hogi
denburg, Pomerani, Rugij,
ni, Salsij, Sorabi, qui & (un
30 Strij, Thiroij, Bauarij, Rhe
Ecclesie antiquo iure ad res
tione Caroli Magni.
Rex igitur Germaniæ
rium. Ad regnum per pri
vero quod est regno iure a
vngi. Regnum est German
sule loquuntur, qui dicunt
potius debuissent. Similiter
vibes Germaniæ ciuitates est
40 quando contingeret à Ger
regnum, vt nunc est liberun
bi habens, vt hodie habet su
Ludouicus igitur frater
regni Germaniæ in diuisio
Carolus iunior Rex fuit Ge
inter fratres suos fuit diuisu
Ostrofranciam, Carolus Al
postmodum totius regni G
nomen Francorum, cum G
50 cepit. Nos sumus Franci G
Compendij Ioannis 7
gingentis Franco

ibi constituit, ceteros reges appellatos, vnum Aquitania, alium Bauariae praefecit, regnum Francorum cum imperio sibi retinens.

Anno Domini dcccxxl. indictione Romanorum tertia, Ludouicus rex Francorum Imperatorq; Romanus obiit, sepultusque est in Ecclesia Metensi. Post cuius mortem Lotharius, cum nomine Imperatoris tenuit Italiam, Pippinus Aquitaniam, Carolus Galliam, & Ludouicus Germaniam sortitus est.

Regni Francorum diuisio in duo regna, in Germanicum & Gallicanum.

Anno Dominicae natiuitatis dcccxxl. ab introitu Sicambrorum siue Francorum in Germaniam sedesque acceptas ad ostia Rheni anno Millefimo cclxxx. indictione Romanorum quarta. Anno ab excidio Troiano, bis millesimo tricesimo Francorum latissimum regnum tres Ludouici regis, & imperatoris filij, cum imperio Romanorum, inter se diuiserunt. In qua diuisione Lotharius, vt dictum est, Italiam cum nomine Imperii consecutus est, Ludouicus Germaniam, Carolus Galliam, & Pippinus eorum nepos Aquitaniam.

Ab illo tempore coepta regni Francorum diuisio bipartita mansit, iam per annos dclxxxiii. vsque in praesentem diem manebitq; deinceps perpetua. Quae quidem diuisio literis, & iure confirmata maiorum, ex vno regno Francorum fecit duo, quorum alterum est Germania, alterum vero Celticae duntaxat, & Aquitaniae. Nam Galliae Belgicae maior pars, in diuisione postea regno fuit adiudicata Germaniae, in quo regno istae prouinciae sunt, cum ciuitatibus.

Alemania siue Sueuia tota cum vrbibus suis Constantia, Basilea, Biriensibus, Heluetijs, Lofanna, Sedunensibus qui & Valesij, Burgundia quoq; Bisuntini, Lotharingia, Metis, Leodium, Cameracum, Atrebatum, Flandria, Hollandia, Selandia, Brabantia, Traiectum, Colonia, Treueris, cum Mosellanis, Moguntia, Wormatia, & Spira, cum Cynonotis, atque Westrasijs, Vosegomibusque, Argentina cum Alsacis, caeteraque omnia, his adiacentia, ad Germaniae regnum pertinent, dicunturq; ciuitates regni Germanici, & non imperij Romani. Deinde Germania tota huic subest regno in qua sunt: Phrisij, Saxones, Hallij, Westphali, Hogij, qui & Wederauij, Thuringi, Misnenses, Marchionitae de Brandenburg, Pomerani, Rugij, Stetinenses, Holstani, Dani, Suedi, Nortvvegij, Pruteni, Poloni, Salsij, Sorabi, qui & sunt Bohemi antiquitas, & Schlaui nuncupati, Austruji, Carenthij, Sturij, Thiroli, Bauarij, Rhetij, & quicquid his interiaceret. Sed & Italia vniuersa praeter bona Ecclesiae antiquo iure ad regnum Francorum Germaniae pertinuisse manifesta est, sub ditione Caroli Magni.

Rex igitur Germaniae quicumque pro tempore fuerit, duo habet, Regnum & Imperium. Ad regnum per principes eligitur, & nullius confirmatione indiget, ad Imperium vero quod est regno iure annexum per Pontificem Romanum, & confirmari debet & vngi. Regnum est Germanorum nomine dicendum, Imperium vero Romanorum. Cofuseloquuntur, qui dicunt *Maximilianum regem Romanorum*, cum Germanorum dicere potius debuissent. Similiter qui dicunt Coloniam, Treuerim, Leodium, Metim, vel alias vrbes Germaniae ciuitates esse *Imperiales*, cum sint Regales, non recte loquuntur. Nam si aliquando contingeret a Germanis Imperium auferri, maneret nihilominus Germaniae regnum, vt nunc est liberum, omnes prouincias, & ciuitates per omnia loca praescripta sibi habens, vt hodie habet subiectas.

Ludouicus igitur frater Imperatoris, Ludouici senioris filius, & Magni nepos Caroli, regnum Germaniae in diuisione assecutus, regnavit annis xxx. post quem filius eius nomine Carolus iunior Rex fuit Germaniae, & Imperator Romanorum annis xi. sub quo regnum inter fratres suos fuit diuisum. Nam ipse cum Germania habuit Imperium. Ludouicus Ostrofranciam, Carolus Alemaniam, & Carlomannus Bauariam, cum filius Arnulfus postmodum totius regni Germanici simul, & Imperij monarchiam obtinuit. Abhinc nomen Francorum, cum Gallia regibus Galliae mansit, & paulatim a Germanis deficere coepit, Nos sumus Franci Germani: illi autem Galli,

1514.

Compendij Ioannis Trithemij abbatis Diui Jacobi Wirtzburgensis, de origine gentis Francorum, de regno quoq; nomine & regibus eorundem

F I N I S.

I 2

Trithemij

Opera
historica